

II RAPORT CZĄSTKOWY

**Monitorowanie i ewaluacja
Specjalistycznych Centrów Wspierających
Edukację Włączającą (SCWEW)**

II RAPORT CZĄSTKOWY

Monitorowanie i ewaluacja

Specjalistycznych Centrów Wspierających
Edukację Włączającą (SCWEW)

WYKONAWCA:

EDUSENS RAFAŁ OTRĘBA

ZESPÓŁ W SKŁADZIE:

BEATA CIĘŻKA, INDIRA LACHOWICZ, TOMASZ KASPRZAK

Autorzy

Beata Ciężka, Indira Lachowicz, Tomasz Kasprzak

Redakcja merytoryczna

Zespół ekspertów projektu *Opracowanie Modelu funkcjonowanie SCWEW*

Redakcja językowa i korekta

Editio

Redakcja techniczna i skład

Editio

Projekt okładki, layout

Editio

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2023

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji

Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie Niekomercyjne (CC BY-NC)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/pl/>

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl

Publikacja opracowana w ramach realizacji projektu
Opracowanie modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą,
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

SPIS TREŚCI

1. Informacja o realizacji badania	7
2. Wyniki badania	11
2.1.a. Wyniki ankiety dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	11
2.1.b. Wyniki ankiety dla nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	25
2.2. Wyniki ankiety dla rodziców	37
2.3. Wyniki ankiety dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	41
2.4. Wyniki ankiety dla pracowników niepedagogicznych przedszkoli/ szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	64
2.5.a. Wyniki ankiety dla uczniów szkół podstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	71
2.5.b. Wyniki ankiety dla uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW	86
3. Podsumowanie odpowiedzi na pytania badawcze	107
1. Trafność modelu funkcjonowania SCWEW	107
2. Skuteczność realizacji zadań SCWEW	108
3. Efektywność współpracy SCWEW z przedszkolami/szkołami ogólnodostępnymi	109
4. Adekwatność zakresu wsparcia doradczo-szkoleniowego do potrzeb grupy docelowej	110
5. Skuteczność wsparcia udzielanego przez SCWEW przedszkolom/ szkołom ogólnodostępnym	112
6. Skuteczność działań SCWEW w zakresie konsolidacji środowiska lokalnego na rzecz edukacji włączającej	116
7. Funkcjonalność wypożyczalni	117
Załączniki	119
Kwestionariusze ankiet	119
Spis tabel	165
Spis wykresów	166

1. Informacja o realizacji badania

Od roku 2017 Ministerstwo Edukacji i Nauki podejmuje prace związane z przygotowaniem kompleksowych rozwiązań, których celem jest poprawa jakości **edukacji włączającej, rozumianej jako edukacja wysokiej jakości dla wszystkich uczących się**. Osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia dla wszystkich uczących się będzie możliwe – na co wskazują badania naukowe krajowe oraz zagraniczne, po uwzględnieniu kilku czynników. Należą do nich:

- spersonalizowane i wszechstronne wspieranie integralnego rozwoju każdego dziecka/ucznia;
- organizacja współpracy w zróżnicowanych zespołach klasowych, która zapewnia wszystkim uczniom uczestnictwo w procesie nauczania/uczenia się;
- działania zapobiegające wykluczeniu i marginalizacji poszczególnych osób;
- działania umożliwiające wymianę wielorakich doświadczeń między uczestnikami życia społecznego we wspólnocie szkolnej¹.

Odpowiedzią na tak sformułowane potrzeby w zakresie edukacji włączającej jest opracowanie założeń i realizacja projektu „Opracowanie Modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą”. SCWEW w założeniu projektu staje się wyrazem świadomej współpracy środowiska przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych i placówek specjalnych z przedszkolami i szkołami ogólnodostępnymi na rzecz dzieci/uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz ich rodzin w celu m.in:

- zwiększenia efektywności działań na rzecz dzieci/uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi poprzez wykorzystanie potencjału kadry przedszkoli specjalnych/szkół specjalnych/placówek specjalnych;
- wykorzystania zasobów i potencjału kadry przedszkoli specjalnych/szkół specjalnych/placówek specjalnych;
- poszerzenia wiedzy i doskonalenie kompetencji kadry przedszkoli i szkół ogólnodostępnych oraz zapewnienie jej wsparcia w zakresie wdrażania edukacji włączającej i pracy z grupą/klasą zróżnicowaną;
- wsparcia działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w celu tworzenia lokalnych rozwiązań na rzecz wdrażania edukacji włączającej wysokiej jakości².

¹ Ośrodek Rozwoju Edukacji, *Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)*, Warszawa, 2021, s. 17.

² Ośrodek Rozwoju Edukacji, *Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)*, Warszawa, 2021, s. 18.

W tym kontekście istotne było podjęcie badań służących zebraniu opinii kadry (nauczyciele, specjaliści, dyrektorzy, pracownicy niepedagogiczni) oraz środowiska (rodzice, uczniowie) przedszkoli i szkół ogólnodostępnych w zakresie głównych obszarów działalności SCWEW. Główne obszary funkcjonowania SCWEW dotyczą:

1. działalności szkoleniowo-doradczej, która stanowi główny przedmiot współpracy i wsparcia SCWEW dla przedszkoli i szkół ogólnodostępnych i ich wsparcie w formie:
 - a. konsultacji indywidualnych i zbiorowych;
 - b. obserwacji wspierających/superwizji edukacyjnych;
 - c. zajęć otwartych prowadzonych w szkole specjalnej oraz szkołach ogólnodostępnych;
 - d. warsztatów i szkoleń prowadzonych we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
 - e. mentoringu;
 - f. doraźnego prowadzenia zajęć z zakresu wspierania dziecka/ucznia, których nie może zapewnić szkoła ogólnodostępna;
 - g. sieci współpracy i samokształcenia, prowadzonych we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, bibliotekami pedagogicznymi, uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi;
 - h. wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, prowadzonej we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, bibliotekami pedagogicznymi, uczelniami;
 - i. rozwijania kompetencji pracowników przedszkoli i szkół ogólnodostępnych w zakresie doradztwa i konsultacji dla rodziców, a także działań interwencyjnych;
 - j. przygotowania materiałów edukacyjnych, stanowiących opisy dobrych praktyk, działań innowacyjnych, interesujących rozwiązań organizacyjnych, metodycznych w zakresie edukacji włączającej,
 - k. wsparcia szkół ogólnodostępnych w prowadzeniu kształcenia na odległość (forma hybrydowa, zdalna).
2. działalności związanej z wyposażeniem dzieci/uczniów oraz osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym w sprzęt specjalistyczny, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe oraz dostosowane podręczniki lub dobór sprzętu poprzez:
 - a. gromadzenie informacji o potrzebie doposażenia i możliwościach wymiany dostosowanych podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych;
 - b. dostosowywanie przez pracownika SCWEW materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych do potrzeb edukacyjnych konkretnych dzieci/uczniów,
 - c. dobór, wypożyczanie sprzętu specjalistycznego oraz instruktaż w zakresie jego użytkowania.

3. działalności informacyjnej i promocyjnej związanej z budowaniem przyjaznego środowiska dla edukacji włączającej, poprzez np.:
 - a. przygotowanie materiałów stanowiących opisy dobrych praktyk, działań innowacyjnych, interesujących rozwiązań organizacyjnych, metodycznych i promocyjnych;
 - b. organizację konferencji;
 - c. organizację sesji naukowych;
 - d. urządzenie dni otwartych;
 - e. prowadzenie strony internetowej, działania w mediach społecznościowych.
4. współpracy z innymi partnerami w celu wymiany doświadczeń oraz koordynacji i spójności działań.

Badania na potrzeby opracowania niniejszego opracowania zostały zrealizowane z użyciem kwestionariuszy ankiet³. Formularz ankiety został przygotowany w aplikacji służącej do opracowania badań ankietowych on-line (Google Forms). Link do każdej ankiety został przesłany przez wykonawcę badania Ośrodkowi Rozwoju Edukacji. W celu prezentacji założeń niniejszych badań oraz przekazania informacji na temat ram czasowych prowadzonych badań Ośrodek Rozwoju Edukacji zorganizował cykl spotkań z liderami SCWEW oraz organami prowadzącymi SCWEW. Zaproszenie wraz z linkiem do wzięcia udziału w badaniach zostało przesłane do ankietowanych drogą mailową. Ankiety udostępniano respondentom wykorzystując System Informacji Oświatowej (SIO) oraz informacje przekazywane przez liderów SCWEW. W okresie od 20.02.2023 r. do 09.03.2023 łącznie zebrano dane z 8544 ankiet, prowadząc badania w 7 różnych grupach respondentów. W badaniu wzięło udział:

- 2221 rodziców;
- 1969 uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW;
- 1943 uczniów szkół podstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW;
- 1665 nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW;
- 361 nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW;
- 243 pracowników niepedagogicznych przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW;
- 141 dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW.

³ Kwestionariusze ankiet stanowią załącznik do raportu.

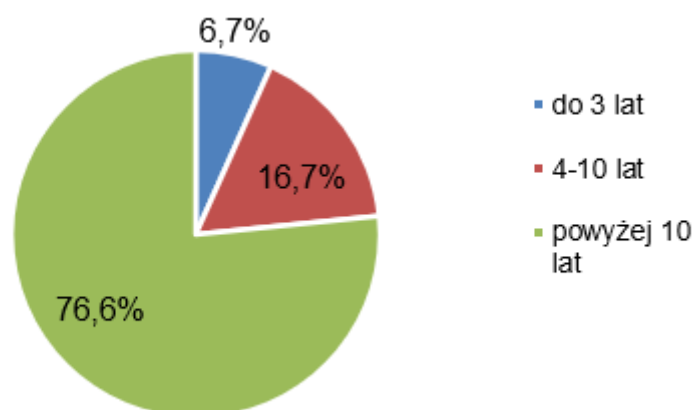
Prezentowany raport służyć może ocenie jakości udzielanego przez SCWEW wsparcia przedszkolom i szkołom ogólnodostępnym (w zakresie doskonalenia kompetencji kadry i zapewnienia wszystkim dzieciom/uczniom możliwości pełnego rozwoju, z wykorzystaniem oferty edukacyjnej na każdym etapie kształcenia, uwzględniającej ich indywidualne potrzeby i możliwości) przy założeniu, że na efektywność udzielanego wsparcia wpływać będzie udział kadry przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych i placówek specjalnych w diagnozowaniu potrzeb dzieci/uczniów przedszkoli i szkół ogólnodostępnych oraz w planowaniu pomocy i dobieraniu metod pracy w grupie/klasie zróżnicowanej.

2. Wyniki badania

2.1.a. Wyniki ankiety dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Ankiety dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW wypełniło 1665 respondentów.

W badanej populacji największą grupę (76,6%/1275) stanowią osoby o długim stażu pracy w oświacie – ponad 10 lat. Nauczyciele pracujący najkrócej, czyli do 3 lat w szkołach i przedszkolach ogólnodostępnych to 6,7%/111. Grupa badanych, którzy pracują w branży między 4 a 10 lat, reprezentuje 16,7%/278 wszystkich respondentów.

Wykres 1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?

1 665 odpowiedzi

W grupie badanej dominują nauczyciele dyplomowani (63,8%/1062). Pozostali to nauczyciele mianowani – 16,5%/274, nauczyciele kontraktowi – 14,9%/250 i nauczyciele początkujący – 4,7%/79.

Większość badanych uczy przedmiotów ogólnokształcących – 71,8%/1196, przedmiotów zawodowych – 9,4%/157. 18,8%/315 zaznaczyło, że nie uczy żadnego przedmiotu – można wnioskować, że to nauczyciele specjaliści oraz dyrektorzy i wicedyrektorzy. Pytani o pełnioną funkcję badani wskazywali przede wszystkim na funkcję nauczyciela (90%/1496). 5,3%/87 to nauczyciele współorganizujący kształcenie uczniów niepełnosprawnych. Ponadto uczestnikami badania są pedagodzy – 2,5%/42 oraz pedagodzy specjaliści – 2,1%/35. W grupie badanej znalazło się 2,3%/35 dyrektorów/wicedyrektorów.

Badani nauczyciele najczęściej są pracownikami szkół podstawowych – to niemal połowa badanych (46,4%/774). Drugą pod względem liczebności grupą są nauczyciele technikum – 18%/300, w dalszej kolejności nauczyciele liceów – 12,7%/212, nauczyciele przedszkoli – 12,5%/208, wreszcie 8,5%/142 badanych to nauczyciele szkół branżowych I stopnia.

W badanej grupie są nauczyciele przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW. Najlicniejsza grupa badanych (10,1%/169) współpracuje ze SCWEW w Białymstoku, Olsztynie – 7,9%/131, dalej w Węgrowie – 7,8%/130, Świdniku – 6,8%/114, Skarżysku Kamiennej – 6,3%/106.

Nauczyciele proszeni byli o ocenę wpływu działań SCWEW na wzrost wiedzy i doświadczeń, podniesienia jakości własnej pracy oraz środowiska szkoły/przedszkola w którym pracują. 62,3%/977 wskazuje, że w efekcie działań SCWEW (wsparcia doradczo-szkoleniowego) jego/jej wiedza o edukacji włączającej jest wyższa. 27,3%/474 – nie ma zdania w tej kwestii. 10,1%/217 – nie widzi wpływu SCWEW na wzrost własnej wiedzy o edukacji włączającej.

Wśród badanych, którzy dostrzegli podniesienie jakości swojej pracy pod wpływem działań doradczo-szkoleniowych, pojawiły się wypowiedzi, w których podkreślano następujące obszary wsparcia:

- praca z uczniem z zaburzeniem ze spektrum autyzmu;
- nowe metody pracy poznane podczas lekcji otwartych i modelowych;
- poznanie i analiza założeń edukacji włączającej;
- umiejętności: współpracy z nauczycielami i dzielenia się wiedzą, pracą w zespole, refleksji i pozytywnego nastawienia do życia, indywidualizowania pracy z uczniami, wspomaganie uczniów w osiąganiu postępów, pracy z uczniami o różnych potrzebach edukacyjnych, rozmowy z uczniem i rodzicem o potrzebach ucznia, dostosowania wymagań na lekcji, interpretacji orzeczeń i opracowania dokumentów (IPET, WOPF), dostrzegania sygnałów komunikacyjnych od ucznia w niepożądanych zachowaniach, planowania pracy z uczniem z zespołem Aspergera, zadania i poziomu ćwiczeń do możliwości uczniów, współpracy z rodzicami, budowania relacji z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Większość badanych nauczycieli (58,5%/977) wskazuje, że w efekcie działań SCWEW zdobyło nowe doświadczenia, umiejętności/kompetencje dotyczące pracy zgodnie z założeniami edukacji włączającej. 12,9%/217 tego nie widzi, a niemal co trzeci badany (28,5%/474) nie ma zdania w tej kwestii.

Wśród wymienionych nowych umiejętności/kompetencji znalazły się: ocenianie uczniów ze specjalnymi potrzebami, praca z uczniem z zaburzeniem ze spektrum autyzmu oraz nowe metody pracy poznane podczas lekcji otwartych. Inne ważne umiejętności to umiejętność współpracy z nauczycielami, umiejętność dzielenia się wiedzą i umiejętnościami, organizacja zajęć w klasie zróżnicowanej, indywidualizowanie pracy z uczniami oraz budowanie relacji

z uczniami, rodzicami i nauczycielami. Ważne jest również poszerzenie wiedzy na temat różnych zaburzeń i niepełnosprawności oraz umiejętność dostosowania pracy pedagogicznej do indywidualnych potrzeb uczniów. Współpraca z rodzicami, umiejętność komunikacji i zrozumienia uczniów o zróżnicowanych potrzebach, również zostały wymienione jako istotne elementy pracy nauczyciela.

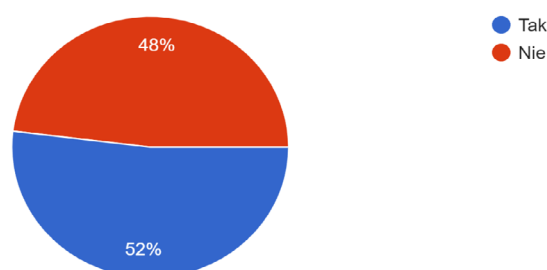
Nieco ponad połowa badanych (54,3%/936) wskazuje, że w efekcie działań SCWEW (wsparcia doradczo-szkoleniowego) jakość ich pracy jest wyższa. Co trzeci badany (30,4%/507) nie ma zdania w tej kwestii, a 13,4%/225 nie widzi wpływu działań SCWEW na podniesienie jakości ich pracy.

Nauczyciele pytani byli o wpływ działań SCWEW na uczniów. Prawie połowa (48,1%/803) badanych wskazuje, że w efekcie działań SCWEW wszyscy uczniowie, których uczą odnieśli korzyści. Co trzeci pytany (34,1%/646) nie ma zdania w tej kwestii, a 13%/229 nie widzi korzyści.

Nauczyciele pozytywnie wypowiadają się o korzyściach wynikających ze wsparcia SCWEW w prowadzeniu uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi (54,6%/912). Jest jednak grupa nauczycieli, którzy nie mają zdania w tej kwestii (38,8%/568) lub nie widzi, aby uczniowie ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, których uczą/ wspierają, odnieśli korzyści w efekcie realizowanego wsparcia przez SCWEW (11,2%/130).

Przyjrzyjmy się kwestii diagnozy prowadzonej w ramach współpracy SCWEW ze szkołami i przedszkolami ogólnodostępnymi. Wyniki pokazują, że potrzeby większości nauczycieli szkół i przedszkoli (52%/865) w zakresie wsparcia w pracy z grupą zróżnicowaną, były diagnozowane w ramach współpracy z SCWEW.

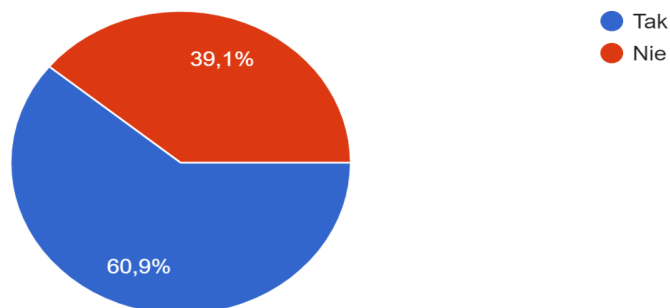
Warto zauważyć, że 48%/803 wskazuje, że ich potrzeby nie były diagnozowane.

Wykres 2. Czy Pana/i potrzeby w zakresie wsparcia w pracy z grupą zróżnicowaną były diagnozowane w ramach współpracy z SCWEW?

1 665 odpowiedzi

Większość nauczycieli, spośród których potrzeby były diagnozowane, wskazuje, że planowane w ramach współpracy ze SCWEW działania brały pod uwagę prowadzoną diagnozę (60,9%/680). 39,1%/436 badanych uważa, że planowane działania jednak nie brały pod uwagę wcześniejszej diagnozy.

Wykres 3. Jeśli tak, to czy planowane działania brały pod uwagę wyniki diagnozy?

1116 odpowiedzi

Nauczyciele wskazują, że diagnoza prowadzona była przez przedstawicieli zespołów SCWEW (koordynatora, ekspertów) oraz ekspertów zewnętrznych. Prowadzona była zróżnicowanymi metodami zarówno ilościowymi, jak i jakościowymi, choć dominowały metody ilościowe (kwestionariusze ankiet).

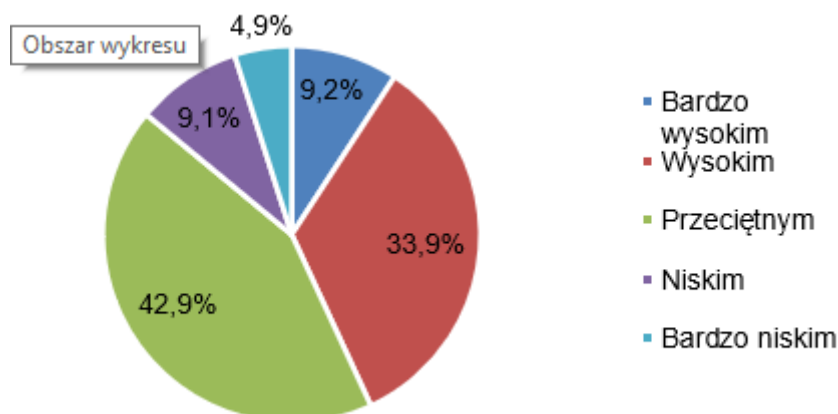
We wrześniu przeprowadzono diagnozę pogłębioną naszej szkoły dotyczącą wsparcia uczniów o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych. Diagnoza pogłębiona została przeprowadzona w oparciu o wywiady z uczniami i rodzicami, analizę dokumentacji, spotkania z kadrą kierowniczą i nauczycielami. Diagnozę pogłębioną przeprowadzili pracownicy poradni.

To ciekawy przykład pokazujący jak diagnoza uczniów w ramach wsparcia SCWEW była realizowana z wykorzystaniem zróżnicowanych metod oraz źródeł – zarówno samych uczniów, jak i rodziców.

Nauczyciele wskazali obecnie najważniejsze potrzeby dotyczące pracy z grupą zróżnicowaną. Najczęściej wskazywali potrzebę zdobycia/rozszerzenia wiedzy/praktyki w zakresie postępowania w sytuacjach trudnych, interwencyjnych (57,4%/959), w dalszej kolejności metodyka pracy z grupą zróżnicowaną – 48,2%/804. Kolejne pod względem liczebności wskazania dotyczą stosowanie metod i narzędzi wspomagających pracę z grupą zróżnicowaną – 47,2%/788, ocenę potrzeb grupy zróżnicowanej – 30,4%/508, prowadzenia edukacji włączającej – 22,6%/378.

Badani ocenili w jakim stopniu wskazywane wyżej potrzeby dotyczące pracy z grupą zróżnicowaną są zaspokajane dzięki dotychczasowemu wsparciu udzielonemu przez SCWEW.

Wysoko i bardzo wysoko zaspokajanie potrzeb w tym zakresie oceniło 43,1%/719 badanych. Najwięcej badanych wskazało przeciętny stopień zaspokajania potrzeb dotyczących pracy w grupie zróżnicowanej (42,9%/716). 14,1%/233 określiło spełnianie potrzeb w niskim i bardzo niskim stopniu.

Wykres 4. W jakim stopniu wskazane przez Pana/ią potrzeby dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej są zaspokajane dzięki dotychczasowemu wsparciu udzielonemu przez SCWEW?

1 665 odpowiedzi

W ramach badania nauczyciele ocenili z perspektywy 2 lat pomoc oferowaną im przez SCWEW na skali od 1 do 5-3, gdzie 5 oznaczało bardzo wysoko, a 1 bardzo nisko.

Pytanie dotyczyło:

Korzystania z wypożyczalni

Większość badanych, (56,2%/939) nie korzystała z wypożyczalni SCWEW. 26,3/438 badanych bardzo wysoko i wysoko ocenia korzystanie z wypożyczalni, 9,2%/154 ocenia przeciętnie, a 8,2%/137 ocenia nisko i bardzo nisko.

Korzystania z instruktarzu

Nieco ponad połowa (53%/886) nauczycieli, nie korzystała z instruktażu dotyczącego wykorzystania sprzętu specjalistycznego. Wśród korzystających 26,2 %/437 ocenia bardzo wysoko ten instruktaż. 10,1%/170 ocenia przeciętnie (wybiera na skali od 1 do 5 – 3). 5,4%, a 10,5%/175 ocenia nisko i bardzo nisko instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego.

Korzystania z konsultacji eksperckich

Co trzeci nauczyciel (29,4%/696) bardzo wysoko i wysoko ocenia konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia mających charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół. 16,4%/274 ocenia przeciętnie (wybiera na skali od 1 do 5 – 3). 18,4%/307 ocenia nisko i bardzo nisko korzystanie z konsultacji eksperckich, a 23,6%/394 badanych nie korzystała z tych konsultacji eksperckich.

Korzystania z działań doradczo-szkoleniowych

Wyniki ankiety wskazują, że 43,6%/727 respondentów bardzo wysoko lub wysoko ocenia działania doradczo-szkoleniowe oferowane przez SCWEW w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół związanych z działaniami interwencyjnymi. Natomiast 21,7%/316 respondentów ocenia te działania przeciętnie. 21,7%/362 respondentów ocenia je nisko lub bardzo nisko.

Korzystania ze spotkań i konsultacji w tworzeniu IPET, IPN, ITN, IPWWR

Jeśli chodzi o spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami, indywidualnych programów nauczania, indywidualnego toku nauki, indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju, 36,7%/540 nauczycieli bardzo wysoko lub wysoko je ocenia. Natomiast 14,9%/247 respondentów ocenia te spotkania/konsultacje przeciętnie. 17%/292 respondentów ocenia je nisko lub bardzo nisko.

Korzystania ze spotkań konsultacyjnych

W przypadku spotkań konsultacyjnych związanych z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klas, 33,6%/560 respondentów bardzo wysoko lub wysoko je ocenia. Natomiast 14,9%/247 respondentów ocenia te spotkania konsultacyjne przeciętnie. 18,8%/313 respondentów ocenia je nisko lub bardzo nisko.

Warto zauważyć, że odsetek respondentów, którzy nie korzystali z wymienionych działań doradczo-szkoleniowych lub spotkań konsultacyjnych, wynosi odpowiednio 15,7%/263, 31,2%/520 i 32,8%/531 w poszczególnych kategoriach.

Udziału w konferencji

Udział w konferencjach prezentujących działania SCWEW uzyskał bardzo wysokie i wysokie oceny w 35,2%/588, przeciętne oceny – 14,6%/243, niskie i bardzo niskie oceny – 18,6%/310. Nie brało udziału – 31,5%/527.

Lekcji otwartych

Lekcje otwarte bardzo wysoko i wysoko oceniono 34,5%/576 badanych. Przeciętne oceny to 11%/184 wskazań, a niskie i bardzo niskie oceny to 14%/232.

Nie skorzystało z tych lekcji 40,4%/676.

Zindywidualizowanej oferty szkoleniowej dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych

Bardzo wysokie i wysokie oceny: 34,9%/583;

Przeciętne oceny: 12,9%/215;
 Niskie i bardzo niskie oceny: 17,4%/291;
 Nie skorzystało: 34,6%/579.

Rad szkoleniowych prowadzonych w ramach wsparcia SCWEW

Rady szkoleniowe w ocenie badanych plasowały się dość wysoko (48,8%/814).
 Przeciętne oceny wynosiły 17,7%/296. Niskie i bardzo niskie oceny przyznało 25,2%/421.
 Niewielki procent nauczycieli nie brał udziału (8,1%/137).

Udziału w sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nie objętych wsparciem SCWEW

W przypadku sieci współpracy bardzo wysokie i wysokie oceny to 34,3%/575 i podobny procent nie biorących udziału 34,6%/557. Pozostałe oceny to:

- przeciętne oceny: 12,7%/211;
- niskie i bardzo niskie oceny: 14,6%/265.

Przyjrzyjmy się teraz kwestii prowadzenia diagnozy uczniów przez samych badanych. Co czwarty badany nauczyciel (25,4%/423) prowadzi regularnie ocenę potrzeb swoich uczniów w obszarze edukacji włączającej. 23,1%/386 deklaruje że prowadzi taką diagnozę, jednak nieregularnie. 34,1%/569 badanych nauczycieli nie prowadzi diagnozy obecnie, ale ma w planie taką prowadzić. Wreszcie 17,4%/290, nie prowadzi takiej diagnozy i nie planuje w przyszłości.

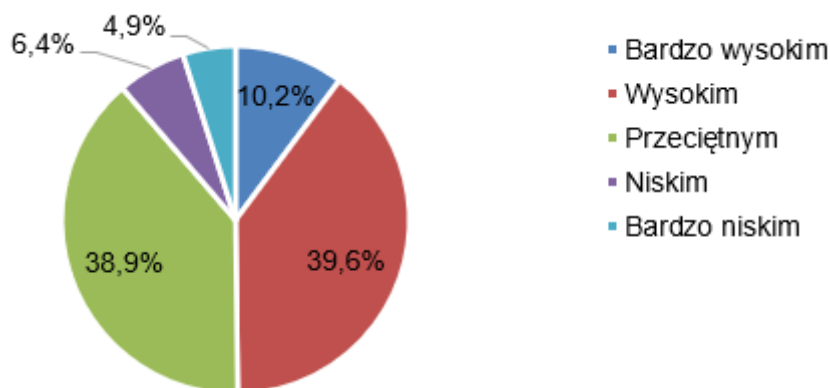

Wykres 5. Czy prowadzi Pan/i ocenę potrzeb swoich uczniów w obszarze edukacji włączającej?

1 665 odpowiedzi

Ponad połowa badanych nauczycieli widzi bardzo wysoki i wysoki stopień wpływu wsparcia udzielanego przez SCWEW na realizację potrzeb uczniów (49,8%/830). 38,9%/649

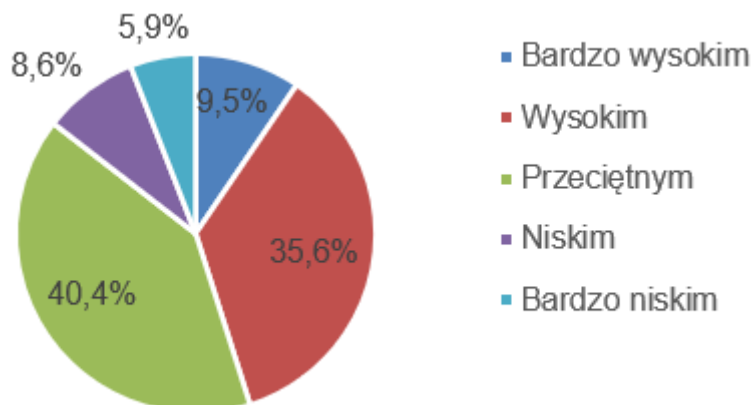
deklaruje przeciętny wpływ wsparcia SCWEW na sytuację uczniów. Niski i bardzo niski wpływ zauważa 11,3%/189.

Wykres 6. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?

1 665 odpowiedzi

Badanych zapytano w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości pracy z grupą/klasą zróżnicowaną. Blisko połowa badanych (45,1%/752) widzi bardzo wysoki i wysoki stopień wpływu wsparcia. 40,4%/673 deklaruje przeciętny wpływ wsparcia SCWEW na podniesienie jakości pracy badanych nauczycieli. Niski i bardzo niski wpływ zauważa 14,5%/242.

Wykres 7. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?

1 665 odpowiedzi

Opinie na temat efektywności wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem form, które przynoszą największe korzyści uczniom i odpowiadają na ich potrzeby, przedstawiają się następująco:

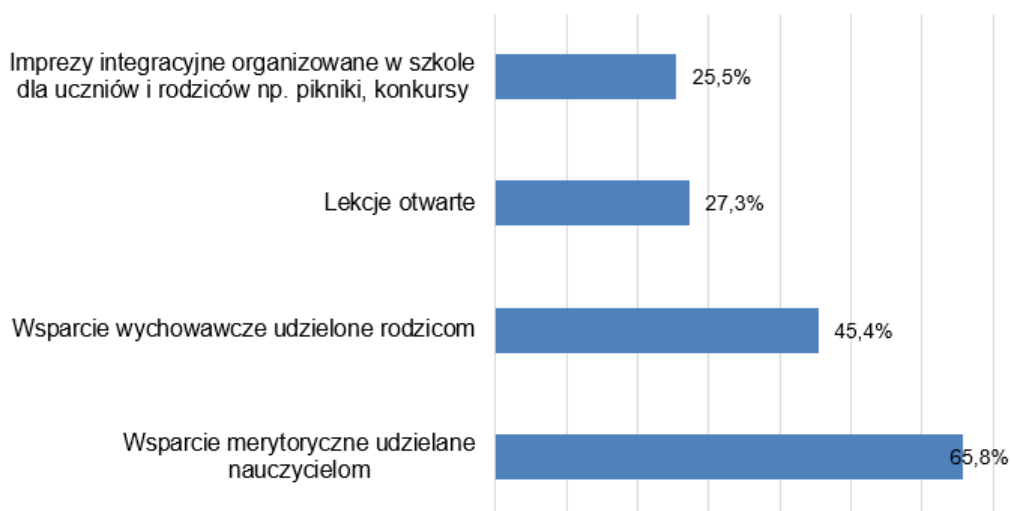
Wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom: Według 65,8%/1098 badanych nauczycieli, jest to najbardziej efektywna forma wsparcia. Otrzymywanie merytorycznych wskazówek i narzędzi pomaga nauczycielom w doskonaleniu swoich umiejętności i skuteczności w pracy z uczniami.

Wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom: Dla 45,4%/758 badanych, wsparcie wychowawcze skierowane do rodziców przynosi największe korzyści uczniom. Dzięki temu, rodzice mogą lepiej zrozumieć i wspierać rozwój swoich dzieci, tworząc silne partnerstwo między szkołą a domem.

Lekcje otwarte: 27,3%/454 badanych nauczycieli uważa, że lekcje otwarte są szczególnie korzystne dla uczniów. Pozwala to uczniom i innym nauczycielom obserwować i uczyć się od siebie nawzajem, co sprzyja wymianie doświadczeń i doskonaleniu praktyk pedagogicznych.

Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców: Według 25,5%/426 badanych, imprezy integracyjne takie jak pikniki czy konkursy przynoszą znaczne korzyści uczniom. Takie wydarzenia tworzą pozytywną atmosferę szkolną, integrują społeczność szkolną i wzmacniają więzi między uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Podsumowując, wsparcie zarówno merytoryczne dla nauczycieli, jak i wychowawcze dla rodziców są najczęściej wskazywanymi formami wsparcia, które przynoszą największe korzyści uczniom. Jednak lekcje otwarte i imprezy integracyjne również odgrywają istotną rolę w tworzeniu pozytywnego i skutecznego środowiska edukacyjnego.

Wykres 8. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)

1 665 odpowiedzi

Pytani o największe bariery w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w swoim przedszkolu/szkole nauczyciele wskazywali na następujące czynniki/uwarunkowania:

- problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki: 63,7/1063%;
- brak świadomości nauczycieli o potrzebie prowadzenia edukacji włączającej: 23,1%/386;
- brak umiejętności ze strony nauczycieli: 14,7%/245;
- brak wiedzy ze strony nauczyciela: 12,9%/215.

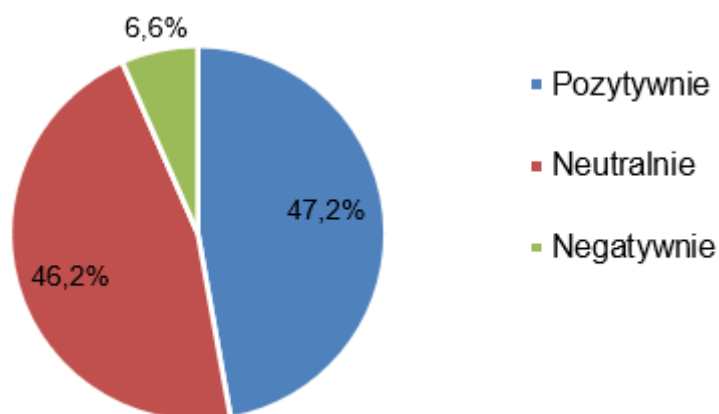
Wykres 9. Co jest największą barierą w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole? (pytanie wielokrotnego wyboru)

1 665 odpowiedzi

Z perspektywy nauczycieli, społeczność szkolna i przedszkolna, przede wszystkim pozytywnie, bądź neutralnie odbiera dotychczasowe działania SCWEW. Zdaniem 47,2%/787 badanych dotychczasowe działania SCWEW są pozytywnie oceniane przez społeczność szkolną i przedszkolną. Zdaniem 46,2%/770 nauczycieli te działania odbierane są neutralnie. 6,6%/111 uważa że te społeczność odbiera negatywnie działania SCWEW.

Nauczyciele uzasadniają swoje odpowiedzi w następujący sposób:

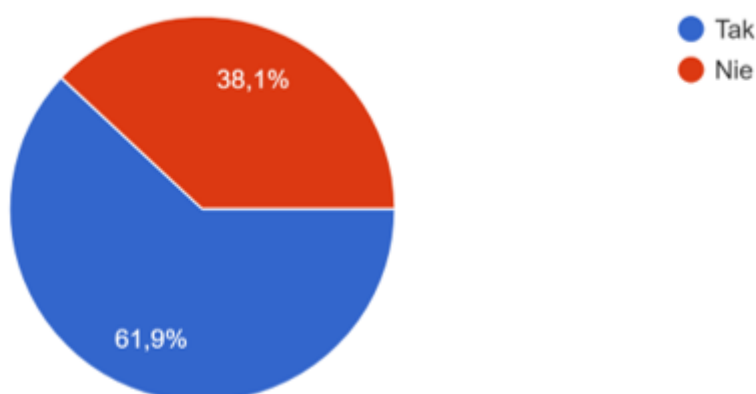
- *Otrzymuję od rodziców informacje zwrotne z podziękowaniem za wsparcie w sytuacjach trudnych, kryzysowych. Od nauczycieli, którzy otrzymali wsparcie informacje, że widać efekty wsparcia, współpracy i podjętych działań. Od uczniów informację, że czują pomoc ze strony nauczyciela.*
- *Nauczyciele doceniają pomoc w diagnozowaniu potrzeb uczniów, uczniowie doceniają poziom wiedzy i zaangażowania nauczycieli.*
- *Część kadry chętnie uczestniczy w działaniach, część nie odczuwa potrzeby a część krytykuje dodatkowe nakłady energii poświęcane na pracę w tym obszarze;*
- *Jeśli chodzi o społeczność szkolną i uczniowską, to wiele osób nie zdaje sobie sprawy, że takie działania funkcjonują w szkole.*

Wykres 10. Jak dotychczasowe działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?

1 665 odpowiedzi

Większość nauczycieli przedszkoli i szkół (61,9%/1032) stwierdza, że ich placówka bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej. 38,1%/636 jest przeciwnego zdania.

Wykres 11. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

1 665 odpowiedzi

Nauczycieli, których szkoły/przedszkola biorą udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej zapytano o efekty jej działania. Badani nauczyciele widzą następujące efekty funkcjonowania lokalnej koalicji w zakresie:

- współpracy i wspierania placówek/instytucji, zwiększenie otwartości instytucji na współpracę, nawiązywania jej (75 wskazań);
- wymiany doświadczeń (78 wskazań);
- lepszego poznania innych placówek/instytucji, integracji lokalnej (52 wskazań);
- zwiększenia świadomości nauczycieli na temat znaczenia i potrzeby edukacji włączającej;

- poprawy sytuacji szkolnej ucznia, polepszenie wyników (62 wskazań);
- wsparcia specjalistów (29 wskazań);
- zwiększenia akceptacji wobec różnorodności i niepełnosprawności (25 wskazań);
- polepszenia integracja uczniów ze SPE, także w klasie (26 wskazań);
- wzrostu kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji włączającej (25 wskazań);
- zwiększenia świadomości rodziców i polepszenie współpraca z nimi (15 wskazań);
- podniesienia jakości pracy szkoły/przedszkola (20 wskazań);
- integracji środowiska szkolnego i lokalnego (30 wskazań);
- zwiększenia wiedzy nauczycieli na temat metod i form pracy z uczniem o zróżnicowanych potrzebach (45 wskazań);
- polepszenia wymiany informacji (30 wskazań);
- wymiany dobrych praktyk (14 wskazań);
- umożliwienia pozytywniejszego postrzeganie edukacji włączającej (20 wskazań);
- zadowolenia rodziców (5 wskazań).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi nauczycieli, ilustrujących zauważane przez nich efekty:

- *Uwrażliwienie społeczeństwa, empatia młodzieży, większa świadomość o potrzebie edukacji włączającej, kampania społeczna, spoty, w nagraniu których również braliśmy udział jako szkoła.*
- *Zwiększenie świadomości na temat idei edukacji włączającej oraz na temat pełnego uczestnictwa w życiu osób z niepełnosprawnościami.*
- *Zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich uczących się osób.*
- *Edukacja włączająca jest dobrze postrzegana.*
- *Efekty działań to budowanie dobrych relacji, tworzenie przyjaznego klimatu w grupie i integracja.*

Wśród efektów działań lokalnej koalicji pojawiły się pojedyncze głosy wskazujące negatywne efekty:

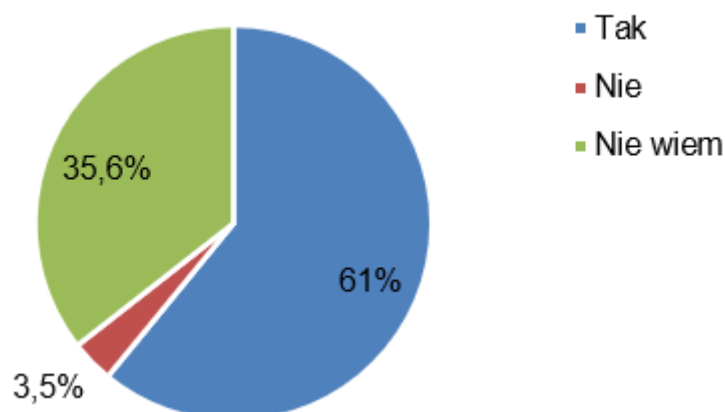
Głównie tworzenie większej ilości dokumentów, nie zawsze ma przełożenie w działaniu/ wsparciu dla ucznia.

Nauczyciele, którzy deklarują, że ich szkoła/przedszkole nie bierze udziału w lokalnej koalicji, oprócz faktu że nie mają takiej wiedzy, czy szkoła/przedszkole bierze udział w koalicji i/lub to pojęcie jest dla nich niejasne (52 wskazań), podawali następujące bariery w tworzeniu takiej koalicji w zakresie:

- braku czasu;
- ograniczenia finansowego szkół/przedszkoli, niedoinwestowanie placówek (5 wskazań);

- zbyt krótkiego czasu, żeby określić efekty i/lub rozpocząć działania w koalicji (10 wskazań);
- braku odpowiedniej wiedzy i umiejętności;
- niedofinansowania nauczycieli;
- braku zaangażowania ze strony organu prowadzącego;
- obawy przed zmianami;
- braku zainteresowania;
- niskiej świadomości;
- oporu, braku przekonania o słuszności wprowadzania wszystkich dzieci do edukacji włączającej szkoły;
- obciążenia pracą, innymi obowiązkami nauczycieli;
- braku możliwości pracy z uczniem niepełnosprawnym podczas nauki zawodu np. murarz tynkarz itp.

Zdecydowana większość nauczycieli (61%/1017) zauważa, że w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW, a 35,6% /595 nie ma takiej wiedzy.

Wykres 12. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

1 665 odpowiedzi

Jednocześnie prawie 600 badanych nauczycieli (35,6%) nic nie wie o kampanii informacyjno-promocyjnej prowadzonej przez SCWEW.

Ze wskazań nauczycieli wynika, że kampania promocyjno-informacyjna była prowadzona przez SCWEW poprzez zróżnicowane i wielorakie kanały i/lub sposoby. Jednocześnie, działania docierały do zróżnicowanych grup stanowiących środowisko danej szkoły/przedszkola oraz szerszej społeczności lokalnej. Wskazywane w pytaniu otwartym kanały i formy realizacji kampanii promocyjno-informacyjnej to:

- ulotki i plakaty (265 wskazań);
- informacje na stronie internetowej i/lub w mediach społecznościowych, m.in. FB szkół (230 wskazań);
- rady pedagogiczne (320 wskazań);
- spotkania liderów, ekspertów SCWEW ze społecznością szkolną (z uczniami, rodzicami, nauczycielami) (235 wskazań);
- szkolenia (180 wskazań);
- konferencje (157 wskazań);
- akcje mailingowe, wiadomości wysyłane poprzez platformę Librus Synergia (127 wskazań);
- programy, audycje telewizyjne i radiowe (98 wskazań);
- lekcje otwarte (85 wskazań);
- festyny (65 wskazań);
- billboardy, banery (45 wskazań);
- marsze (32 wskazań);
- konkursy, szczególnie przybliżające pojęcie edukacji włączającej (35 wskazań);
- imprezy, pikniki dla społeczności lokalnej (30 wskazań);
- spoty reklamowe, filmy (przygotowywane też razem z nauczycielami i uczniami) –(31 wskazań);
- dni otwarte (29 wskazań);
- dzielenie się wiedzą, aktywizowanie rodziców do współpracy, pedagogizacja rodziców (28 wskazań);
- spotkania sieci współpracy (25 wskazań);
- zwiedzania i obserwowania zajęć w ośrodku szkolno-wychowawczym (15 wskazań);
- wystawy wypożyczonego sprzętu dla rodziców (10 wskazań);
- wystawa prac uczniów na korytarzu szkolnych i bibliotekach (8 wskazań).

Dla większości badanych efekty tych działań były pozytywne.

Oto kilka cytatów z wypowiedzi nauczycieli opisujących prowadzoną kampanię:

- *Materiały promocyjne. Każdy mógł się z tym zaznajomić. Wg mnie, wszystko odbywa się w prawidłowy sposób.*
- *Dostałyśmy od Pani Pauliny ulotki i skrypt z najważniejszymi informacjami, które pokazywaliśmy rodzicom na zebraniu. Ważne informacje pokazywałyśmy za pomocą komunikatorów rodzicom, w przedsionku przedszkola i na drzwiach wejściowych, są plakaty informacyjne.*
- *Piknik razem! To lubię. Wspólne działania przy realizacji filmu SCWEW.*

- *Informacje w mediach społecznościowych, lokalnych portalach, w szkołach, konferencje. Część nauczycieli zainteresowało się tym tematem.*

Promocja edukacji włączającej przez kadre SCWEW podczas zebrań z rodzicami, rady szkoleniowej, spotkania z każdym oddziałem klasowym, z wychowawcami, konferencja, promocja podczas dnia dziecka, współpraca z kadrami SCWEW.

Nauczyciele dostrzegają zasięg, zróżnicowane formy działań informacyjno-promocyjnych oraz efekty tych działań:

Odbyto się bardzo dużo różnych konferencji, spotkań szkoleniowo- informacyjnych w placówce szkolnej i środowisku lokalnym. W tych spotkaniach aktywnie brali udział uczniowie, nauczyciele, rodzice, specjaliści, pedagodzy, psychologzy, dyrekcja i władze lokalne. Spotkania przyczyniły się do podniesienia jakości pracy z uczniem ze SPE.

Inne wskazywane efekty, to oprócz wzrostu wiedzy, zwiększenie świadomości na temat różnorodności, wzrost tolerancji, zwiększenia świadomości wszystkich nauczycieli w zakresie specyficznych potrzeb edukacyjnych, także tych, którzy obecnie nie mają takich uczniów w swoich klasach. Ponadto wskazywanym efektem było integrowanie środowiska przedszkolnego i szkolnego.

Nauczyciele postrzegają działania informacyjno-promocyjnych jako ciągły proces:

Ciągła informacja dotycząca działalności SCWEW w prasie, na stronie internetowej. Rozsyłanie informacji o ofercie SCWEW przez koordynatora z ramienia szkoły

Badani wskazywali na potrzebę zwiększania działań informacyjno-promocyjnych:

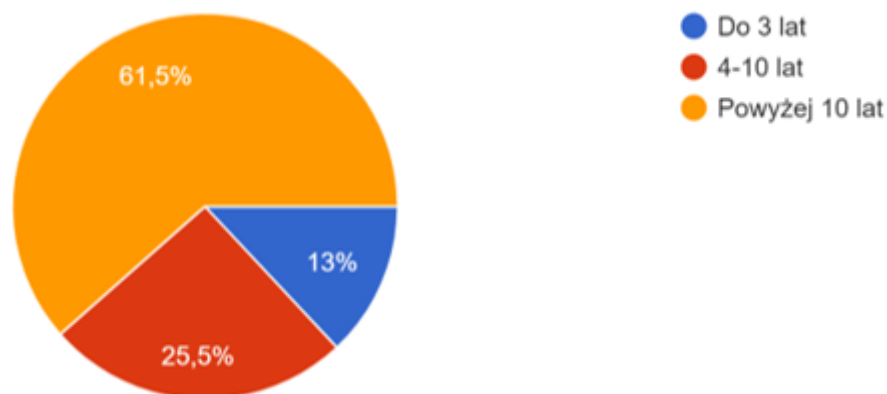
Nauczyciele byli doinformowani na szkoleniu, ale brakuje większej obecności informacji o działaniach w ramach projektu – lub są mało widoczne. Nie zaglądam regularnie na stronę www, a może tam jest też więcej informacji.

2.1.b. Wyniki ankiety dla nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Ankieta dla nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, korzystających ze wsparcia SCWEW wypełniło 361 respondentów. W badanej populacji nauczycieli specjalistów, podobnie jak wśród pozostałych badanych nauczycieli, największą grupę stanowią osoby o długim stażu pracy w oświacie – ponad 10 lat (61,5%/222). 13%/47

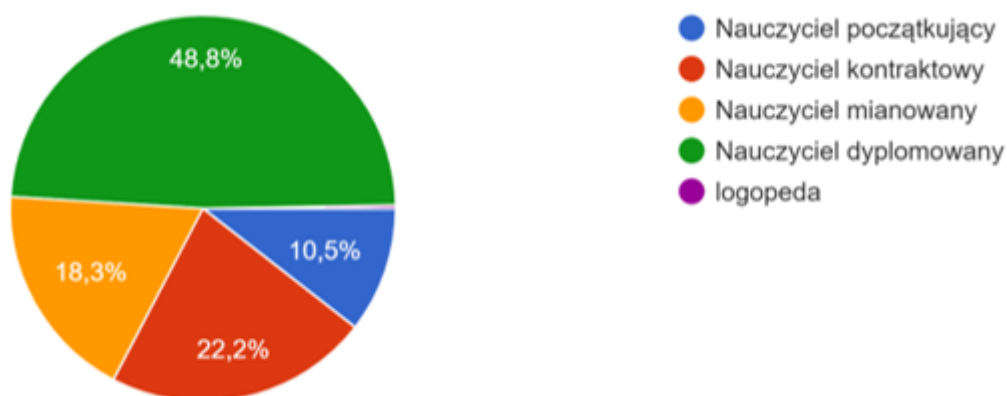
stanowią nauczyciel pracujący do 3 lat, w szkołach i przedszkolach ogólnodostępnych. Staż pracy pomiędzy 4 a 10 lat, reprezentuje 25,5%/92 respondentów.

Jeśli chodzi o stopień awansu zawodowego, to nauczyciele specjaliści w badanej grupie są nauczycielami dyplomowanymi (48,8%/176). 18,3%/66 to nauczyciele mianowani, 22,2%/80 to nauczyciele kontraktowi, a 10,5%/38 to nauczyciele początkujący.

Wykres 1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?

361 odpowiedzi

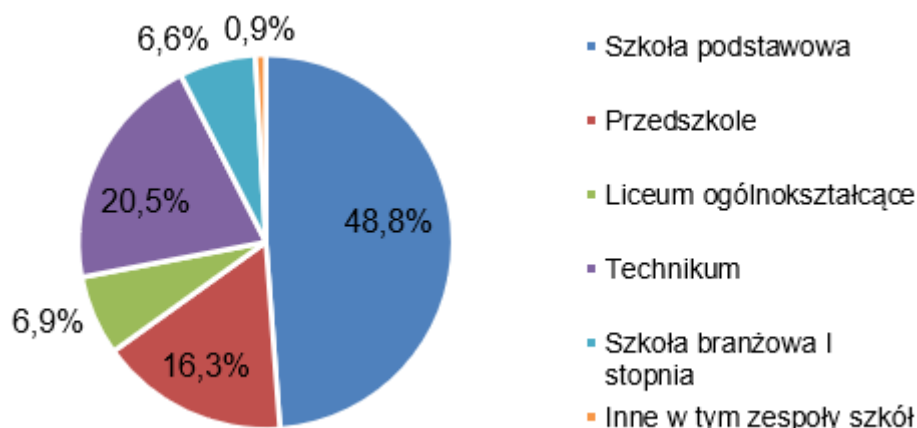
Wykres 2. Jaki jest Pana/i stopień awansu zawodowego?

361 odpowiedzi

Pytani o funkcje pełnione w szkole badani, wskazywali przede wszystkim na funkcję nauczyciela – (36,4%/131). 25,3%/91 to nauczyciele współorganizujący kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami. Ponadto, uczestnikami badania są pedagodzy specjaliści – 18,6%/67, pedagodzy – 17,2%/62, psychologowie – 12,8%/48, logopedzi – 5,3%/19. Ponadto, w kategorii inne, 3,1%/3 badanych wskazało na funkcję nauczyciela prowadzącego zajęcia rewalidacyjne.

Badani nauczyciele specjaliści, najczęściej są pracownikami szkół podstawowych – to niemal połowa badanych (48,8%/176). Druga pod względem liczebności grupą są nauczyciele technikum – (20,5%/74), w dalszej kolejności nauczyciele przedszkola –

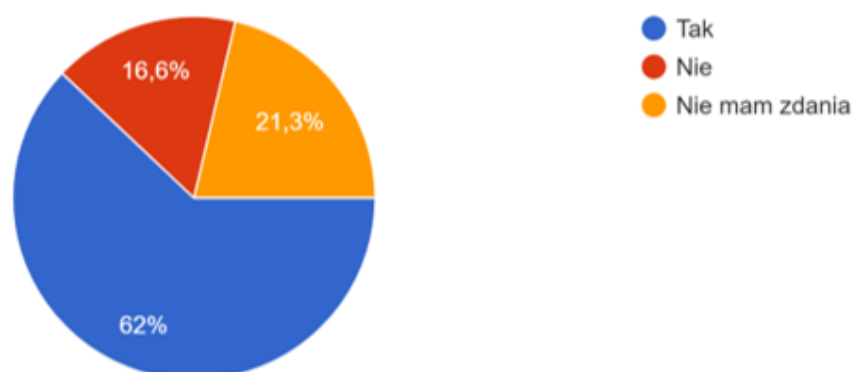
16,3%/59, wreszcie 6,9%/25 badanych to nauczyciele liceów oraz 6,6%/24 badanych to nauczyciele szkół branżowych I stopnia.

Wykres 3. Rodzaj placówki, w której Pan/i uczy (ma Pan/i najwięcej godzin pracy) i korzysta ze wsparcia SCWEW
361 odpowiedzi

W grupie badanej są nauczyciele specjaliści współpracujący ze wszystkim SCWEW. Najlicniejsza grupa (12,2%/44) współpracuje ze SCWEW w Skarżysku Kamiennej, dalej w Węgrowie – 11,6%/42, Świdniku – 5,8%/21, Białymstoku – 5,5%/20.

Większość nauczycieli specjalistów (62%/224), zgadza się ze zdaniem, że: „Funkcjonowanie dzieci/uczniów o różnych możliwościach i ograniczeniach we wspólnej przestrzeni społecznej i edukacyjnej pozwala na pełne wykorzystanie wszystkich zasobów (osób, wiedzy, doświadczenia, infrastruktury) w budowaniu systemu edukacji, dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości poszczególnych osób”. Odmiennego zdania jest 16,6%/60 badanych, a 21,3%/77 nie ma zdania w tej kwestii.

Wykres 4. Czy zgadza się Pan/Pani ze zdaniem, że: „Funkcjonowanie dzieci/uczniów o różnych możliwościach i ograniczeniach we wspólnej przestrzeni społecznej i edukacyjnej, pozwala na pełne wykorzystanie wszystkich zasobów (osób, wiedzy, doświadczenia, infrastruktury) w budowaniu systemu edukacji, dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości poszczególnych osób”?

361 odpowiedzi

Badani nauczyciele specjaliści, zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów pomocy i wsparcia oferowanej im przez SCWEW:

Korzystanie z wypożyczalni SCWEW:

Nie korzystało: 31,8%/115,

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 52,3%/200,

Ocena przeciętna: 29%/29,

Ocena niska/bardzo niska: 4,6%/17.

Instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego:

Nie korzystało: 42,9%/125,

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 63,1%/192,

Ocena przeciętna: 6%/29,

Ocena niska/bardzo niska: 5%/22.

Konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 80,6%/262,

Ocena przeciętna: 10,5%/38,

Ocena niska/bardzo niska: 7,7%/30.

Działania doradczo-szkoleniowe w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół związanych z działaniami interwencyjnymi:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 72,2%/261,

Ocena przeciętna: 8%/29,

Ocena niska/bardzo niska: 9,4%/34.

Spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 61,9%/314,

Ocena przeciętna: 8%/29,

Ocena niska/bardzo niska: 11,6%/36.

Spotkania konsultacyjne związane z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania, z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasz:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 59,2%/214,

Ocena przeciętna: 8%/29,

Ocena niska/bardzo niska: 9,1%/33.

Konsultacje w zakresie pracy z rodzicami:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 60,3%/218,
Ocena przeciętna: 10,2%/37,
Ocena niska/bardzo niska: 9.9%/36,
19,4%/70 badanych nie korzystała z konsultacji w zakresie pracy z rodzicami.

Dostarczenie wiedzy na temat teorii i praktyki edukacji włączającej:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 67,2%/243,
Ocena przeciętna: 10,8%/39,
Ocena niska/bardzo niska: 12.1%/44.

Udział w konferencji prezentującej działania SCWEW:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 60.6%/219,
Ocena przeciętna: 6%/22,
Ocena niska/bardzo niska: 9.3%/34,
23,8%/86 badanych nie brało udziału w konferencji prezentującej działania SCWEW.

Zajęcia otwarte/lekcje otwarte prowadzone w ramach wsparcia SCWEW:

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 46%/201,
Ocena przeciętna: 8,3%/30,
Ocena bardzo niska/niska: 11,5%/31,
27,4%/99 badanych nie korzystała z zajęć otwartych/lekcji otwartych.

Zindywidualizowana oferta szkoleniowa dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych.

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 54,6%/197,
Ocena przeciętna: 12,9%/27,
Ocena bardzo niska/niska: 17,4%/42,
26,3%/95 badanych nie korzystała z zindywidualizowanej oferty szkoleniowej dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych.

Rady szkoleniowe

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 67%/242,
Ocena przeciętna: 10%/36,
Ocena bardzo niska/niska: 12,1%/44,
10,8%/39 badanych nie brała udziału w radach szkoleniowych.

Sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nie objętych wsparciem SCWEW

Ocena bardzo wysoka/wysoka: 59,5%/215,

Ocena przeciętna: 7,5%/27,

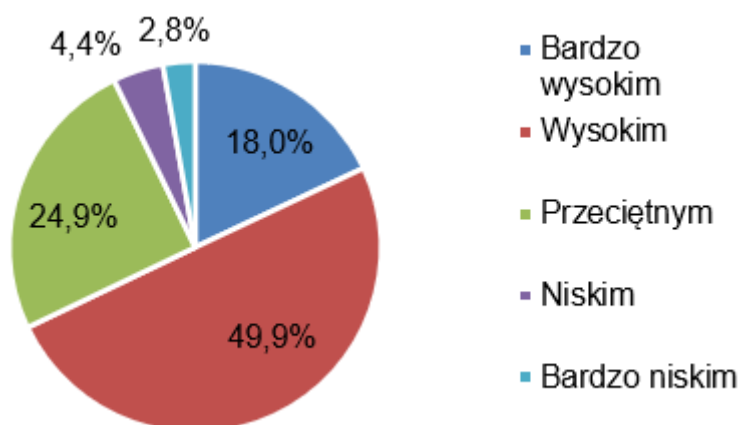
Ocena bardzo niska/niska: 11%/40.

21,8%/79 badanych nie bierze udziału w sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych.

Pytani o obecnie najważniejsze potrzeby nauczycieli dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej nauczyciele specjaliści wskazywali na następujące kategorie:

- wiedza/praktyka postępowania w sytuacjach trudnych, interwencyjnych – 66,2%/239;
- metodyka pracy z uczniami o zróżnicowanych potrzebach – 56,2%/203;
- stosowanie metod i narzędzi wspomagających uczniów o zróżnicowanych potrzebach – 52,1%/188;
- ocena potrzeb uczniów o zróżnicowanych potrzebach – 47,9%/173;
- wiedza na temat prowadzenia edukacji włączającej – 38,2%/138.

Większość badanych nauczycieli specjalistów (67,9%/245) widzi bardzo wysoki i wysoki stopień wpływu wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW na podniesienie jakości pracy własnej z grupą/klasą zróżnicowaną. 24,9%/90 deklaruje przeciętny wpływ wsparcia SCWEW na podniesienie jakości pracy badanych nauczycieli specjalistów. Niski wpływ zauważa 4,4%/16, a bardzo niski 2,8%/10.

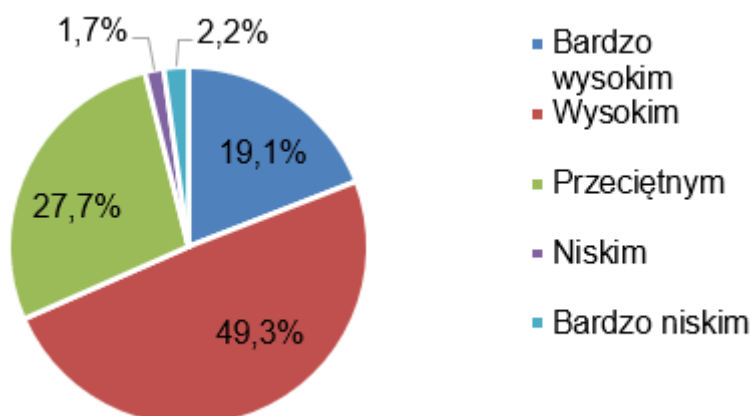

Wykres 5. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?

361 odpowiedzi

Dominująca grupa badanych nauczycieli specjalistów (68,4%/247) widzi bardzo wysoki/wysoki stopień wpływu wsparcia udzielanego przez SCWEW, na realizację potrzeb uczniów.

27,7%/100 deklaruje przeciętny wpływ wsparcia SCWEW na sytuację uczniów. Niski wpływ/bardzo niski – 3,9/14.

Wykres 6. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?

361 odpowiedzi

Jeżeli chodzi o efektywność wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem tego, które formy przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby to opinie nauczycieli specjalistów są następujące. Najwięcej badanych nauczycieli (77%/278) wskazuje na wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom, 54%/195 badanych wskazuje na wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom. Dla 34,4%/124 najczęściej korzyści uczniom przynoszą lekcje otwarte. 26%/94 badanych wskazuje Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy.

Wykres 7. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)

361 odpowiedzi

Jeżeli chodzi o efektywność wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem tego które formy przynoszą największe korzyści rodzicom uczniów najbardziej odpowiadają na ich potrzeby, to opinie nauczycieli specjalistów są następujące. Najwięcej badanych nauczycieli specjalistów (73,7%/266), wskazuje na wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom, 60,1%/217 badanych wskazuje na wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom w zakresie współpracy z rodzicami. Dla 21,6%/78 najwięcej korzyści rodzicom przynoszą imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy. Dla 19%/71 najefektywniejsze okazują się lekcje otwarte.

Wykres 8. Które formy wsparcia realizowanego przy współpracy z SCWEW udzielanego rodzicom uczniów, najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)

361 odpowiedzi

Pytani o największe bariery w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w swoim przedszkolu/szkole nauczyciele specjaliści wskazywali na następujące czynniki/uwarunkowania:

1. problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki – 71,5%/258;
2. brak świadomości nauczycieli o potrzebie prowadzenia edukacji włączającej – 28,5%/103;
3. brak umiejętności ze strony nauczycieli – 18,3%/66;
4. brak wiedzy ze strony nauczyciela – 12,7%/46.

Wykres 9. Co jest największą barierą w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole? (pytanie wielokrotnego wyboru)

361 odpowiedzi

Ciekawa jest rozbudowana i szeroka kategoria inne. Pojawiają się tutaj następujące bariery dotyczące zarówno kwestii związanych z infrastrukturą, kadrami, obciążeniem zadaniami oraz kwestiami świadomościowymi:

- infrastruktura (mała ilość pomieszczeń terapeutycznych, baza lokalowa ograniczona, warunki lokalowe, za mało sal, brak dostępności dla osób ze SPE) – 8 wskazań;
- przeszkody organizacyjne wynikające z dużej liczebności oddziałów klasowych i liczebności w grupie/klasie – 8 wskazań;
- braki kadrowe i personalne (braki specjalistów, psychologa, brak personelu pomocniczego w przedszkolach ogólnodostępnych, brak nauczycieli wspomagających) – 5 wskazań;
- postawa rodziców (brak zrozumienia ze strony rodziców uczniów zdrowych, opór rodziców, trudność we współpracy z rodzicami, brak współpracy ze strony rodziców. małe zaangażowanie rodziców) – 7 wskazań;
- świadomość, postawy i motywacja (brak chęci ze strony nauczycieli, lęk, czy edukacja jest na to przygotowana – 3 wskazania;
- ograniczenia czasowe i zbyt dużo obowiązków formalnych, brak czasu – 4 wskazania;
- niedostosowanie systemu edukacji, przepisy – 3 wskazania.

Pojawiły się także pojedyncze wypowiedzi odnoszące się do kwestii organizacji pracy szkoły, doświadczenia kadry i funkcjonowania uczniów:

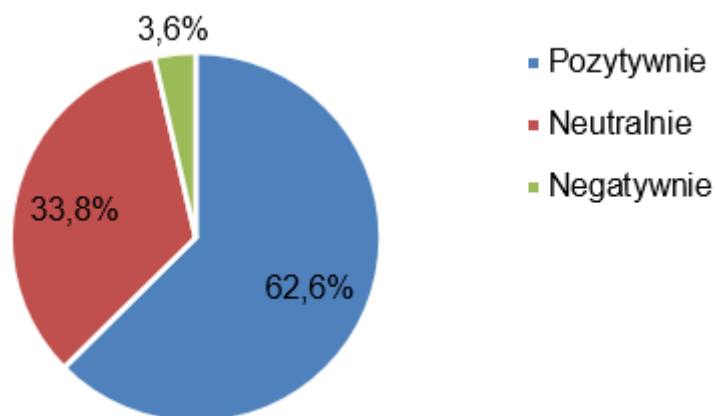
- *Zróźnicowanie i nasilenie problemów uczniów nie tylko objętych edukacją włączającą.*
- *Małe doświadczenie w pracy z dziećmi z SPE.*
- *Brak możliwości tworzenia mało licznych klas przeznaczonych tylko dla dzieci z orzeczeniami.*
- *Brak godzin dla pedagoga.*

- *Brak wystarczającej ilości godzin na zajęcia specjalistyczne.*
- *Ograniczony zakres pomocy edukacyjnych.*
- *Brak przekonania w skuteczność rozwiązania w proponowanej formie.*

Oto kilka cytatów z wypowiedzi nauczycieli, ilustrujących zauważane przez nich efekty:

- *Zbyt liczne grupy – 1 nauczyciel na 25 (a teraz na 28) dzieci, niedostosowanie budynku dla potrzeb osób niepełnosprawnych – wąskie przejścia, schody, brak podjazdów, ograniczenia w szkoleniu zawodowym dla uczniów z niektórymi dysfunkcjami, ograniczenia lokalowe, brak windy.*
- *Nie tyle problemy finansowe szkoły, co za mało wsparcia finansowego od Państwa proporcjonalnie do potrzeb szkoły. Ogromna liczba uczniów z opiniami i orzeczeniami. Brakuje pieniędzy na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.*
- *Lęk czy edukacja jest na to przygotowana, i uczniowie. Środowisko nie widzi zasadności wprowadzania edukacji włączającej jako korzystnej zarówno dla dzieci z niepełnosprawnościami, jak i uczniów pełnosprawnych. Brak tolerancji i chęci pochylenia się nad osobą z niepełnosprawnością ze strony nauczyciela.*
- *Problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki, obawa dotycząca efektów nauczania (dostosowywanie wymagań edukacyjnych a wymagania podczas egzaminów) – w dużych zróżnicowanych grupach to niezwykle trudne zadanie. – Wątpliwości co do sensu prowadzenia edukacji włączającej wobec wymagań i realiów na rynku pracy; brak czasu nauczycieli i specjalistów, którzy w związku z kryzysem ekonomicznym oraz nieadekwatnymi do wysiłku dochodami podejmują pracę w wielu szkołach, aby utrzymać rodzin.*

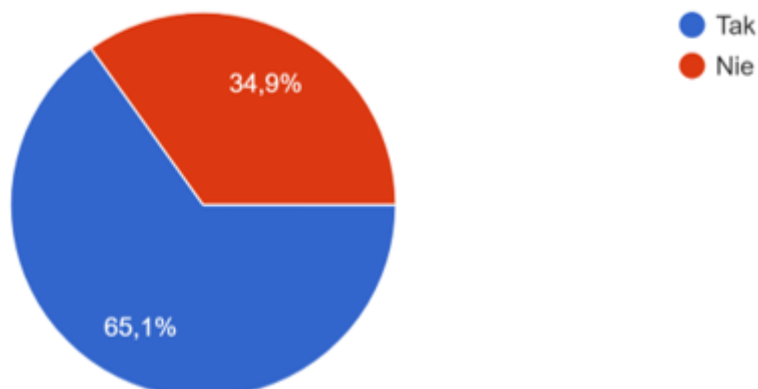
Dotychczasowe działania wspierające SCWEW z perspektywy nauczycieli specjalistów są odbierane przez społeczność szkolną przede wszystkim pozytywnie – uważa tak 62,6%/226. 33,8%/122 wskazuje na neutralny odbiór. Zdaniem 3,6%/13 badanych odbiór jest negatywny.

Wykres 10. Jak dotychczasowe działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?

361 odpowiedzi

Większość nauczycieli specjalistów (65,1%/235) stwierdza, że ich placówka bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej.

Wykres 11. Czy Pana/Pani przedszkole/szkola bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

361 odpowiedzi

Nauczycieli specjalistów, podobnie jak pozostałych nauczycieli zapytano, jeżeli ich szkoła/przedszkole uczestniczy w koalicji na rzecz edukacji włączającej – jakie są efekty jej działania. Badani nauczyciele widzą następujące efekty:

- wymiana doświadczeń (30 wskazań);
- kooperacja i wspieranie się placówek/instytucji, większa otwartość;
- instytucji na współpracę, nawiązywanie współpracy (28 wskazań);
- poprawa sytuacji szkolnej ucznia, lepsze wyniki (26 wskazań);
- lepsze poznanie innych placówek/instytucji, integracja lokalna (20 wskazań);
- zwiększenie akceptacji wobec różnorodności i niepełnosprawności (18 wskazań);
- większa świadomość nauczycieli na temat znaczenia i potrzeby edukacji włączającej (15 wskazań);
- wsparcie specjalistów (10 wskazań);
- zwiększenie akceptacji wobec różnorodności i niepełnosprawności (18 wskazań);
- lepsza integracja uczniów ze SPE, także w klasie (26 wskazań);
- wzrost kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji włączającej (25 wskazań);
- większa świadomość rodziców i lepsza współpraca z nimi (15 wskazań);
- podniesienie jakości pracy szkoły/przedszkola (7 wskazań);
- integracja środowiska szkolnego i lokalnego (6 wskazań);
- zwiększenie wiedzy nauczycieli na temat metod i form pracy z uczniem o
- zróżnicowanych potrzebach (45 wskazań);
- wymiana dobrych praktyk, lepszy przepływ informacji (7 wskazań);
- pozytywniejsze postrzeganie edukacji włączającej, akceptacja dla jej idei (4 wskazania).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi nauczycieli, ilustrujących zauważane przez nich efekty:

- *Wymiana doświadczeń, sprzętu, obserwacja uczniów przez specjalistów ze szkoły specjalnej i kierowanie ich na diagnozy.*
- *Wzrost świadomości całej społeczności co do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.*
- *Lepsze kontakty między placówkami.*
- *Poprawienie jakości funkcjonowania dzieci o szczególnych potrzebach, wsparcie nauczycieli w jakości pracy z dziećmi, wsparcie i pomoc rodzicom mającym problemy wychowawcze z dzieckiem.*

Porównując wskazania nauczycieli specjalistów z pozostałymi nauczycielami, widać podobieństwo w zauważonych efektach.

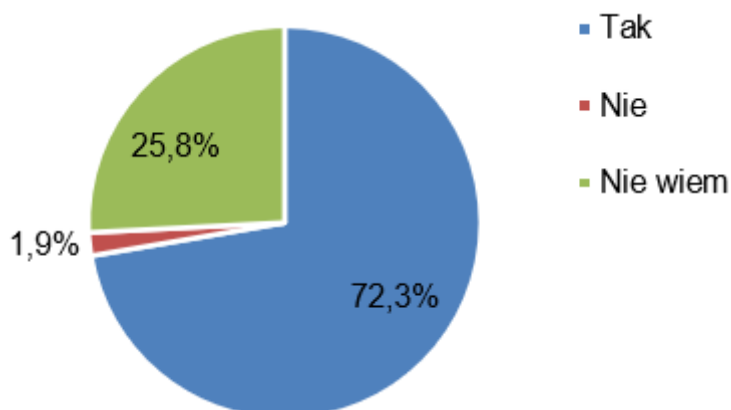
Pomimo dostrzegania pozytywnych efektów, badani nauczyciele specjaliści wskazują potrzeby rozszerzenia wsparcia:

Dobre, ale uważam, że większe efekty oraz ważne wnioski można byłoby uzyskać, gdyby wsparcie polegało również na obserwacji lekcji w klasach integracyjnych. Warto zobaczyć „od środka”, jaka jest codzienna rzeczywistość szkolna. Z jakimi trudnościami zmagają się uczniowie z orzeczeniem, nauczyciele, a także pozostali uczniowie.

Nauczyciele specjaliści, którzy deklarują, że ich szkoła/przedszkole nie bierze udziału w lokalnej koalicji, oprócz faktu, że nie mają takiej wiedzy czy szkoła/przedszkole bierze udział w koalicji a/lub nie mają zdania (35 wskazań) podawali następujące bariery w tworzeniu takiej koalicji:

- brak czasu (15 wskazań);
- ograniczenia finansowe szkół/przedszkoli (10 wskazań);
- ograniczenia przestrzenne w placówkach (3 wskazania);
- brak odpowiedniej wiedzy i umiejętności (3 wskazania);
- zniechęcenie i obawa przed zmianami (2 wskazania);
- niska świadomość (1 wskazanie);
- trudność w jednoczesnym wsparciu dzieci w normie i dzieci ze SPE (1 wskazanie).

Zdecydowana większość nauczycieli specjalistów (72,3%/261) zauważa, że w trakcie trwania programu pilotażowego, była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW.

Wykres 12. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

361 odpowiedzi

Jednocześnie prawie 100 badanych nauczycieli (25,8%) nic nie wie o kampanii informacyjno-promocyjnej prowadzonej przez SCWEW.

2.2. Wyniki ankiety dla rodziców

Ankieta dla rodziców przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, korzystających ze wsparcia SCWEW, wypełniło 2221 respondentów. Najliczniej reprezentowani byli rodzice szkół podstawowych (51%/1133). W badaniu wzięli także udział w równym procencie (po ok.15%) rodzice przedszkoli – 14,9%/322, liceów ogólnokształcących – 15%/333, techników – 15,6%/346 oraz 3,9%/86 – szkół branżowych II stopnia.

Wśród biorących udział w badaniu najliczniejszą grupę (powyżej 150 osób) stanowili rodzice przedszkoli/szkół, współpracujących ze SCWEW w Bartoszycach, Węgrowie, Białymstoku, Toruniu.

W zdecydowanej większości byli to rodzice, których dzieci/uczniowie nie posiadali orzeczeń (83,2%/1847) wystawianych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które określają warunki, w jakich uczeń może realizować potrzeby edukacyjne. Wśród rodziców, których dzieci posiadają takie orzeczenia, wymienione były orzeczenia o kształceniu specjalnym – 9%/200, potrzebie zajęć rewalidacyjno-wyrównawczych – 4,3%/95, oraz nauczaniu indywidualnym – 1,3%/28.

Podobnie większość (64,4%/1430) to rodzice dzieci uczniów, którzy nie posiadają opinii poradni pedagogiczno-psychologicznej. Wymienione przez rodziców dzieci/uczniów posiadających opinie to głównie dotyczące:

- dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych ucznia (9,6%/214);

- specyficznych trudności w uczeniu się (8,1%/181);
- potrzeby pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dziecka w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej (7,1%/158);
- opinii związanej z edukacją i wychowaniem dziecka (5,2%/115);
- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (3,4%/75).

Na pytanie, czy rodzice zostali poinformowani o przystąpieniu ich przedszkola/szkoły do pilotażowego projektu, przeszło połowa (58,7%/1262) rodziców potwierdziła fakt otrzymania takiej informacji, jednak co czwarty rodzic (23%/497) nie wiedział, czy ją otrzymał, a 18,2%/391, nie otrzymało takiej informacji. W przypadku pytania o zapoznanie się z założeniami projektu mniej niż połowa respondentów (46,7%/1002) potwierdziła zapoznanie się z założeniami projektu, a pozostałe osoby biorące udział w badaniu potwierdziły zapoznania (28%/601) lub nie wiedziały, czy zostały zapoznane (25,3%/543). Odpowiedzi na te pytania wskazują na nieoptymalną komunikację w zakresie informowania o projekcie.

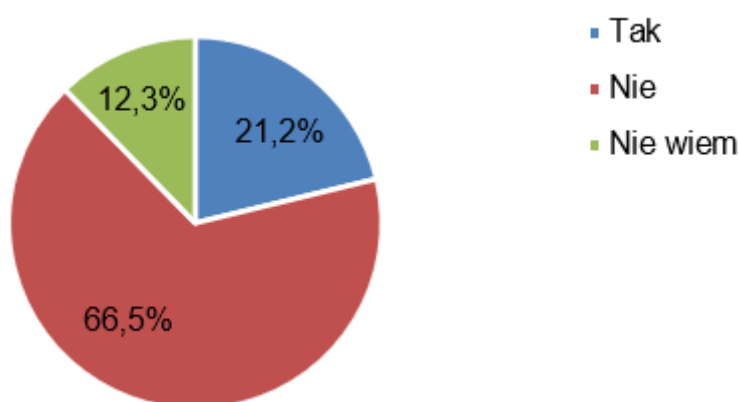
W ankiecie zadano pytania dotyczące podejmowanych działań przez przedszkole/szkolę mających na celu zapewnienie wszystkim dzieciom lub uczniom możliwości pełnego rozwoju. Podobnie rozłożyły się odpowiedzi (bo ok. 45%) rodziców potwierdzających podejmowanie takich działań – 43%/954 oraz te wskazujące na brak wiedzy w tej kwestii 44,3%/985 – odpowiedzi „nie wiem”. 12,7%/282 badanych rodziców nie potwierdziło podejmowania takich działań.

Rodzice, którzy potwierdzili fakt realizacji działań umożliwiających dzieciom/uczniom pełen rozwój wskazywali na: organizowanie różnego typu zajęć dodatkowych, takich jak zajęcia logopedyczne, ruchowe, psychologiczne, z języka angielskiego i niemieckiego, zajęcia sensoryczne, taneczne, gimnastyka korekcyjna, zajęcia matematyczne, rewalidacyjne, sportowe, terapeutyczne oraz zajęcia specjalistyczne i korekcyjno-kompensacyjne. Wymieniano również indywidualne wsparcie i dostosowanie działań do indywidualnych potrzeb dziecka, pomoc ze strony pedagoga i psychologa.

W kilku wypowiedziach pojawiły się działania nakierowane na rozwój kompetencji nauczycieli takie jak: szkolenia, obserwacje wspierające i superwizje nauczycielskie, przeprowadzenie modelowych zajęć na terenie szkoły (w tym lekcji otwartych), działania doradczo-szkoleniowych oraz konsultacje eksperckie indywidualnych i grupowych dla nauczycieli i specjalistów. Kilka osób (3), wskazało na brak lub niedostateczne działania, takie jak brak zajęć lub sali do integracji sensorycznej, mała ilość logopedów, niewdrożenie zaleceń z IPET i WOPF oraz niepewność co do przygotowania kadry do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Rodzice zapytani, czy są włączani w działania, mające na celu zapewnienie wszystkim dzieciom lub uczniom możliwości pełnego rozwoju, w większości (67,2%/1057) odpowiedzieli negatywnie, a tylko 32,8%/515, potwierdziło fakt włączenia.

W modelu wsparcia przedszkoli/szkół przez SCWEW poza głównymi działaniami wspierającymi kadrę pedagogiczną niepedagogiczną, uwzględniono również pewien zakres działań skierowanych do rodziców. Ponieważ działania te SCWEW prowadzi we współpracy z przedszkolami/szkołami, nie zawsze są postrzegane jako osobne i wyłącznie inicjowane przez SCWEW. Być może dlatego w odpowiedzi na pytanie o uczestnictwo większość rodziców (66,5%/1477) wykazała, że nie uczestniczyła w działaniach szkoły prowadzonych we współpracy z SCWEW. Około jedna piąta rodziców (21,2%/470) potwierdziła swój udział w takich działaniach.

Wykres 1. Czy brat/a Pan/i udział w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą?

2 221 odpowiedzi

Rodzice potwierdzający swój udział w działaniach przedszkoli/szkół prowadzonych we współpracy ze SCWE wskazali na:

- rozmowy z nauczycielami dotyczące ich dziecka (89%/1527);
- imprezy integracyjne organizowane w szkole (29%/494), a ok. 10%/171 rodziców;
- możliwość korzystania ze sprzętu oferowanego przez wypożyczalnię (10%/171).

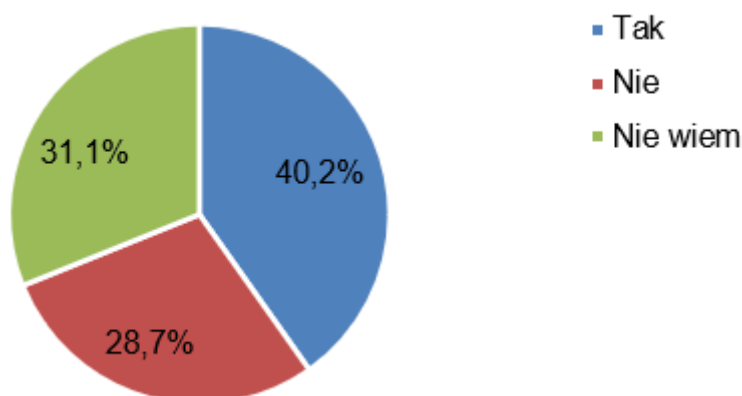
Ponadto ok. 7,7% rodziców wymieniło inne formy wsparcia, takie jak konsultacje ze specjalistami, szkolenia/warsztaty, wywiadówki oraz wypełnienie ankiet dla programu SCWEW. Najwyższe oceny wśród wymienionych działań otrzymały bezpośrednie kontakty z nauczycielami oraz imprezy integracyjne.

Na pytanie o powody braku uczestnictwa w proponowanych przez przedszkole/szkołę oraz SCWEW formach wsparciu, równo rozłożyły się głosy – ok. 26%/370 mówiące o tym, że nie było potrzeby wsparcia dziecka oraz mówiące o braku wiedzy na temat możliwych form wsparcia.

Jednocześnie warto podkreślić, że rodzice, którzy korzystali ze wsparcia SCWEW, w większości potwierdzili fakt wzrostu swojej wiedzy na temat sposobów wspierania rozwoju swojego dziecka (51,9%/626), Ponadto 40%/494 ankietowanych stwierdziło, że teraz potrafią lepiej radzić sobie w trudnych sytuacjach związanych z wychowaniem dziecka. Ponad jedna piąta (23,8%/294) rodziców zgłosiła, że obecnie chętniej angażuje się w życie szkoły lub przedszkola.

Rodzice byli pytani również o realizację potrzeb ich dzieci przez przedszkole/szkolę oraz realizację idei edukacji włączającej w praktyce.

Tylko nieco ponad 40%/893 rodziców potwierdziło, że ich dziecko jest poddawane diagnozie w zakresie jego potrzeb w przedszkolu/szkole. Co trzeci rodzic (31,1%/690) nie wie, czy jego dziecko było diagnozowane, a 28%/637 potwierdziło fakt przeprowadzenia diagnozy – wykres nr 2.

Wykres 2. Czy potrzeby Pana/i dziecka zostały w przedszkolu/szkole zdiagnozowane?

2 221 odpowiedzi

Większość rodziców biorących udział w badaniu (67,8%/1506) uważa, że przedszkole/szkola uwzględnia potrzeby ich dziecka. Jednak 21,8%/484 rodziców nie ma wiedzy na ten temat.

Na pytanie o sposoby uwzględniania przez przedszkola/szkoły potrzeb dziecka, 69,6%/1545 rodziców uważa, że ich dziecko może liczyć na wsparcie ze strony nauczyciela. 45%/999 rodziców uważa, że wymagania stawiane ich dziecku są dostosowane do jego możliwości. 33,9%/753 rodziców uważa, że ich dziecko może liczyć na pomoc ze strony innych uczniów. 27%/599 ankietowanych uważa, że system oceniania jest dostosowany do potrzeb ich dziecka. 9,8%/218 rodziców stwierdziło, że ich dziecko korzysta z wypożyczalni sprzętu SCWEW.

W indywidualnych wypowiedziach rodzice odnieśli się do sytuacji, które spotykają ich dzieci w środowisku szkolnym. Rodzice wyrazili następujące opinie:

- *Moje dziecko doświadcza wsparcia tak naprawdę tylko od zaangażowanej wychowawczynie.*

- *Nie są zharmonizowane potrzeby dzieci wymagających wsparcia i tych, które tego nie potrzebują, klasy są zbyt liczne.*
- *Może liczyć sam na siebie, żadne dziecko z klasy nie jest chętne do pomocy.*
- *Nauczyciele zamiast tłumaczyć, odsyłają dziecko do domu.*
- *Nie wiem – rodzice nie otrzymują informacji na ten temat.*
- *Muszę sama o wszystko się starać.*
- *Raczej nie są uwzględniane potrzeby indywidualne, raczej liczy się grupa.*
- *Szkółka nie pomaga a wręcz przeszkadza, moje dziecko niejednokrotnie dostało uwagę bądź złą ocenę za złe zachowanie dzieci z orzeczeniem.*

Wyniki badania wskazują, że najwięcej respondentów (34,3%/762) miało trudności w ocenie, czy działania SCWEW przyniosły jakieś zmiany w sytuacji ich dzieci. 29,5%/656 stwierdziło, że ich dzieci w ogóle nie uczestniczyły w tych działaniach, natomiast 19,4%/431 uznało, że ich sytuacja uległa poprawie.

Wśród rodziców, którzy odnotowali zmianę, najczęściej wymieniano poprawę funkcjonowania dziecka w przedszkolu/szkole. Spośród wymienionych obszarów, rodzice wskazywali na poprawę wyników w nauce, lepszą regulację emocji oraz lepsze funkcjonowanie w grupie i lepsze relacje z rówieśnikami. Niektóre wypowiedzi rodziców wskazywały na konkretną pozytywną zmianę, jak na przykład możliwość korzystania przez dziecko z dostosowanego do swoich potrzeb sprzętu, czy zorganizowania kąceków ciszy. Niektórzy rodzice wskazywali także na zwiększenie ich własnej świadomości i wiedzy na temat potrzeb ich dziecka oraz dostępność większej ilości pomocy dydaktycznych.

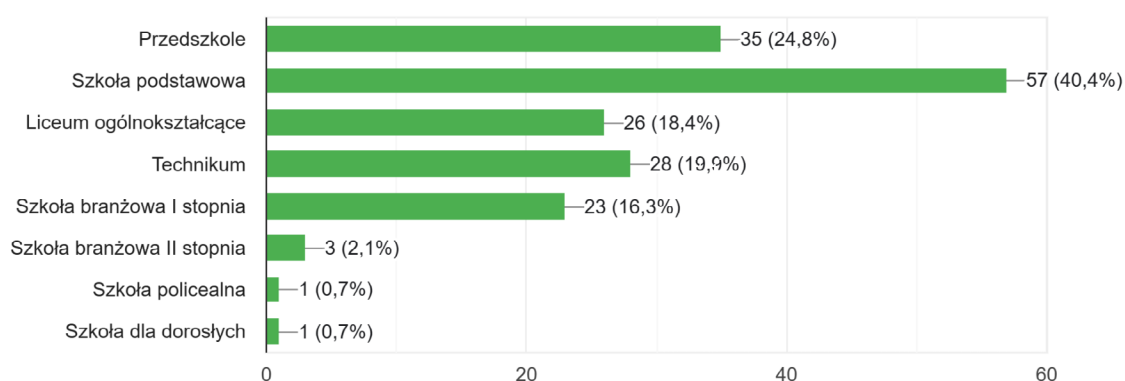
Rodzice zauważają, że ich dzieci są motywowane do uczestnictwa w życiu klasy. Większość odpowiadających potwierdziła fakt motywowania (68,7%/1525).

Większość ankietowanych (ok. 70%/1584) uważa, że uczęszczanie do przedszkoli i szkół z grupami zróżnicowanymi jest korzystne dla dzieci i uczniów.

2.3. Wyniki ankiety dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

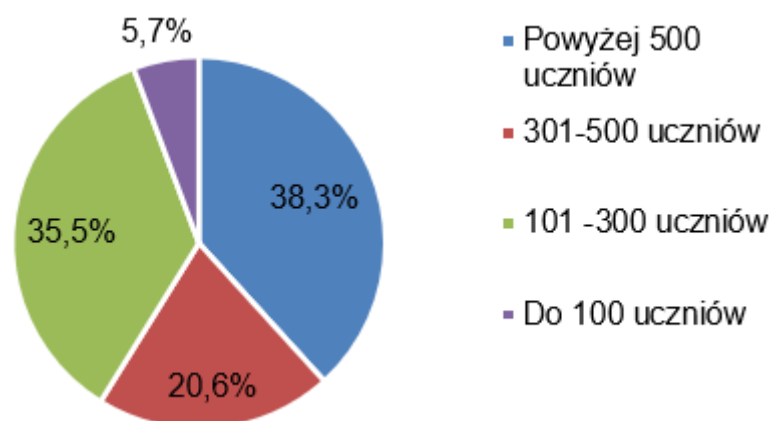
Ankiety dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW wypełniło 141 respondentów.

Najwięcej respondentów tj. 40%/57, to dyrektorzy szkół podstawowych, 24,8%/35 – dyrektorzy przedszkoli, niespełna 20%, dyrektorzy liceów ogólnokształcących – 18,4%/26, techników – 19,9%/28 oraz szkół branżowych (I i II stopnia liczonych razem) – 20%/26. 33 respondentów jest dyrektorami więcej niż jednej placówki tj. zespołu szkół (dlatego zaprezentowane na poniższym wykresie procenty nie sumują się do 100).

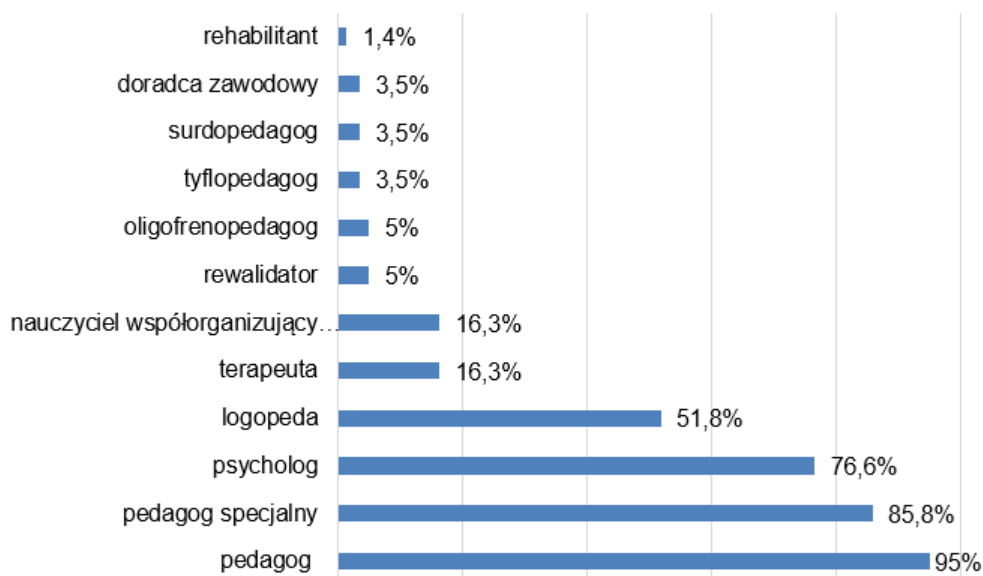
Wykres 1. Jakiego typu placówki jest Pan/i dyrektorem/dyrektorką? (pytanie wielokrotnego wyboru)
141 odpowiedzi

Najwięcej dyrektorów, którzy wypełnili ankietę – to dyrektorzy dużych placówek (powyżej 500 uczniów – 38%) i średnich (liczących między 101 a 300 uczniów – 35,5%). Do 100 uczniów stanowią dyrektorzy 5,7% placówek.

Wykres 2. Pan/i przedszkole/szkoła ogólnodostępna mieści się w przedziale:
141 odpowiedzi

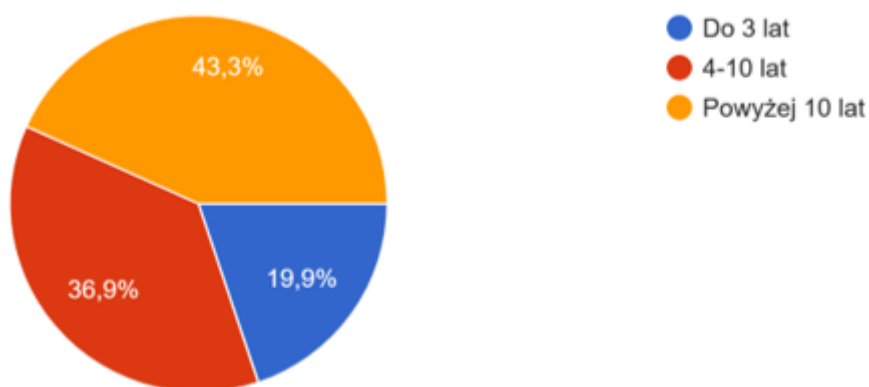
Wszystkie placówki, których dyrektorzy wypełnili ankietę zatrudniają specjalistów – skład zespołu specjalistów ilustruje poniższy wykres. Niemal wszystkie placówki tj. 134 na 141 badanych – zatrudniają pedagogów – najczęściej na cały etat oraz pedagogów specjalnych (121 placówek na 141 uczestniczących w badaniu) oraz psychologów (108 placówek na 141 badanych). Połowa badanych placówek zatrudnia logopedów (73 placówki na 141 badanych) – najczęściej na pół etatu. Pozostali specjaliści są zatrudniani na pół etatu lub jego część. W 23 placówkach pojawiają się też tacy specjaliści, jak: terapeuta, nauczyciel wspomagający, a w pojedynczych placówkach: rewalidatorzy, oligofrenopedagodzy, tyflopagodzy, surdopedagodzy, doradcy zawodowi czy rehabilitanci.

Wykres 3. Jacy specjaliści zatrudnieni są w Pana/i przedszkolu/szkole?

141 odpowiedzi

Dyrektorzy, którzy wypełnili ankietę – mają średni (między 4 a 10 lat staż pracy na swoim stanowisku – 37% respondentów) lub długi (powyżej 10 lat – 34% respondentów), tylko co piąty dyrektor wypełniający ankietę ma staż do 3 lat. Oznacza to, że ze wsparcia SCWEW korzystały placówki mające doświadczonych dyrektorów, znających potrzeby swoich uczniów.

Wykres 4. Jaki ma Pan/i staż pracy na stanowisku dyrektora przedszkola/szkoły?

141 odpowiedzi

Dyrektorów zapytano, jakie czynniki miały wpływ na decyzję o włączeniu przedszkola/szkoły ogólnodostępnej w pilotażowe wdrożenie modelu SCWEW. Motywacje koncentrują się wokół następujących czynników:

- rozwój przedszkola/szkoły ogólnodostępnej (41 wskazań);
- wzrost liczby uczniów ze specjalnymi potrzebami i orzeczeniami, odpowiedź na potrzeby uczniów (33 wskazań);

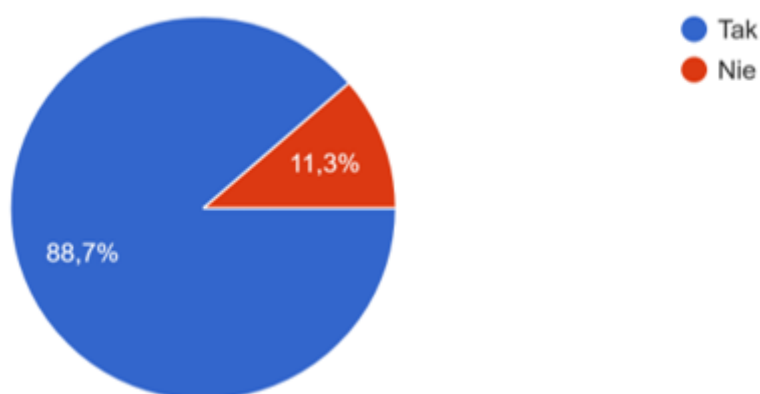
- poszerzenie wiedzy nauczycieli, rozwój zawodowy nauczycieli (27 wskazań);
- chęć wdrożenia w placówce zasad edukacji włączającej (16 wskazań);
- diagnoza i decyzja organu prowadzącego (16 wskazań);
- lepsze wsparcie dla rodziców (9 wskazań).

Poniżej kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów na temat motywacji przystąpienia do projektu:

- *Decyzja wynikała z chęci zdobywania wiedzy, umiejętności, podnoszenia kwalifikacji, wymiany doświadczeń oraz zapewnienia wszystkim uczniom możliwości pełnego rozwoju, uwzględniając ich indywidualne potrzeby i możliwości.*
- *Posiadanie w placówce dzieci z orzeczeniami, potrzeba rozwoju i zdobywanie wiedzy na temat problemów dzieci, rozwiązywania ich oraz wiedzy dotyczącej edukacji włączającej.*
- *Wzrost liczby uczniów z opiniami i orzeczeniami wymagających wsparcia ze strony specjalistów.*
- *Pojawiające się problemy dotyczące edukacji włączającej. Potrzeby zgłaszane przez rodziców. Potrzeby w tym zakresie zgłaszane przez nauczycieli. Obserwacje dotyczące zmian w zachowaniach, relacjach dzieci, nauczycieli i rodziców.*

Większość dyrektorów (89%), którzy wypełnili ankietę deklaruje, że decyzja o przystąpieniu do pilotażowego projektu była przyjęta przez całą społeczność szkolną. W pojedynczych przypadkach z procesu decyzyjnego byli wyłączeni: rodzice i uczniowie (po 6 wskazań) i nauczyciele (4 wskazania). Oto uzasadnienia takiego stanu rzeczy podawane przez dyrektorów:

- *Nie brali udziału rodzice i uczniowie. Tylko nauczyciele. Wiedzieliśmy, że projekt ma być wsparciem przede wszystkim dla nauczycieli i rodziców, a pośrednio dla uczniów. Dlatego nauczyciele byli pytani. Rodzice zgłaszali w poprzednich latach szkolnych potrzebę wsparcia przez zewnętrznych ekspertów.*
- *W podjęciu decyzji brał tylko dyrektor, nie było czasu na konsultacje z innymi.*

Wykres 5. Czy decyzja o przystąpieniu do pilotażowego projektu była przyjęta przez całą społeczność szkolną?
141 odpowiedzi

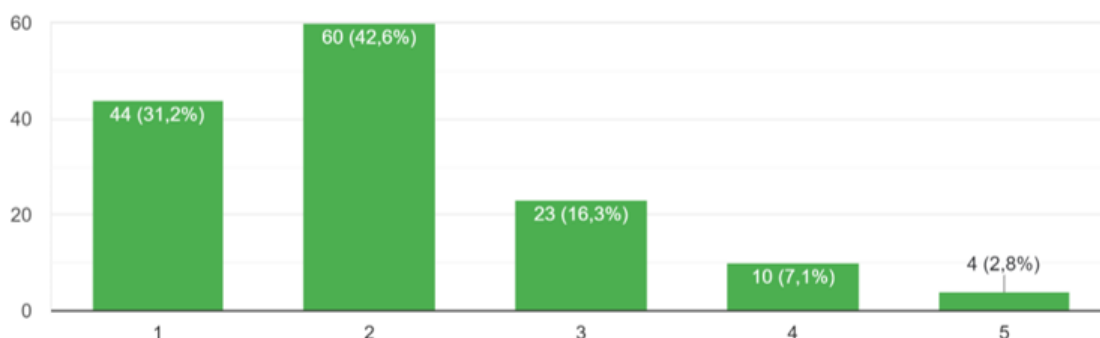
Dyrektorzy wskazali, jakie instytucje działające w ich najbliższym środowisku edukacyjnym wspierają/wsparty rozwój kultury włączania w przedszkolu/szkole, są to:

- poradnia psychologiczno-pedagogiczna (83 wskazania);
- ośrodek doskonalenia nauczycieli (24 wskazania);
- organ prowadzący (20 wskazań);
- starostwo powiatowe/gmina (15 wskazań);
- biblioteka (8 wskazań);
- dom kultury (6 wskazań);
- kuratorium oświaty (6 wskazań);
- ośrodek pomocy rodzinie (3 wskazania);
- uniwersytet/uczelnia (4 wskazania);
- parafia (2 wskazania).

Oto przykłady realizacji wsparcia, podawane przez dyrektorów:

- Poradnie psychologiczno – pedagogiczne – indywidualne konsultacje dla dyrektora, nauczycieli, specjalistów.
- Starostwo Powiatowe (...) – włączanie szkoły w projekty umożliwiające uczniom o zróżnicowanych możliwościach i potrzebach edukacyjnych udział w zajęciach, kursach, stażach, które podnoszą ich umiejętności i rozwijają zainteresowania.
- Organ prowadzący – przydzielając dodatkowe godziny na wsparcie dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zatrudniając pomoce nauczycieli i asystentów dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w ramach projektu pilotażowego „Asystent Dziecka ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi”).
- Organ prowadzący przyznając stanowiska dla nauczycieli wspomagających.
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna udzielając porad i uczestnicząc w konsultacjach z rodzicami.

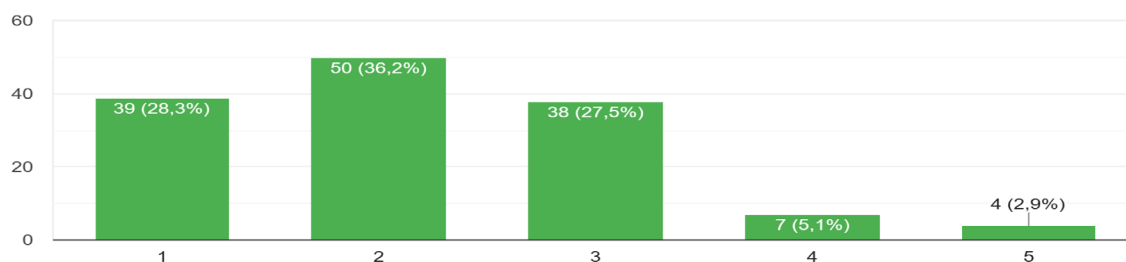
Dyrektorów zapytano, jak oceniają efekty uczestnictwa ich przedszkola/szkoły w projekcie pilotażowym SCWEW. Respondenci ocenili wypracowywanie całościowego modelu funkcjonowania przedszkola/szkoły ogólnodostępnej jako organizacji włączającej i uczącej się, zapewniającej wysoką jakość kształcenia oraz zintegrowanego wsparcia – na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko). Blisko co trzeci respondent (32,2%) dał ocenę najwyższą, a niespełna 43% wysoką. Tylko 4 dyrektorów przyznało wypracowaniu modelu ocenę najniższą.

Wykres 6. Jak ocenia Pan/i wypracowywanie całościowego modelu funkcjonowania przedszkola/szkoły ogólnodostępnej jako organizacji włączającej i uczącej się, zapewniającej wysoką jakość kształcenia oraz zintegrowanego wsparcia?

141 odpowiedzi

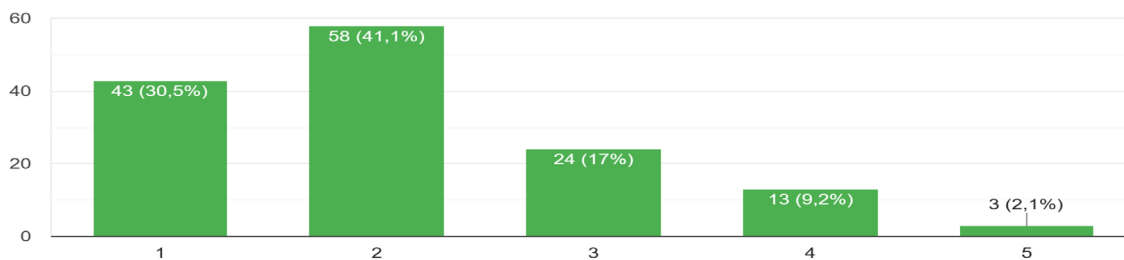
Dyrektorów zapytano również, jak oceniają realizację zadania włączania społecznego wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej, w tym rodziców oraz instytucji wspierających – na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko). Więcej niż co czwarty (28,3%/39) respondent, dał ocenę najwyższą, a więcej niż co trzeci (36,2%/50) ocenę wysoką. Tylko 4 dyrektorów przyznało realizacji tego zadania ocenę najniższą.

Wykres 7. Jak ocenia Pan/i realizację zadania włączania społecznego wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej, w tym rodziców oraz instytucji wspierających?

138 odpowiedzi

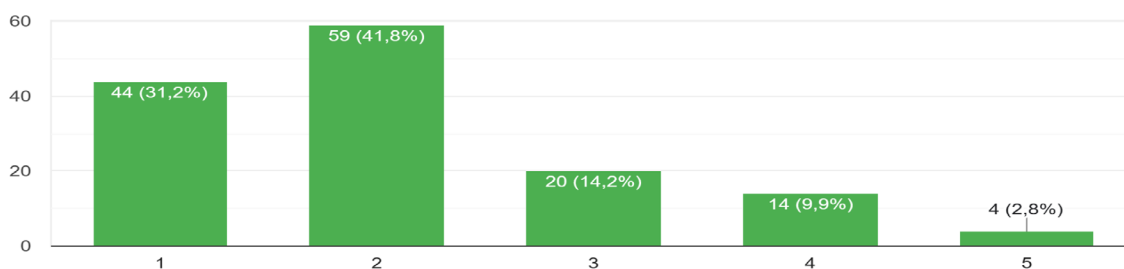
Dyrektorzy ocenili realizację zadania w zakresie poszukiwania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, umożliwiających tworzenie środowiska włączającego, m.in. poprzez likwidowanie barier w nauczaniu/uczeniu się i rozwoju wszystkich dzieci/uczniów – na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko). Zdecydowana większość (kumulatywnie oceny 1 i 2 – 71,6%/101) ocenia realizację tego zadania pozytywnie.

Wykres 8. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie poszukiwania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, umożliwiających tworzenie środowiska włączającego, m.in. poprzez likwidowanie barier w nauczaniu-uczeniu się i rozwoju wszystkich dzieci/uczniów?

141 odpowiedzi

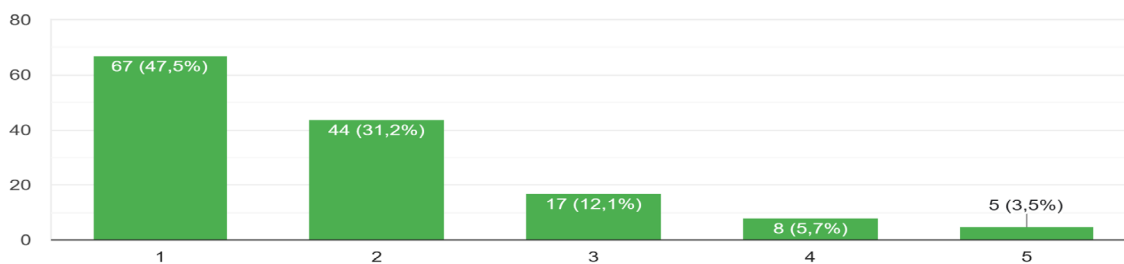
Dyrektorzy ocenili realizację zadania w zakresie działania na rzecz poprawy dostępności przedszkola/szkoły – na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko). Blisko trzy czwarte respondentów (73% skumulowane oceny 1 i 2/103) ocenia to działanie pozytywnie.

Wykres 9. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie działania na rzecz poprawy dostępności przedszkola/szkoły?

141 odpowiedzi

Dyrektorów zapytano również jak oceniają realizację w zakresie podnoszenia kompetencji kadry przedszkola/szkoły – na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko). Zdecydowana większość (78,7%/111 skumulowanych ocen 1 i 2) jest pozytywna, z tym, że niemal połowa respondentów (47,5%/67 daje tu ocenę najwyższą).

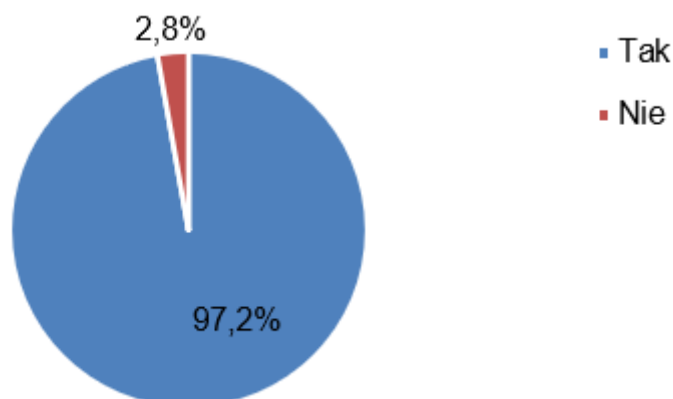

Wykres 10. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie podnoszenia kompetencji kadry przedszkola/szkoły?

141 odpowiedzi

Ponadto niemal wszyscy (97%/137) badani dyrektorzy są zdania, że wyżej wymienione obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej są wystarczające. Tylko 4 dyrektorów wskazuje, że obszary te są niewystarczające, tak uzasadniając swoją ocenę:

- *[Potrzeba] zapewnić szerszy dostęp do specjalistów w szkołach (psycholog).*
- *[Potrzebne jest] zwiększenie świadomości społeczności szkolnej w zakresie inkluzji. Sukcesywne zwiększanie doskonalenia w tym zakresie. Wymiana doświadczeń z innymi placówkami w zakresie rozwiązań dotyczących edukacji włączającej. Zakup własnego sprzętu w zakresie prowadzenia zadań z edukacji włączającej, pomocy naukowych.*

Wykres 11. Czy tak określone jak powyżej obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej, Pana/i zdaniem są wystarczające?

141 odpowiedzi

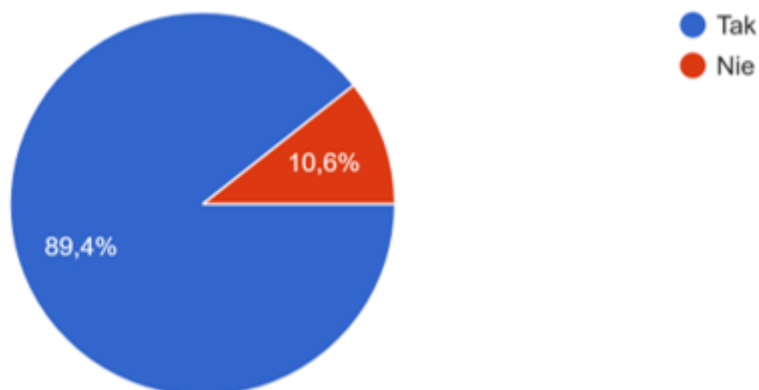
Zdecydowana większość (89%/126) badanych dyrektorów jest zdania, że zaproponowany w pilotażu model SCWEW wsparcia przedszkoli/szkół, powinien być kontynuowany w dalszych latach. Niektórzy dyrektorzy (10,6%/15) sugerują jednak zmiany w modelu lub wprowadzenie zmian systemowych sprzyjających realizacji założeń edukacji włączającej:

- *Brak oferty dla szkół ponadpodstawowych.*
- *Brak rozwiązań prawnych.*
- *Edukacja włączająca TAK, ale nie dla wszystkich! Nie wszystkie też jednostki oświatowe potrzebują jednakowego wsparcia.*
- *Mniejsze obciążenie szkoleniami, więcej etatów specjalistów.*
- *Model niedostosowany do realiów szkoły m.in. zwalnianie nauczycieli na zajęcia w innych placówkach.*
- *Model SCWEW realizuje kompetencje, które już są realizowane przez dyrektora szkoły, specjalistów, poradnię. Wprowadza dodatkowe, kolejne spotkania z uczniami, specjalistami, a dziecko i tak trafia do poradni w celu wydania opinii czy orzeczenia. Zniechęca to i rodziców, i dzieci. Model jest nieskuteczny.*
- *Opinie opracowane przez specjalistów w ramach SCWEW nie mają żadnej mocy prawnej. Rodzic musi po raz drugi przeprowadzać diagnozę dziecka w Poradni Psychologiczno-*

Pedagogicznej. Dodatkowo specjaliści powinni być zatrudnieni w Poradniach PP. Zaproponowane w ramach SCWEW sposoby, metody pracy z uczniami nie przystają do szkoły ogólnodostępnej i licznych klas, w których czasem są uczniowie z różnymi orzeczeniami. Ogrom biurokracji, odrywający specjalistów od pracy z dziećmi, nieproduktywne kilkudniowe szkolenia, wyrywające nauczycieli ze szkoły.

- *Zbyt mała liczba godzin specjalistów, brak pomocy nauczycieli, brak sal do zajęć terapeutycznych.*
- *Sprzęt jest wypożyczany na zbyt krótki okres czasu (1 okres). Sprzęt powinien być wypożyczany na czas edukacji dziecka objętego pomocą.*
- *Wsparcie SCWEW jest bardzo pomocne, jednak oprócz takiego wsparcia potrzeba zmian systemowych, np. mniejsza liczebność grup, wsparcie nauczycieli współorganizujących.*
- *Zwiększenie dostępności do terapeutów dla uczniów i rodziców. Społeczności szkolnej potrzebne jest systematyczne stałe wsparcie a nie [wsparcie] krótkoterminowe.*
- *[należy] zwiększyć dostępność do specjalistów (pedagog, psycholog, psychiatra) jako element wsparcia uczniów znajdujących się w kryzysie emocjonalnym. Szkoły radzą sobie z włączaniem uczniów z niepełnosprawnościami ruchowymi, niedosłuchem, niedowidzeniem. Natomiast konieczność pełnego włączenia dzieci z głębokimi niepełnosprawnościami w tym intelektualną spowoduje, że dzieci te nie będą w stanie nadążyć za innymi i nie będą rozwijać się adekwatnie do swoich możliwości a efekt będzie taki, że inni też na tym stracą przez ogólne obniżenie poziomu nauczania, bo nauczyciel nie będzie w stanie zaspokoić w należyty stopniu potrzeb wszystkich. Chyba, że faktycznie mamy zadbać tylko o ogólny dobrostan jak zakłada ogólna idea edukacji włączającej. Ale to chyba nie o to chodzi w edukacji, chyba, że się mylą i chodzi o to, żeby gorzej wykształconym społeczeństwem łatwiej można by sterować. Zachować szkolnictwo specjalne.*

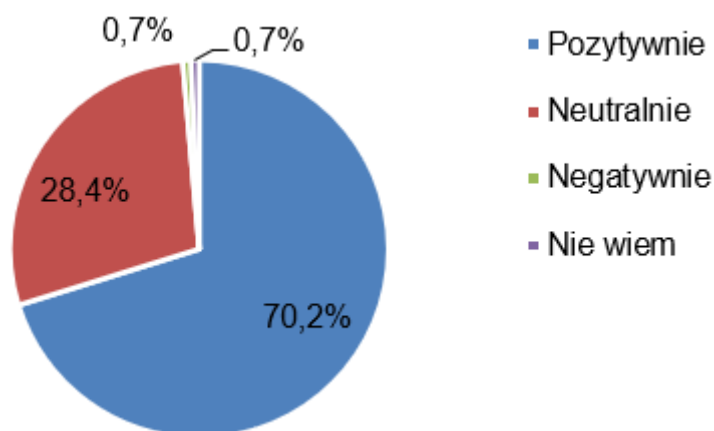
Przytoczone powyżej cytaty z wypowiedzi dyrektorów pokazują, że konieczne są zmiany systemowe, organizacyjne i prawne działania przedszkoli/szkół ogólnodostępnych ułatwiające realizację zasad edukacji włączającej i pracy z grupą zróżnicowaną takich jak np. zwiększenie dostępności wsparcia ze strony specjalistów, co wiąże się ze zwiększonymi środkami finansowymi na te cele. Warto również rozważyć zmiany w modelu działania SCWEW, który powinien być bardziej zindywidualizowany pod kątem specyfiki wspieranej placówki, wieku i potrzeb dzieci na różnych poziomach edukacji.

Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem zaproponowany w pilotażu model SCWEW wsparcia przedszkoli/szkół powinien być kontynuowany w dalszych latach?

141 odpowiedzi

Większość (70%/99) badanych dyrektorów zauważa, że działania prowadzone przy współpracy ze SCWEW na rzecz wsparcia przedszkoli/szkół ogólnodostępnych odbierane są przez społeczność szkolną pozytywnie. Co czwarty dyrektor (28,4%/40), uważa stosunek społeczności szkolnej za neutralny. Tylko jeden dyrektor (0,7%) ocenił ten stosunek jako negatywny oraz jeden (0,7%), nie potrafił ocenić tej kategorii.

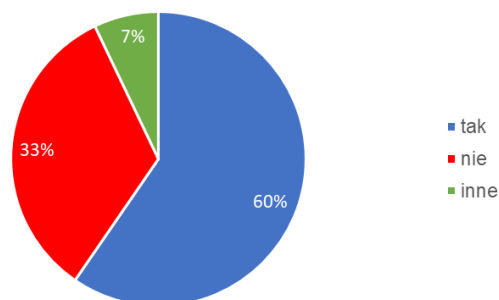
Wykres 13. Jak działania prowadzone przy współpracy ze SCWEW na rzecz wsparcia przedszkoli/szkół ogólnodostępnych odbiera społeczność szkolna?

141 odpowiedzi

Ponad połowa (60%/84) badanych dyrektorów zauważa, że istnieją bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w ich przedszkolu/szkole. Tylko co trzeci dyrektor (33%/47) nie zauważa takich barier. 10 dyrektorów (7%) wybrało odpowiedź „inne”, podając następujące uzasadnienia wskazujące na bariery świadomościowe lub obecną sytuację placówki, która nie generuje potrzeb związanych z zapewnieniem uczniom dodatkowego wsparcia:

- *Niezrozumienie, że włączanie dotyczy wszystkich uczniów, a nie tylko ze specjalnymi potrzebami, mało uwagi poświęconej uczniom zdolnym lub przeciętnym.*

- *Trudnością jest praca z dziećmi ze sprzężeniami, trudnymi zaburzeniami – szkoła masowa nie sprzyja rozwojowi takich dzieci.*
- *Brak dostosowania [placówki] dla osób z niepełnosprawnością ruchową, ale w chwili obecnej nie mamy takich osób.*
- *Częściowa dostępność placówki przedszkolnej dla osób niepełnosprawnych (infrastruktura budynku).*

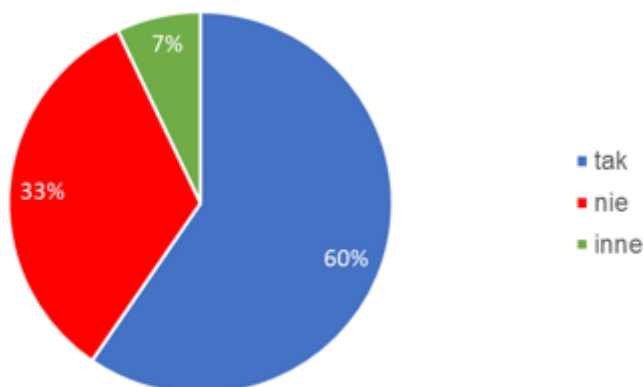
Wykres 14. Czy istnieją bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w Pana/Pani przedszkolu/szkole?
141 odpowiedzi

Dyrektorów zapytano, jak można usunąć bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w ich przedszkolu/szkole, zdaniem respondentów należałoby zniwelować:

- bariery architektoniczne (16 wskazań);
- bariery finansowe (8 wskazań);
- słabą dostępność specjalistów (7 wskazań);
- zbyt dużą liczebność uczniów w klasie (5 wskazań);
- bariery mentalne wśród nauczycieli (3 wskazania).

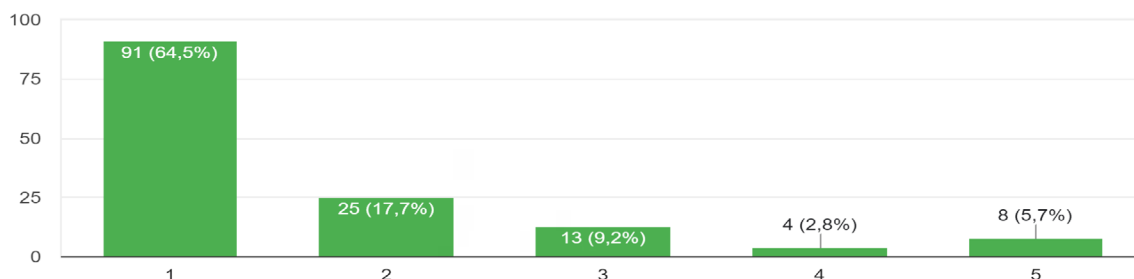
Zdaniem jednego z respondentów, należałoby zrewidować w ogóle podejście do edukacji włączającej: *Zrezygnować z pomysłu wprowadzania powyższej idei na siłę. W części krajów już się z tego wycofują, bo się nie sprawdziło.*

Niemal wszyscy (96%/135) badani dyrektorzy widzą wzrost jakości pracy szkoły w efekcie współpracy ze SCWEW.

Wykres 15. Czy widzi Pan/i wzrost jakości pracy szkoły w efekcie współpracy ze SCWEW?
141 odpowiedzi

Dyrektorzy bardzo wysoko oceniają sposób komunikacji pomiędzy przedszkolami/szkołami a SCWEW. Ocena na skali od 1 (bardzo wysoko) do 5 (bardzo nisko), pokazuje, że zdecydowana większość (82,2/116 % skumulowanych ocen 1 i 2) jest pozytywna, z tym, że ponad połowa respondentów (64,5%/91) daje tu ocenę najwyższą.

Wykres 16. Jak ocenia Pan/i sposób komunikacji pomiędzy przedszkolami/szkołami a SCWEW?

141 odpowiedzi

Dyrektorów poproszono o ocenę skuteczności działań realizowanych przez SCWEW z zastosowaniem skali:

- nieskuteczne;
- mało skuteczne;
- średni poziom skuteczności;
- skuteczne;
- bardzo skuteczne;
- nie wiem/działanie w mojej szkole/przedszkolu nie miało miejsca.

Do najbardziej skutecznych działań dyrektorzy zaliczyli:

- konsultacje indywidualne (telefoniczna/mailowa/online) dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, koordynatorów ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW;
- konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia – mające charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół.

Jako najmniej skuteczne działania dyrektorzy wskazali:

- publikację zawierającą opis rozwiązań wypracowanych w trakcie funkcjonowania SCWEW (prezentująca formy i metody pracy nauczycieli w grupach/klasach zróżnicowanych);
- kampanię promocyjną/społeczną w środowisku lokalnym.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi tej grupy respondentów w odniesieniu do poszczególnych działań SCWEW został przedstawiony w tabeli.

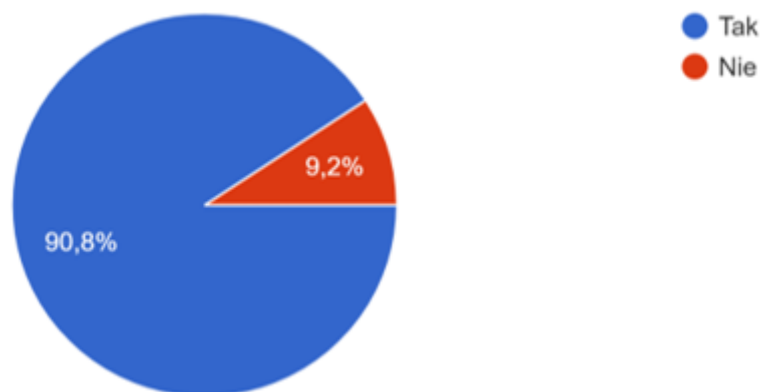
Tabela 1. Jak ocenia Pan/i skuteczność działań SCWEW w niżej wymienionych działaniach?

141 odpowiedzi

DZIAŁANIE	nie wiem/działanie w mo- jej szkole/przedszkolu nie miało miejsca	nieskuteczne	mato skuteczne	średni poziom skuteczności	skuteczne	bardzo skuteczne
Pogłębiona diagnoza zasobów i potrzeb przedszkoli/szkół objętych wsparciem	0	0	7	38	44	52
Konsultacje indywidualne (telefoniczna/mailowa/online) dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, koordynatorów ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW	0	0	4	38	27	72
Uruchomienie wypożyczalni	2	0	9	33	35	62
Instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego	3	0	7	35	35	61
Konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia – mające charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół	0	1	4	37	28	71
Działania doradczo-szkoleniowe w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych związanych z działaniami interwencyjnymi	1	0	4	36	42	58
Spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami, indywidualnych programów nauczania, indywidualnego toku nauki, indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju	3	0	9	36	39	54
Spotkania konsultacyjne związane z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy	6	0	13	33	41	48
Konsultacje dla rodziców i dzieci/uczniów w zakresie wsparcia specjalistycznego	1	0	7	39	45	49
Konsultacje w zakresie pracy z rodzicami	3	0	8	39	41	50
Zajęcia otwarte/lekcje otwarte	0	1	6	42	41	51

DZIAŁANIE	nie wiem/działanie w mo- jej szkole/przedszkolu nie miało miejsca	nieskuteczne	mato skuteczne	średni poziom skuteczności	skuteczne	bardzo skuteczne
Dostarczanie wiedzy na temat teorii i praktyki edukacji włączającej – zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji prezentującej działania SCWEW	1	1	3	40	35	61
Zindywidualizowana oferta szkoleniowa dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych i kadry SCWEW dotycząca zidentyfikowanych potrzeb kadry biorącej udział w projekcie	2	0	8	37	37	54
Rady szkoleniowe	2	1	6	38	37	57
Powstanie Sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nieobjętych wsparciem SCWEW	3	1	16	30	34	57
Publikacja zawierająca opis rozwiązań wypracowanych w trakcie funkcjonowania SCWEW (prezentująca formy i metody pracy nauczycieli w grupach/klasach zróżnicowanych)	14	3	9	31	42	42
Obserwacje wspierające/superwizje edukacyjne	1	0	9	39	35	57
Kampania promocyjna/społeczna w środowisku lokalnym	2	1	9	41	42	46

Dyrektorzy mają również dobrą opinię (90,8%/128) o organizacji wypożyczalni sprzętu specjalistycznego, która odpowiada na potrzeby uczniów/dzieci.

Wykres 17. Czy sposób organizacji wypożyczalni sprzętu specjalistycznego odpowiada potrzebom uczniów/dzieci?

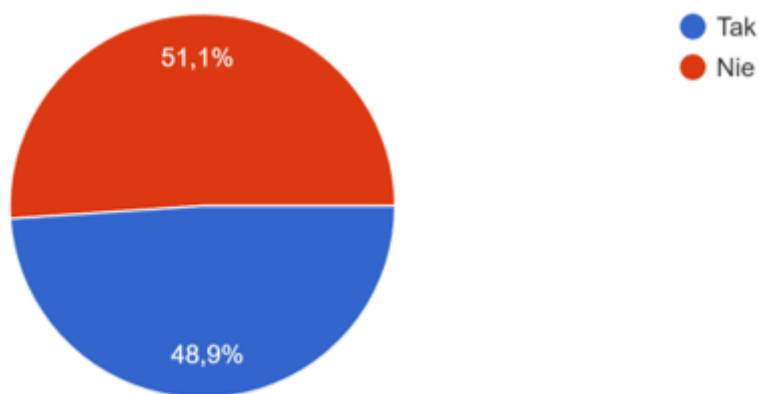
141 odpowiedzi

Dyrektorów, którzy ocenili, że organizacja wypożyczalni sprzętu specjalistycznego nie jest zgodna z potrzebami dzieci/uczniów (9,2%/13), zapytano jaką proponują modyfikację w zakresie jej funkcjonowania. Dyrektorzy wskazali, że sprzęt powinien być dostosowany do uczniów starszych. W ich ocenie najlepszym rozwiązaniem byłoby, gdyby sprzęt był na wyposażeniu szkoły. W wypowiedziach zwrócono uwagę na:

- *Brak [jest] materiałów dla uczniów szkoły branżowej.*
- *Długi czas oczekiwania na wypożyczenie sprzętu. Sprzętu powinno być trzy razy więcej, aby możliwości wykorzystania go były większe w krótszym czasie.*
- *Dostosowanie do potrzeb młodzieży szkoły ponadpodstawowej; więcej pomocy dla starszych uczniów (2 wskazania).*
- *Sprzęt specjalistyczny powinna posiadać szkoła na stałe (4 wskazania) – sprzęt powinien być na stałe w szkole lub sprzęt powinien być wypożyczany na minimum 1 rok szkolny.*
- *Jeżeli sprzęt ma być wykorzystany na zajęciach to musi być na miejscu. Nie wszystko w pracy z dzieckiem dysfunkcyjnym można zaplanować. Dowożenie sprzętu do szkoły na zajęcia niepotrzebnie zabiera czas i energię w pracy nauczyciela, dyrektora.*
- *Możliwość wypożyczania sprzętu specjalistycznego do pracy w domu ucznia przez szkołę.*
- *Rodzice nie są zainteresowani wypożyczeniem sprzętu, raczej oczekują zajęć specjalistyczno-terapeutycznych w szkole.*
- *W wypożyczalni zabrakło sprzętu specjalistycznego dla starszej młodzieży np. powiększalnika do czytania, na który ani rodzica, ani szkołę nie stać, laptopów.*
- *Wypożyczalnia sprzętu powinna być bliżej placówki.*

Kolejnym wątkiem, który został uwzględniony w pytaniach adresowanych do dyrektorów była aranżacja przestrzeni przedszkoli i szkół ogólnodostępnych.

W prawie połowie szkół (48,9%/69) wprowadzono w ciągu ostatnich dwóch lat zmianę w organizacji przestrzeni w przedszkolu/szkole – co można wiązać z lepszym zrozumieniem potrzeb dzieci/uczniów w tym zakresie. Jednocześnie druga połowa (51,1%/72) badanych dyrektorów nie wskazuje, aby zostały wprowadzone zmiany – świadczy to o nadal aktualnej konieczności wspomaganie zmian w tym zakresie w placówkach – zarówno w kształtowaniu świadomości znaczenia aranżacji przestrzeni, jak i wspierania zmian organizacyjnych.

Wykres 18. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji przestrzeni?

141 odpowiedzi

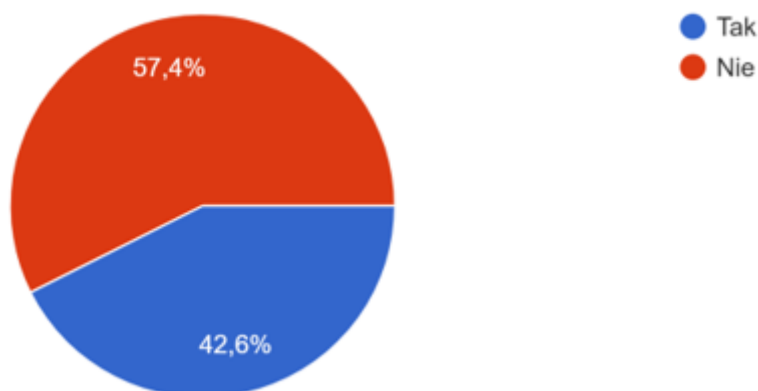
Zmiany w aranżacji przestrzeni obejmują:

- strefy relaksu/kąciki wyciszeń/wypoczynku (28 wskazań);
- aranżacja gabinetów/sal specjalistycznych (np. logopedy, pedagoga, psychologa (12 wskazań);
- dostosowanie/ reorganizacja przestrzeni dla uczniów (9 wskazań);
- sale terapeutyczne (6 wskazań);
- podjazdy na schody/ ułatwienia dla poruszania się (5 wskazań);
- sale/kąciki sensoryczne (4 wskazania);
- likwidacja dzwonek lub wprowadzenie dni bez dzwonek (3 wskazania);
- winda – plany i realizacje (2 wskazania).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów, którzy opisują wprowadzone zmiany:

- Kącik relaksu w gabinecie pedagoga szkolnego – [utworzona] ze względu na potrzeby zgłaszane przez uczniów.
- Mniej bodźców, wydzielenie stref – ograniczenie dużych otwartych przestrzeni, zorganizowanie sali profilaktyczno-wychowawczej, zorganizowanie salki do pracy indywidualnej z dziećmi.
- Strefa wypoczynkowa w czytelnicy, pufy w zerówce i świetlicy, domek wyciszający w zerówce.
- Strefy relaksu dla uczniów. [efekt:] Poprawa samopoczucia i komfortu przebywania w przestrzeni szkolnej.

W 42,6%/60 przedszkoli/szkół w ostatnich dwóch latach wprowadzono zmiany w organizacji procesu nauczania, które uwzględniają zróżnicowane potrzeby dzieci/uczniów.

Wykres 19. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji procesu nauczania?

141 odpowiedzi

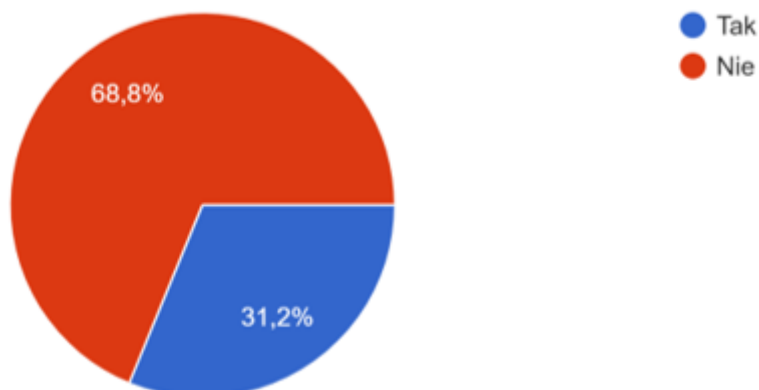
Zmiany w organizacji procesu nauczania obejmują:

- nowe metody pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami (16 wskazań);
- dostosowanie materiału i wymagań do możliwości uczniów (15 wskazań);
- większa indywidualizacja nauczania (11 wskazań);
- ściślejsza współpraca ze specjalistami (5 wskazań);
- wykorzystanie specjalistycznego sprzętu (4 wskazania);
- zmiana zasad oceniania/sprawdzania wiedzy (3 wskazania);
- wprowadzenie innowacji (2 wskazania).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów, którzy opisują wprowadzone zmiany:

- *Metody nauczania dostosowane do uczniów ze SPE, indywidualizacja procesu nauczania, dostosowanie wymagań edukacyjnych – w celu wyrównywania szans edukacyjnych uczniów, specjalistyczny sprzęt, innowacje.*
- *Nauczycielki dostosowywały treści, metody, formy i środki dydaktyczne do możliwości rozwojowych dzieci, mając na uwadze zalecenia zawarte w opiniach, opiniach WWR i orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego.*
- *Plan zajęć lekcyjnych został dostosowany do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami. Proces nauczania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi był modyfikowany, zgodnie zaleceniami specjalistów.*
- *Szczególny nacisk na indywidualną pracę z dzieckiem. Bazowanie na mocnych stronach dziecka. Dostosowanie zadań do indywidualnych możliwości dzieci. Kierowanie dzieci i rodziców do specjalistów, poradni. Organizacja szkoleń dla nauczycieli, rodziców z zakresu tematyki edukacji włączającej.*

W niespełna jednej trzeciej przedszkoli/szkół (31,2%/44) w ostatnich dwóch latach wprowadzono zmiany w kulturze pracy.

Wykres 20. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w kulturze pracy?
141 odpowiedzi

Zmiany w kulturze pracy obejmują:

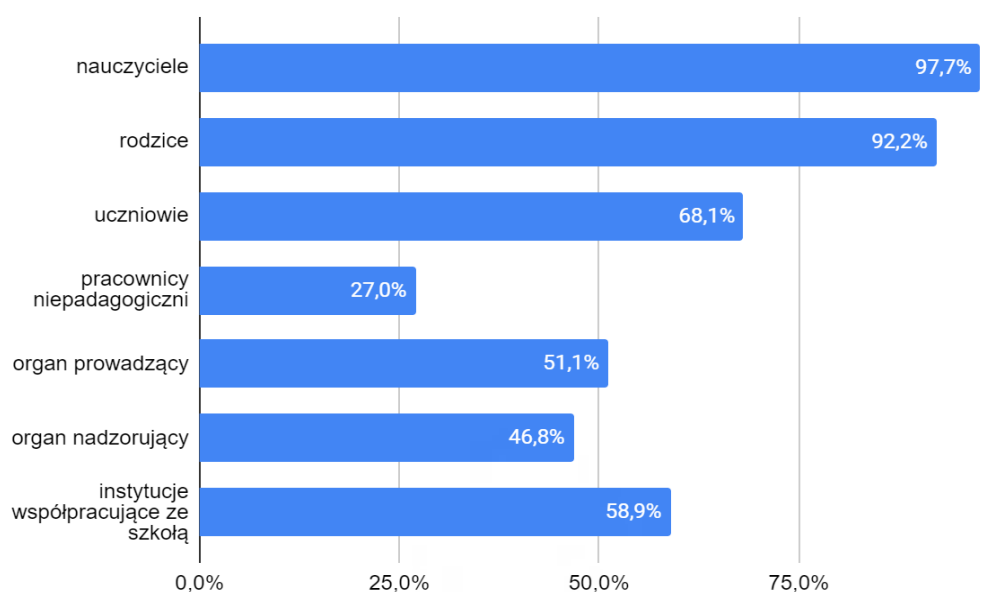
- lepszą współpracę w zespole i z rodzicami (5 wskazań);
- dbałość o relacje międzyludzkie (5 wskazań);
- świadomość zróżnicowania potrzeb, większa wrażliwość na te potrzeby (3 wskazania);
- polepszenie komunikacji (2 wskazania);
- dbałość o rozwój zawodowy i dzielenie się wiedzą (2 wskazania);
- dbałość o atmosferę (2 wskazania).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów, którzy opisują wprowadzone zmiany:

- *[Rozwijano] kulturę krytycznego myślenia, kulturę błędu. Zmiany są odpowiedzią na współczesne wyzwania edukacji.*
- *Nauczyciele częściej spotykają się ze sobą w celu omówienia metod i sposobów pracy z uczniami wymagającymi wsparcia.*
- *Otwartość na potrzeby dzieci z niepełnosprawnością, dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami. Podnoszenie poziomu wiedzy rodziców, dzieci, nauczycieli, personelu pomocniczego w zakresie funkcjonowania dzieci ze specjalnymi potrzebami. Wspomaganie rodziców, dzieci z orzeczeniami, opinią WWR- zatrudnianie specjalistów, organizacja punktów konsultacyjnych.*
- *Podnoszenie kompetencji zawodowych oraz osobistego zaangażowania. Profesjonalizm związany zarówno z fachowością, jak i z odpowiedzialnością pracownika za podejmowaną pracę. Złożoność problemów dotyczących pracy zawodowej z perspektywy wykonującego ją człowieka. Podnoszenie poczucie sprawstwa dotyczącego realizowania własnej drogi zawodowej i życiowej. Zbudowano rytuały oraz kulturę osobistą w relacjach zawodowych.*

- *Poprawione zostały relacje nauczycieli z uczniami, zdecydowanie szkoła kładła nacisk na zrozumienie specjalnych potrzeb edukacyjnych przez rodziców uczniów normatywnych, poprawiły się relacje międzyuczniowskie.*
- *Wzrost świadomości i odpowiedzialności nauczycieli za proces nauczania, wychowania; koncentracja na uczniu – szkoła wychodząca naprzeciw uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz cudzoziemskim.*

Dyrektorów zapytano również o to, które grupy/institucje powinny mieć wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących uczenia się i rozwoju dzieci/uczniów. Niemal wszyscy dyrektorzy są zdania, że kluczowymi decydentami są nauczyciele (97,7%/138) oraz rodzice (92,2%/130). Ponad połowa (68,1%/96) dyrektorów uważa, że uczniowie także powinni mieć wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących uczenia się i swojego rozwoju. Około połowa dyrektorów wskazuje także instytucje współpracujące ze szkołą np. poradnie psychologiczno-pedagogiczne (58,9%/83), organ prowadzący (51,1%/72) i organ nadzorujący (46,8%/66).

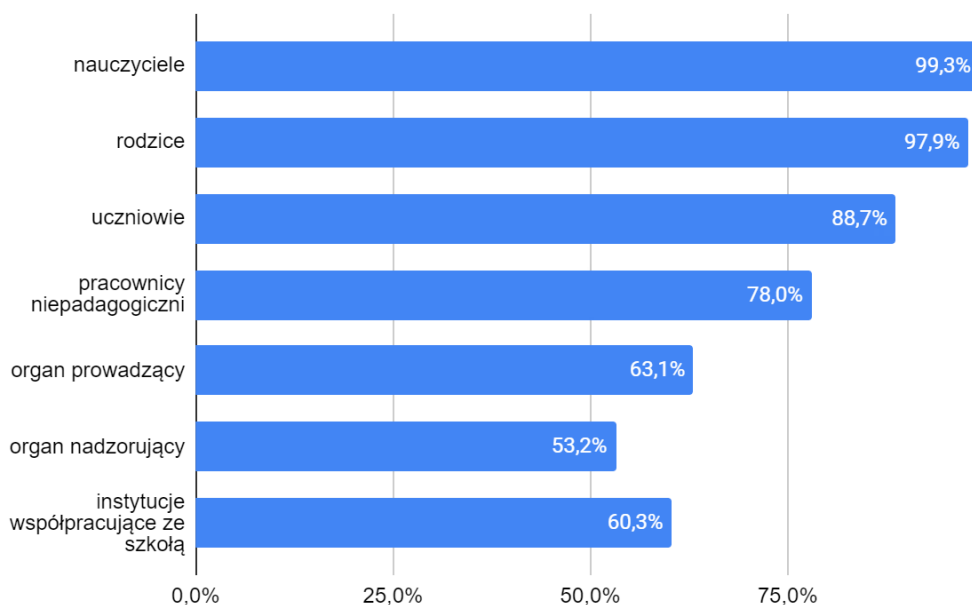

Wykres 21. Które z wymienionych poniżej grup/institucji powinny mieć wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących uczenia się i rozwoju uczniów/dzieci?

141 odpowiedzi

Dyrektorów zapytano także, które grupy/institucje powinny być włączone w budowanie klimatu włączania w przedszkolu/szkole. Niemal wszyscy dyrektorzy są zdania, że kluczowymi grupami są nauczyciele (99,3%/140) oraz rodzice (97,9%/138), Większość widzi tu również rolę uczniów (88,7%/125) oraz pracowników niepedagogicznych (78%/110). Około połowa dyrektorów wskazuje także instytucje współpracujące ze szkołą np.

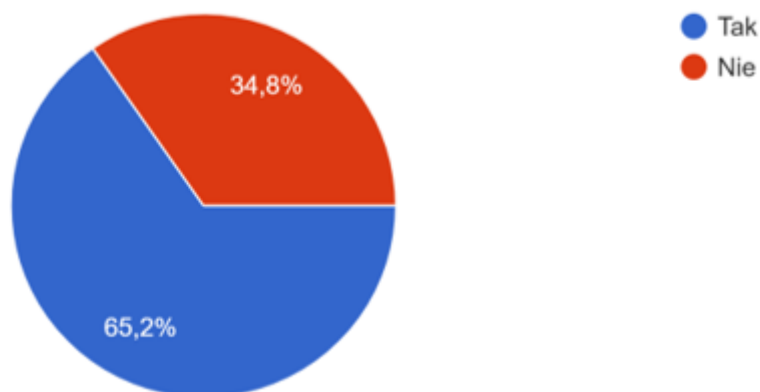
poradnie psychologiczno-pedagogiczne (60,3%/85), organ prowadzący (63,1%/89) i organ nadzorujący (53,2%/75).

Wykres 22. Które z wymienionych poniżej grup/institucji powinny być włączone w budowanie klimatu włączania w przedszkolu/szkole?

141 odpowiedzi

Z deklaracji dyrektorów wynika, że ponad dwie trzecie szkół (65,2%/92) bierze udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej.

Wykres 23. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

141 odpowiedzi

Dyrektorów, którzy zadeklarowali udział w koalicji na rzecz edukacji włączającej, zapytano, jakie są efekty jej działania. Dyrektorzy widzą następujące efekty:

- lepsza współpraca w i między placówkami/institucjami otwartość na współpracę (29 wskazań);

- większa świadomość/kompetencje nauczycieli w zakresie edukacji włączającej (25 wskazań);
- większa świadomość rodziców i lepsza współpraca z nimi (15 wskazań);
- wymiana doświadczeń (14 wskazań);
- integracja środowiska szkolnego i lokalnego (11 wskazań);
- zwiększenie wiedzy nauczycieli na temat metod i form pracy z uczniem o zróżnicowanych potrzebach (9 wskazań);
- lepsza wymiana informacji (3 wskazań).

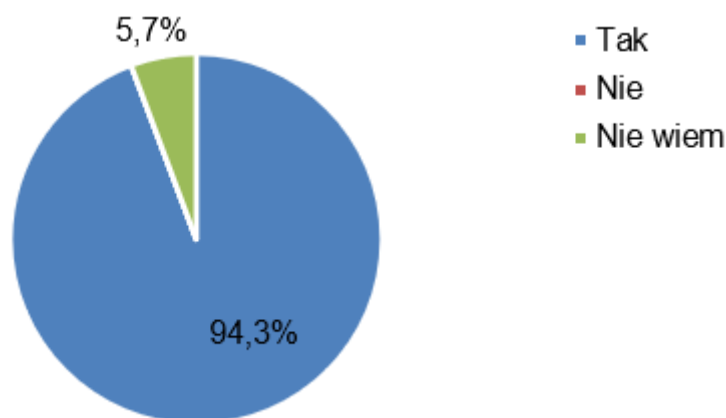
Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów, ilustrujących zauważane przez nich efekty:

- *Partnerska współpraca między placówkami, podejście kadry pedagogicznej, pełne zrozumienie i empatii uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych i ich rodzinom, wymiana doświadczeń.*
- *Placówka otwarta w środowisku lokalnym na osoby ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi, świadomość idei włączania wśród pracowników, rodziców i osób współpracujących z placówką przedszkolną, podniesienie kompetencji zawodowych wśród pracowników.*
- *Jesteśmy traktowani w środowisku lokalnym jako szkoła otwarta na edukację włączającą, inne szkoły z gminy czerpią z naszego doświadczenia.*
- *Przedszkole stało się bardziej dostępne dla dzieci, zarówno dla dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, jak i dla rodziców poprzez cykl spotkań dla nich organizowanych.*
- *Opinia szkoły przyjaznej uczniowi.*

Dyrektorzy, którzy nie biorą udziału w budowaniu koalicji, uzasadniają to następującymi argumentami (po jednym wskazaniu):

- bariery architektoniczne w placówce;
- bierność rodziców;
- brak zaangażowania ze strony organu prowadzącego;
- obawa środowiska przed zmianami;
- brak zainteresowania;
- obciążenie pracą kadry pedagogicznej.

Zdecydowana większość (94,3%/133) dyrektorów wiedziało, że w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW.

Wykres 24. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

141 odpowiedzi

Dyrektorzy mają także wiedzę dotyczącą form realizacji kampanii promocyjno-informacyjnych, zorganizowanych przez SCWEW. Wymienili następujące formy realizacji tego działania:

- informacje na stronie internetowej i/lub w mediach społecznościowych (51 wskazań);
- spotkania (36 wskazań);
- plakaty informacyjne (36 wskazań);
- konferencje (35 wskazań);
- szkolenia (18 wskazań);
- ulotki (16 wskazań);
- programy telewizyjne i audycje radiowe (6 wskazań);
- akcje mailingowe (4 wskazania);
- festyny (4 wskazania);
- konkursy (2 wskazania);
- imprezy (2 wskazania).

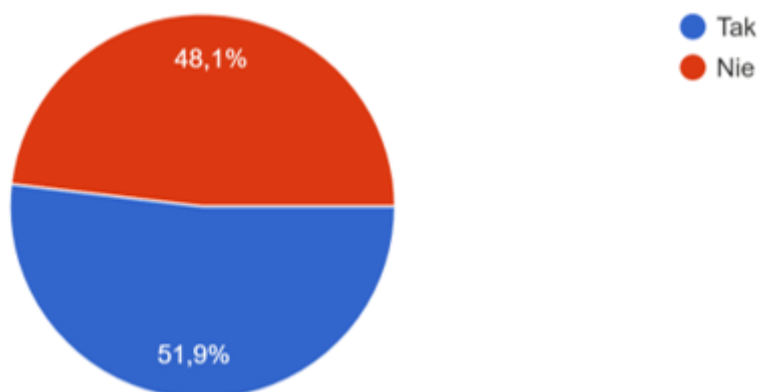
Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów opisujących przeprowadzoną kampanię:

- *Były organizowane konferencje, spotkania na których omawiano działania z każdego etapu. Każdy uczestnik mógł opowiedzieć o tym, jak edukacja włączająca realizowana jest w jego placówce, z czym się mierzy i jakie są problemy. Bazując na doświadczeniach innych osób, można było wprowadzać zmiany w swojej placówce.*
- *Informacja na Facebooku, stronie internetowej, spotkanie z rodzicami. Efektem jest zaangażowanie rodziców w przedsięwzięcia. Można prowadzić je bardziej intensywnie.*
- *Kampania promocyjno-informacyjna prowadzona przez SCWEW dała społeczności informację na temat dostępności szkoły ogólnej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami*

edukacyjnymi. Przekazała nauczycielom informacje na temat możliwości wsparcia, a rodzicom możliwości doradczych.

- Kampania wizualna na budynku szkoły oraz na naszej stronie internetowej informowała o udziale w projekcie oraz podejmowanych działaniach, relacje i sprawozdania przedstawiano każdorazowo na zebraniach rady pedagogicznej i rady rodziców, do przekazywania istotnych komunikatów wykorzystywano wewnętrzną komunikację elektroniczną. Myślę, że kampania mogłaby być bardziej skierowana na udział w wydarzeniach związanych z działalnością na rzecz edukacji włączającej, ale to dopiero początek drogi.
- W ramach kampanii promocyjno-informacyjnej przekazywane są bieżące informacje na temat edukacji włączającej (strona szkoły, e-maile), ukazują się artykuły w mediach lokalnych, odbyły się spotkania integrujące młodzież z różnych środowisk i szkół, podczas licznych konferencji i spotkań dotyczących edukacji włączającej specjaliści, nauczyciele i dyrektorzy szkół ogólnodostępnych mogli wymienić się doświadczeniami związanymi z nowymi wyzwaniami. Zwiększenie świadomości, stopniowe osvajanie się środowiska ze zmianami w edukacji, świadomość dobrych stron edukacji włączającej, ale też utrudnień z nią związanych. W ramach kampanii można było znaleźć inspiracje do zmian.

Dyrektorzy odpowiedzieli także na pytanie dotyczące skutecznego wprowadzenia edukacji włączającej, w odniesieniu do ewentualnych zmian przepisów prawa. Zdaniem połowy (51,9%/70) badanych dyrektorów, takie zmiany są potrzebne.

Wykres 25. Czy Pana/i zdaniem potrzebne są zmiany w przepisach prawa, by skutecznie wprowadzać edukację włączającą do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych?

141 odpowiedzi

Dyrektorzy wskazali na następujące zmiany w przepisach prawa, które umożliwią skuteczne wprowadzanie edukacji włączającej do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych:

- zatrudnienie większej liczby specjalistów/dostępność specjalistów bez dotychczasowych ograniczeń (18 wskazań);

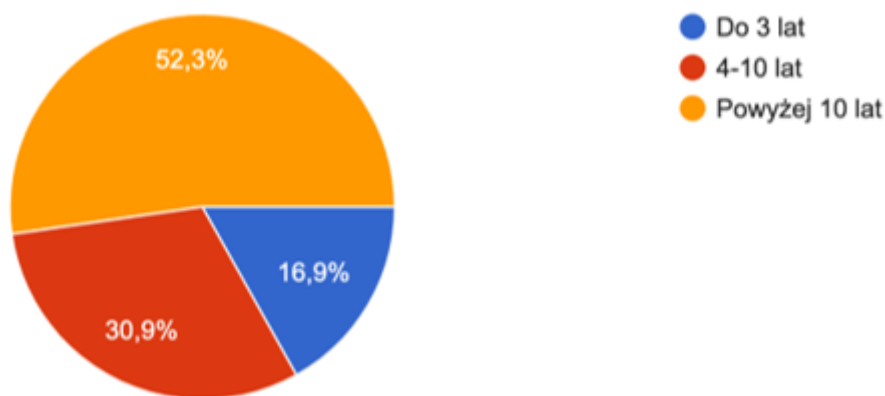
- zmniejszenie liczby uczniów w oddziałach (16 wskazań);
- zwiększenie środków finansowych na zakup sprzętu, modernizacje (10 wskazań);
- zmiana programu nauczania/podstawy programowej (4 wskazania);
- brak konieczności wyrażania zgody przez rodziców uczniów pełnosprawnych na klasy integracyjne (1 wskazanie);
- możliwość odwołania się od orzeczenia lekarskiego zezwalającego na kształcenie się w zawodzie (1 wskazanie).

Oto kilka cytatów z wypowiedzi dyrektorów wskazujących na potrzebę zmian w zapisach prawnych:

- *Nauczyciel wspomagający powinien pracować ze wszystkimi uczniami, którzy tego potrzebują, a nie tylko z wąską grupą wskazaną w prawie. Jest więc potrzebna ich znacznie większa liczba. Zajęcia terapeutyczne wg potrzeb uczniów mogliby prowadzić zewnątrzni specjaliści, ale na terenie szkoły i jednocześnie być w ścisłym kontakcie z nauczycielami.*
- *Potrzeba zmian organizacyjnych i funkcjonalnych (zatrudnianie kadry specjalistycznej, zgodnie z potrzebami wyływającymi z faktu uczestniczenia w procesie edukacyjnym i wychowawczym, a także opiekuńczym osób- dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi); budowanie dostępności szkół i przedszkoli – infrastruktura otoczenia edukacyjno-rozwojowego i funkcjonalnego dla osób ze zróżnicowanymi potrzebami.*
- *Potrzebne są rozwiązania systemowe, które pozwolą na realizację różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej bez ograniczania ich przez organy prowadzące.*
- *Regulacje prawne dotyczące np. dotacji na specjalistyczne pomoce dydaktyczne. W celu polepszenia komfortu pracy i nauki, oraz dla podniesienia jakości kształcenia należałoby zmniejszyć ilość uczniów w oddziałach szkolnych, ewentualnie zwiększyć ilość przedmiotów nauczanych w podziale na grupy.*

2.4. Wyniki ankiety dla pracowników niepedagogicznych przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

W badaniu brała udział kadra niepedagogiczna przedszkoli/szkół ogólnodostępnych (243 osoby), które uczestniczą w projekcie i współpracują ze SCWEW. Najliczniej reprezentowana była kadra niepedagogiczna ze SCWEW w Białymstoku – 16,5%/40, Olsztyna – 11,1%/27 oraz z Wrocławia – 8,6%/21. Większość odpowiadających to pracownicy administracji (53,9%/131), 30%/75 zajmuje się obsługą, a 14%/34 pełni funkcję pomocy nauczyciela. W większości (52,3%/127) są to pracownicy ze stażem pracy powyżej 10 lat.

Wykres 1. Ile posiada Pan/i lat pracy zawodowej w przedszkolu/szkole ogólnodostępnej?

243 odpowiedzi

Na pytanie dotyczące udziału w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze SCWEW większość (54,3%/132) potwierdziła uczestnictwo i wymieniła następujące działania:

- uczestnictwo w szkoleniach/działaniach doradczo-szkoleniowych (36/140 odpowiedzi) związanych z zagadnieniem autyzmu;
- pomoc w organizacji zajęć i spotkań (19/140);
- konsultacje i rozmowy ze specjalistami (10/140);
- warsztaty dotyczące min. pracy z grupami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, terapii behawioralnej (7/140).

Wśród pozostałych wskazań, pojedyncze odpowiedzi dotyczyły m.in. zajęć terapeutycznych, dbania o bezpieczeństwo uczniów, koordynacji współpracy między rodzicami i nauczycielami czy korzystaniu ze sprzętu wypożyczalni. Niemal co trzeci badany (ok. 36,2%/88) nie potwierdził swojego uczestnictwa w tego typu działaniach.

Respondenci ocenili także wpływ swojego uczestnictwa we wskazanych działaniach na ich stosunek do włączania wszystkich dzieci/uczniów, niezależnie od ich potrzeb, także wynikających z niepełnosprawności do wspólnoty przedszkola/szkoły. Dla połowy badanych pracowników niepedagogicznych (53,5%/130), uczestnictwo w wymienionych wyżej działaniach pozytywnie wpłynęło na ich stosunek do włączania wszystkich dzieci/uczniów w życie przedszkola/szkoły ogólnodostępnej.

Respondenci zostali zapytani również o uczestnictwo w spotkaniach/szkoleniach organizowanych przez przedszkole/szkolę oraz ich tematykę.

Ponad połowa (59,7%/132) odpowiadających uczestniczyła w spotkaniach/szkoleniach organizowanych w przedszkolu/szkole podczas gdy 36,2%/88% w nich nie uczestniczyło.

Uczestnicy szkoleń wskazywali na następujące tematy:

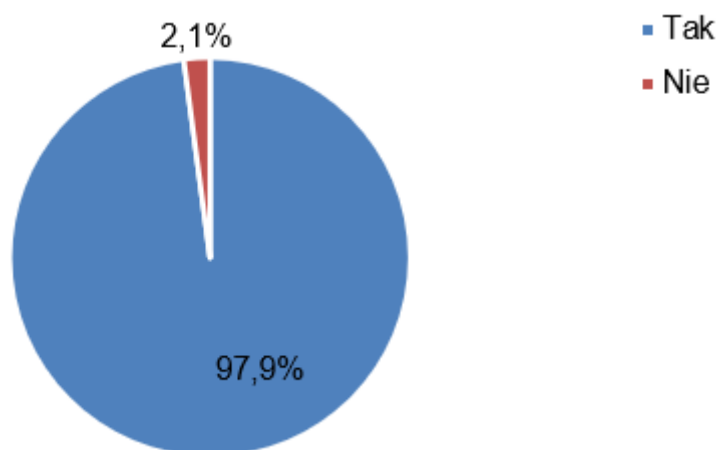
- sposoby postępowania z dziećmi/uczniami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;

- szkolenia z BHP;
- szkolenia z pierwszej pomocy;
- szkolenia z obrony cywilnej.

Pojedyncze wypowiedzi dotyczyły m.in. szkoleń z komunikacji interpersonalnej, tolerancji, radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, sygnalistów oraz rozmów z koordynatorem i specjalistami.

Do kadry niepedagogicznej skierowano również pytania dotyczące postrzegania sytuacji dzieci/uczniów w przedszkolu/szkole, pod kątem równego traktowania wszystkich dzieci/uczniów oraz bezpieczeństwa.

Prawie wszyscy respondenci z tej grupy (98,8%/240) potwierdzili, że dzieci/uczniowie są traktowani równo.

Wykres 2. Czy w Pana/i przedszkolu/szkole uczniowie/dzieci traktowani są równo (proszę wziąć pod uwagę ostatnie 2 lata szkolne)?

243 odpowiedzi

Respondenci mieli także możliwość wskazania czynników potwierdzających równe traktowanie wszystkie dzieci/uczniów w przedszkolu/szkole, odnosząc się do perspektywy 2 lat. Odpowiedzi udzieliło 183 uczestników badania ankietowego.

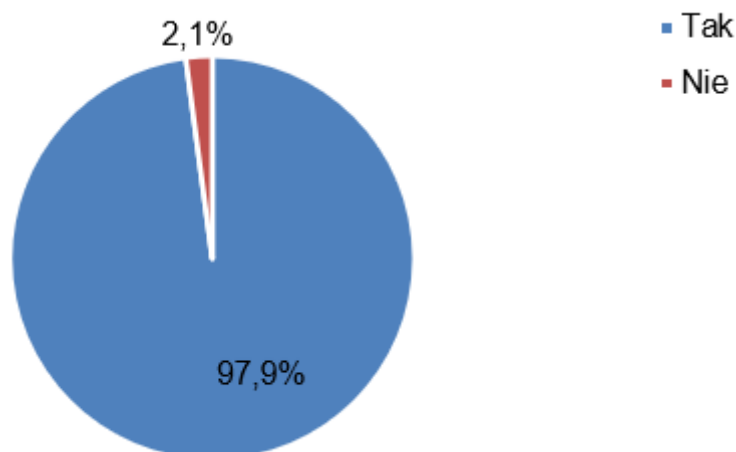
Najczęściej (26 razy) wskazywano na równość traktowania i brak podziału na podstawie pochodzenia, wieku, religii, niepełnosprawności czy chorób przewlekłych. Pojawiały się także inne czynniki, takie jak praca nauczycieli (12 razy), tolerancja i szacunek (10 razy), dobra atmosfera w szkole (8 razy), empatia i rozpoznanie potrzeb uczniów (po 8 razy), indywidualne podejście do ucznia (6 razy), integracja uczniów (4 razy), a także fakt, że dzieci chętnie uczęszczają do przedszkola/szkoły (5 razy) oraz profesjonalne traktowanie słuchaczy (2 razy).

Respondenci mieli także możliwość podać czynniki wskazujące na nierówność w traktowaniu dzieci/uczniów w przedszkolu/szkole, odnosząc się do perspektywy 2 lat. Odpowiedzi udzieliło 53 uczestników badania.

Zwrócono uwagę na to, że niektórzy uczniowie mogą mieć różne standardy postępowania związane z niewłaściwym zachowaniem. Niektórzy respondenci wskazywali na niewystarczającą wiedzę w odniesieniu do omawianej kwestii równego traktowania i w związku z tym nie chcieli zajmować stanowiska. Inne odpowiedzi wskazywały na brak danych lub stwierdzenie, że pytanie nie dotyczy respondentów.

Podobnie respondenci ocenili bezpieczeństwo dzieci/uczniów w przedszkolu/szkole. Zdecydowana większość respondentów (97,9%/238) potwierdziła, że uczniowie i dzieci czują się bezpiecznie w swojej szkole lub przedszkolu. Jednocześnie, 4 spośród 243 osób (2,1%) zgłosiło, że nie wszyscy traktowani są równo, co stanowi niewielki odsetek w stosunku do ogółu badanych. Respondenci, którzy wyrazili pogląd, że w przedszkolu/szkole nie wszyscy czują się bezpiecznie, zostali poproszeni o doprecyzowanie swojej odpowiedzi i wskazanie, którzy uczniowie mogą czuć się zagrożeni i z jakiego powodu. Odpowiedzi udzieliło 55 uczestników badania.

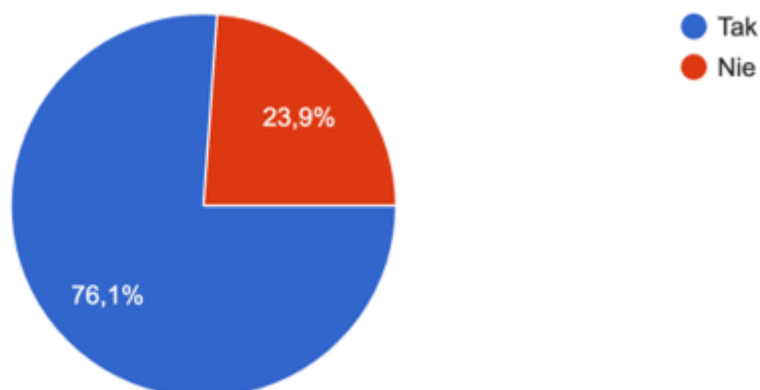
W odpowiedzi na to pytanie, pojawiło się kilka odpowiedzi, w których respondenci wyrazili swoje obawy związane ze zbyt małą liczbą działań profilaktycznych dla młodzieży. Pojawiły się także wypowiedzi dotyczące obaw o słabszych fizycznie uczniów.

Wykres 3. Czy Pana/Pani zdaniem w przedszkolu/szkole wszyscy uczniowie czują się obecnie bezpiecznie?
243 odpowiedzi

Pracownicy niepedagogiczni udzielili także odpowiedzi na pytanie dotyczące zmian w przedszkolu/szkole zwiększających integrację środowiska szkolnego, które zdefiniowane zostało jako rodzice, uczniowie, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni.

Zdecydowana większość pracowników niepedagogicznych (76,1%/185) uważa, że w ostatnich latach wprowadzono zmiany w przedszkolu/szkole, które zwiększyły integrację całej społeczności szkolnej. Jednocześnie, 23,9%/58 ankietowanych pracowników niepedagogicznych wyraziło sprzeciw wobec tej tezy.

Wykres 4. Czy w ostatnich 2 latach szkolnych wprowadzono zmiany w szkole, które Pani/Pana zdaniem zwiększają integrację całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych)

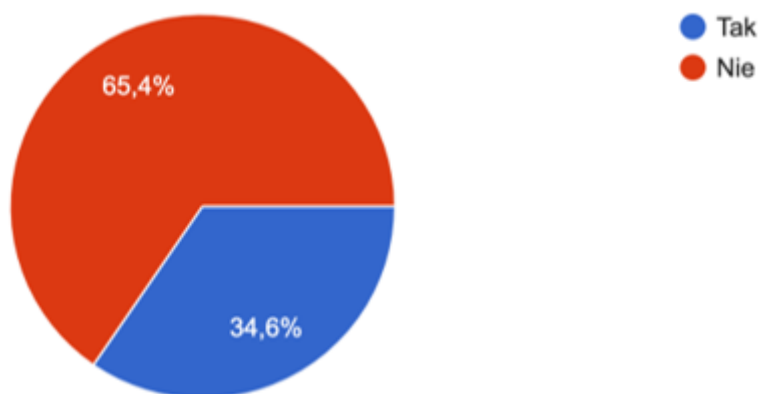
243 odpowiedzi

Respondenci mieli także możliwość wskazać zmiany zwiększające integrację całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych), odnosząc się do perspektywy 2 lat. Odpowiedzi udzieliło 147 uczestników badania.

W badaniu wskazano różnorodne sposoby na zwiększenie integracji całej społeczności szkolnej, na które zwróciło uwagę łącznie 84 respondentów. Najwięcej wskazań, aż 31, odnosiło się do organizowania spotkań integracyjnych, wyjazdów oraz różnego rodzaju eventów, takich jak: dni otwarte, festyny rodzinne, teatr czy kino. Ważnym elementem dla 13 respondentów było utworzenie pokoju wyciszenia, a 12 wskazań odnosiło się do zatrudnienia specjalistów, w tym pedagoga specjalnego.

W dalszej kolejności wskazywano na prowadzenie warsztatów i konsultacji dla rodziców i uczniów (7 wskazań), większą świadomość potrzeb uczniów (6 wskazań) oraz organizowanie dodatkowych zajęć specjalistycznych i szkoleń dla nauczycieli (po 4 wskazania). 3 respondentów zwróciło uwagę na możliwość skorzystania z wypożyczalni sprzętu specjalistycznego. Po 2 wskazania odnosiły się do dostępności szkoły dla wszystkich, organizowania spotkań ze specjalistami oraz współpracy z koordynatorem ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW i specjalistami. W 7 przypadkach brakowało danych. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na różne działania, które przyczyniają się do zwiększenia integracji, takie jak: większa tolerancja, dodatkowa osoba wspierająca, działania bez wykluczeń, lekcje wychowawcze, asystent wielokulturowy, dostosowanie szkoły dla osób niepełnosprawnych czy klasa przygotowawcza dla uczniów ukraińskich. Respondenci podkreślali również znaczenie projektów, a także roli nauczycieli w dostrzeganiu problemów uczniów i podejmowaniu działań na ich rzecz, jak również wprowadzanie kółka teatralnego przez profesjonalnego aktora.

Wyniki badania wskazują, że istnieje wiele sposobów na zwiększenie integracji całej społeczności szkolnej, które warto uwzględnić w działaniach podejmowanych przez szkoły i przedszkola. Pracownicy niepedagogiczni zapytani o występowanie barier w większości przypadków ich nie dostrzegli (65,4%/159). Jednak co trzeci respondent potwierdził, że takie bariery istnieją.

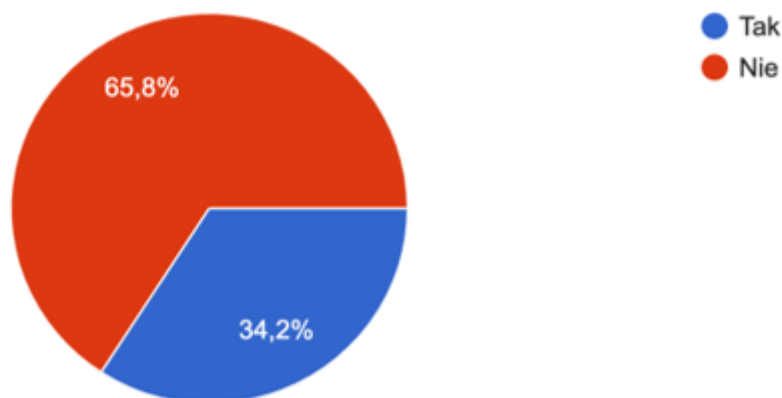
Wykres 5. Czy zauważa obecnie Pan/Pani w przedszkolu/szkole bariery utrudniające włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej?

243 odpowiedzi

Respondenci mieli możliwość wskazania barier utrudniających włączanie grup zróżnicowanych. Odpowiedzi udzieliło 107 osób, spośród których 49 wymieniły bariery architektoniczne, takie jak brak windy lub podjazdów dla osób z niepełnosprawnościami.

12 respondentów wskazało na brak akceptacji ze strony rówieśników, a 3, na brak akceptacji ze strony rodziców. 7 osób zwróciło uwagę na brak funduszy na zatrudnienie specjalistów, którzy mogliby pomagać w włączaniu grup zróżnicowanych do życia społeczności szkolnej. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły m.in. zbyt licznych klas, barier językowych i kulturowych, braku funduszy na wyposażenie, a także braku możliwości nauki na warsztatach szkolnych czy na budowie.

Na pytanie o uczestnictwo kadry niepedagogicznej w rozmowach na temat likwidacji barier utrudniających włączanie grup o zróżnicowanych potrzebach do życia całej społeczności szkolnej, zdecydowana większość (65,8%/160) przyznała, że nie uczestniczyła w tych dyskusjach. Z kolei 34,2%/83 badanych potwierdziło swoją aktywność w tym zakresie i brało udział w takich rozmowach.

Wykres 6. Czy brat/ta Pan/Pani udział w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w rozmowach na temat likwidacji barier utrudniających włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej?

243 odpowiedzi

Respondenci zostali poproszeni o podanie tematyki spotkań organizowanych w ostatnich dwóch latach oraz wskazania ich inicjatorów i rezultatów tych rozmów. Odpowiedzi udzieliły 92 osoby.

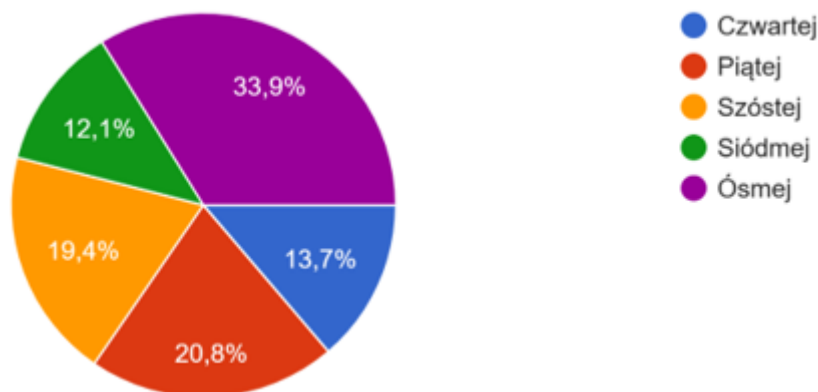
Najczęściej wymienianymi inicjatorami rozmów była dyrekcja szkoły (dyrektor/ka, wicedyrektor/ka) - 15 wskazań oraz SCWEW – 12 wskazań. W 7 przypadkach pedagog był inicjatorem rozmów, a w 5 koordynator ds. edukacji włączającej. Rzadziej wskazywano nauczycieli (3), samorząd szkolny (2), specjalistów (2) oraz po jednym wskazaniu sanepid, wychowawcy i kierownik gospodarczy.

Głównymi tematami rozmów były: dostosowania przestrzeni szkolnej dla uczniów/dzieci niepełnosprawnych – 16 wskazań, sposobów radzenia sobie z trudnościami dzieci/uczniów z niepełnosprawnością – 10 wskazań oraz likwidacja barier dla dzieci/uczniów z autyzmem – 10 wskazań. W trakcie rozmów podejmowano również tematy dotyczące sposobów radzenia sobie i lepszego zrozumienia dzieci z różnymi niepełnosprawnościami, kwestie sposobów komunikacji z dziećmi/uczniami z niepełnosprawnościami, wzrostu świadomości pracowników dotyczącej potrzeb dzieci/uczniów z niepełnosprawnościami, funkcjonowania dziecka/ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w grupie oraz ułatwienia komunikacji z uczniami obcokrajowcami.

W wyniku przeprowadzonych rozmów wprowadzono udogodnienia architektoniczne, takie jak oznakowanie schodów, dbanie o bezpieczeństwo uczniów, zakupienie schodółazu ułatwiającego poruszanie się osób na wózku inwalidzkim oraz dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych.

2.5.a. Wyniki ankiety dla uczniów szkół podstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

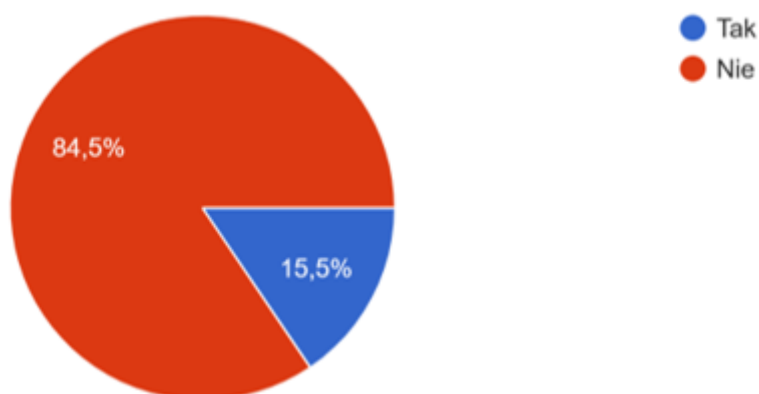
Ankiety dla uczniów szkół podstawowych wypełniło 1943 respondentów. Najwięcej respondentów (33,9%/658) to uczniowie klasy ósmej, najmniej (12,1%/236) – uczniowie klasy siódmej i czwartej – 13,7%/267.

Wykres 1. Jestem uczniem klasy

1 943 odpowiedzi

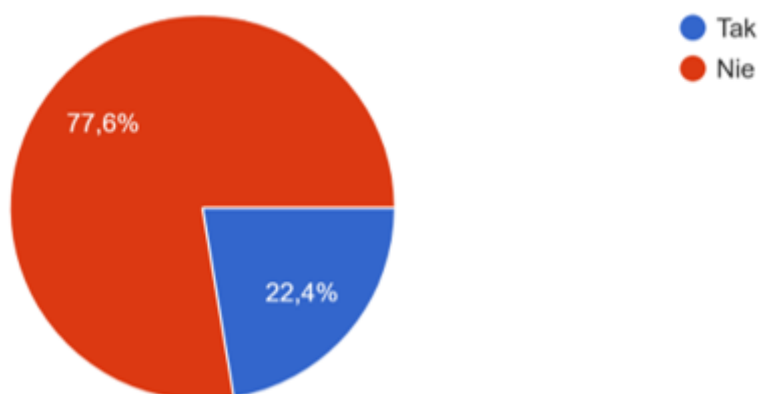
W aktualnym roku szkolnym 15,5%/302 uczniów, którzy odpowiedzieli na ankietę, bierze udział w pracach samorządu uczniowskiego działającego w szkole. Uczniowie, którzy biorą udział w pracach samorządu uczniowskiego podają następujące przykłady swojego zaangażowania: organizowanie różnych imprez szkolnych (dyskotek, kiermaszy, konkursów), wolontariat (zbieranie nakrętek, żywności, pomaganie np. dzieciom w przedszkolu, seniorom), zbieranie podpisów wśród uczniów w celu podjęcia jakiejś decyzji, reprezentowanie szkoły na zewnątrz.

Wykres 2. Czy w tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły?

1 943 odpowiedzi

W tym roku szkolnym co piąty (22,4%/435) spośród uczniów, którzy wypełnili ankietę bierze udział w pracach samorządu klasowego. Uczniowie, którzy biorą udział w pracach samorządu klasowego podają następujące przykłady swojego zaangażowania: pełnienie funkcji w klasie (przewodniczącego, skarbnika, fotografa), uczestnictwo w spotkaniach, reprezentowanie klasy, wolontariat np. w przedszkolu, pomaganie w zbiórkach klasowych, bycie tęcznikiem z biblioteką, wykonywanie drobnych prac na rzecz klasy np. ozdób.

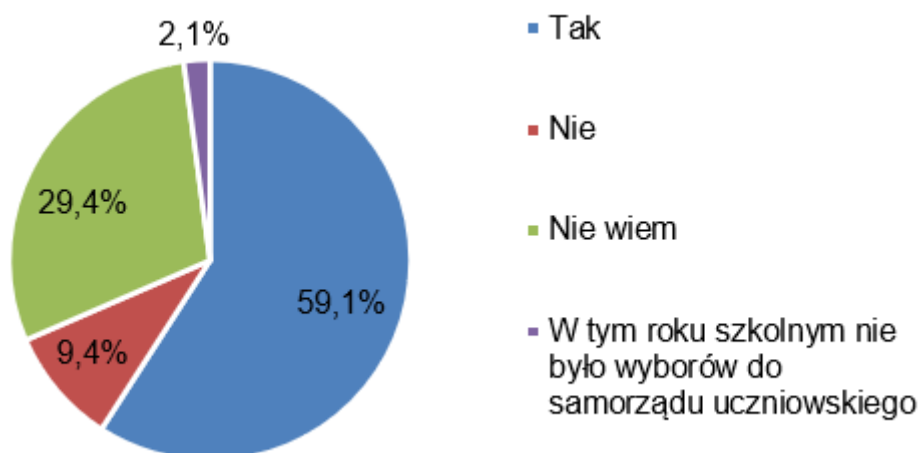
Wykres 3. Czy w tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu klasowego?

1 943 odpowiedzi

Zdaniem większości uczniów (59,1%/1148) w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie.

Uczniowie, którzy wskazali, że udziału w wyborach do samorządu uczniowskiego nie mogą brać wszyscy uczniowie, podają, że z tej możliwości wyłączeni są:

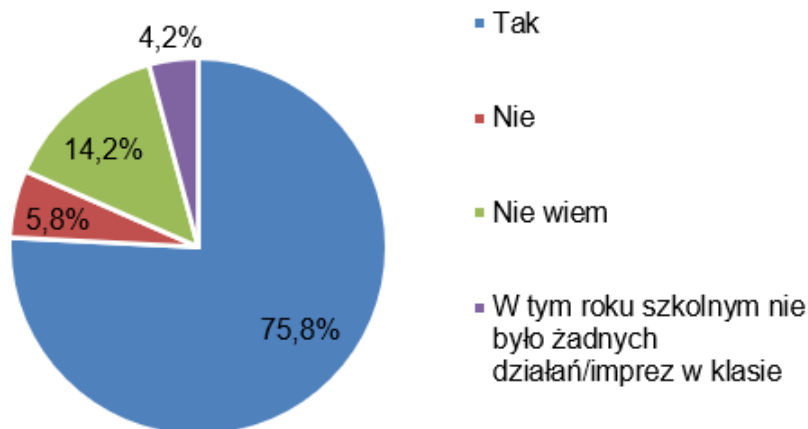
- uczniowie klas 0-3 (44 wskazania);
- uczniowie klas 1-6 (15 wskazań);
- uczniowie z obniżoną oceną z zachowania (17 wskazań).

Wykres 4. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie?

1 943 odpowiedzi

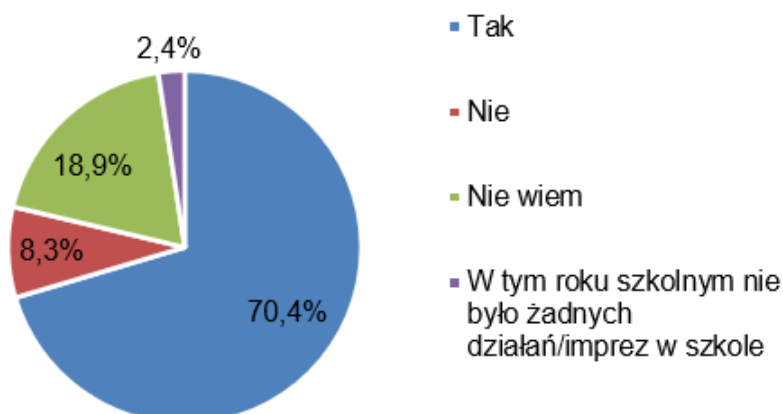
Biorąc pod uwagę obecny rok szkolny, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy w planowanych działaniach / imprezach w klasie, mogą brać wszyscy uczniowie. Ponad trzy czwarte respondentów (75,8%/1473) potwierdziło, że tak jest. Uczniowie, którzy odpowiedzieli, że nie wszyscy uczniowie mogą uczestniczyć w działaniach/imprezach w klasie, wskazują, że czynnikiem wykluczającym jest złe zachowanie lub choroba ucznia.

Wykres 5. Czy w planowanych działaniach / imprezach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)?

1 943 odpowiedzi

Biorąc pod uwagę obecny rok szkolny, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy w planowanych działaniach / imprezach w szkole mogą brać udział wszyscy uczniowie. Zdecydowana większość badanych uczniów (70,4%/1367) potwierdziła, że tak jest. Uczniowie, którzy odpowiedzieli, że nie wszyscy uczniowie mogą uczestniczyć w działaniach / imprezach w szkole, wskazują, że czynnikiem wykluczającym jest uczęszczanie do klas młodszych 1-3 lub 1-6, a także złe zachowanie.

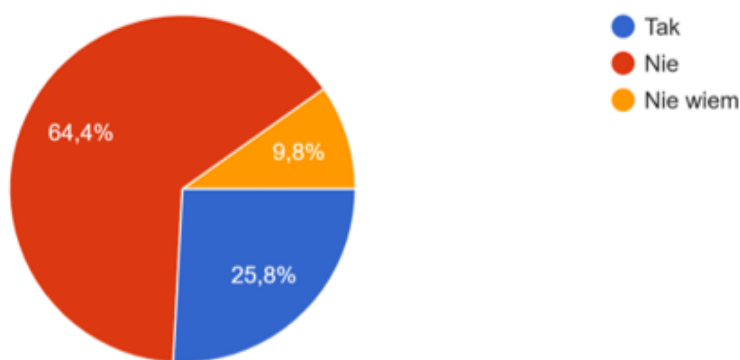

Wykres 6. Czy w planowanych działaniach / imprezach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)?

1 943 odpowiedzi

Co czwarty uczeń, odpowiadający na ankietę (25,8%/429 uczniów na 1943 badanych) deklaruje, że w tym roku szkolnym brał udział w zajęciach wyrównawczych dla uczniów. Zajęcia te obejmowały następujące przedmioty:

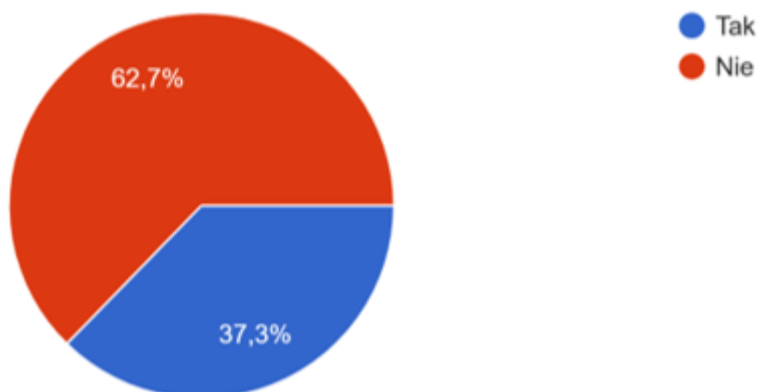
- matematyka (218 wskazań);
- język polski (156 wskazań);
- język angielski (78 wskazań);
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (18 wskazań);
- chemia (13 wskazań);
- geografia (9 wskazań);
- informatyka (3 wskazania).

Wykres 7. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w zajęciach wyrównawczych dla uczniów?
1 943 odpowiedzi

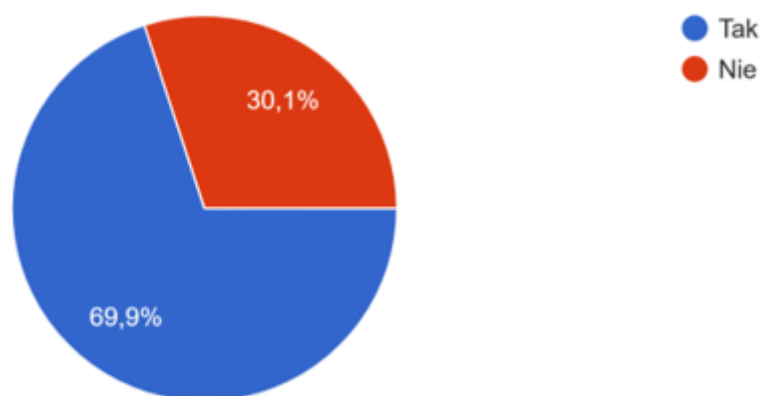
Co trzeci uczeń (37,3%) uważa, że może obecnie rozwijać w szkole swoje zainteresowania (548 uczniów na 1943 badanych).

Najwięcej uczniów, którzy deklarują, że może w szkole rozwijać swoje zainteresowania, uczestniczy w zajęciach sportowych (siatkówka, koszykówka, piłka nożna, badminton). Zainteresowani uczniowie uczęszczają również na zajęcia plastyczne, muzyczne, nauki języka angielskiego oraz zajęcia teatralne.

Wykres 8. Czy w szkole możesz obecnie rozwijać swoje zainteresowania?
1 943 odpowiedzi

Niemal co trzeci uczeń (30,1%/584) deklaruje, że nie czuje się w szkole bezpiecznie.

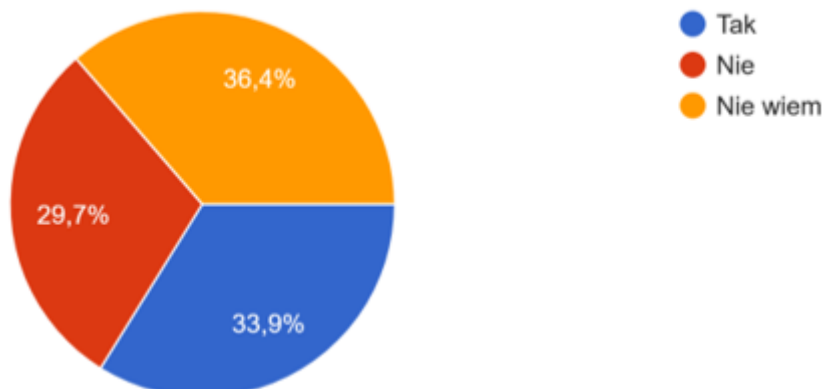
Wykres 9. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

1 943 odpowiedzi

Uczniowie podają następujące przykłady sytuacji, które wywołują w nich poczucie zagrożenia – są to sytuacje związane z agresją oraz niewłaściwym traktowaniem przez nauczycieli lub innych uczniów:

- „Gangi” w ubikacjach, brak akceptacji i tolerancji w szkole.
- Agresywni nauczyciele.
- Agresywni uczniowie.
- Alarm bombowy, podpalony budynek, policja – bo złodziej.
- Biegający po korytarzach uczniowie potracają innych.
- *Biją mnie albo cały czas zabierają rzeczy, które są dla mnie ważne lub mnie zaczepiają.*
- *Boje się, że jakiś starszak będzie chciał ode mnie pieniędzy.*
- *Czasami starsi nas zaczepiają i niektórzy nauczyciele są niemili.*
- *Nauczyciele nic nie widzą.*
- *X dotyka każdego, a my nie chcemy!*
- *Są tu dziwne osoby z dziwnymi intencjami, które robią zdjęcia w łazience (tak mi się zdarzyło).*
- *Starsi biją młodszych.*
- *Kolega bije mnie bez powodu.*
- *Trochę boję się starszych klas. W łazience cały czas siedzą klasy 6-8 i oglądają tiktoki czy coś, albo stoją przy ostatnich kabinach, że się nie da wejść. Jest wiele innych powodów np. niektórzy nauczyciele krzyczą bez powodu (...).*
- *Czasami kradną mi rzeczy.*
- *Do szkoły może wejść każdy.*
- *Mimo że zostałem poszarpany i zostało to zgłoszone do nauczyciela, to nic z tym nie jest robione.*
- *Niektórzy chłopacy mnie prześladują w sposób m.in. wyzywają mnie, wyśmiewają się ze mnie oraz torturują mnie.*

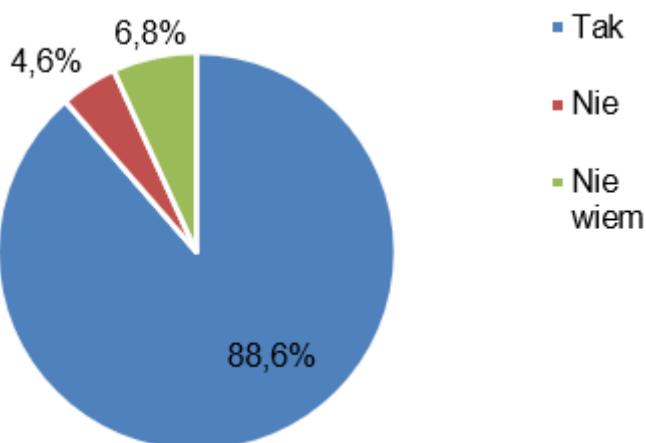
Co trzeci uczeń biorący udział w badaniu (33,9%/658) potwierdza, że w klasie organizowana jest w tym roku szkolnym pomoc koleżeńska w nauce.

Wykres 10. Czy w klasie organizowana jest w tym roku szkolnym pomoc koleżeńska w nauce?

1 943 odpowiedzi

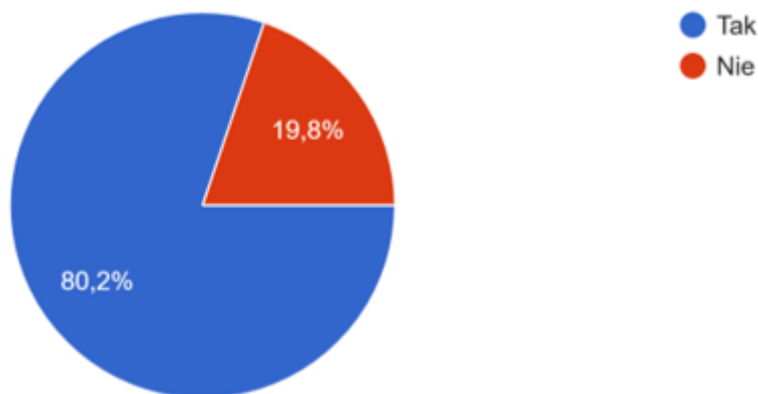
Zdecydowana większość (88,6%/1721) badanych uczniów jest zdania, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności. 4,6%/89 jest przeciwnego zdania.

Wykres 11. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności?

1 943 odpowiedzi

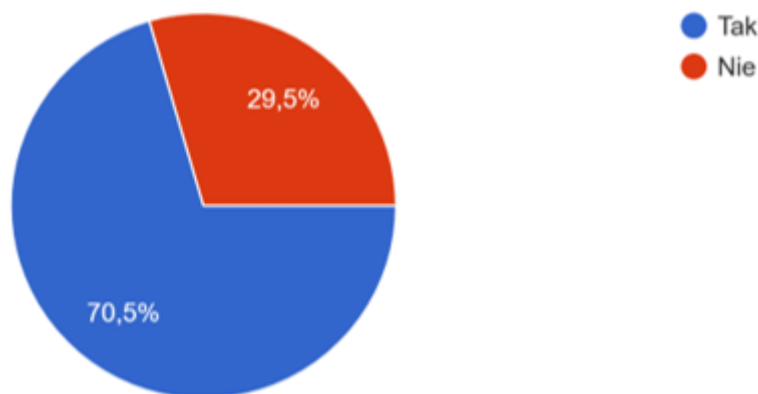
Zdecydowana większość (80,2%/1558) uczniów deklaruje, że udzieliła w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze. Pomoc ta dotyczy przede wszystkim nauki (podanie informacji o zadaniu domowym, wytłumaczeniu materiału głównie z matematyki lub języka angielskiego), pojedynczy uczniowie deklarują, że pożyczają swoje rzeczy np. na plastykę lub dzielą się jedzeniem, pomagają również rozmową w sytuacjach trudnych.

Wykres 12. Czy udzielisz/taś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze?

1 943 odpowiedzi

Prawie trzy czwarte uczniów (70,5%/1369) przyznaje, że otrzymała w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi. Pomoc ta dotyczyła nauki (wyttumaczenia materiału, informacji o tym co jest zadane, informacji o lekcjach w wyniku nieobecności), ale również „przepisania zadania domowego”. Pojedynczy uczniowie podają przykłady pożyczenia drobnych rzeczy (długopisu, ołówka, cyrkla, farb) lub drobnych sum pieniędzy. Pojawiają się przykłady „wsparcia psychicznego” w trudnych sytuacjach.

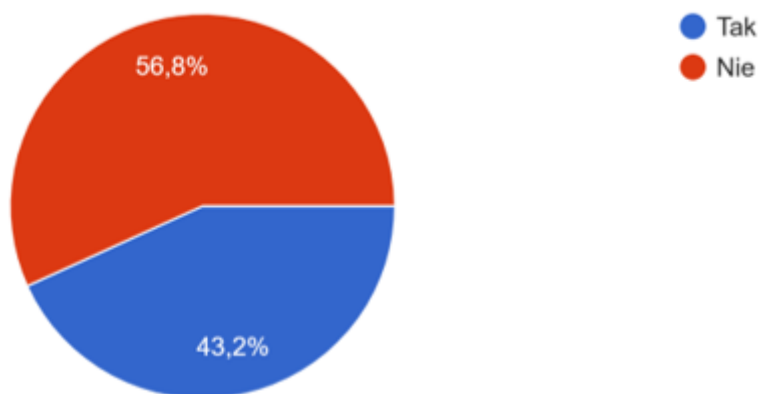
Wykres 13. Czy otrzymałeś/taś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi?

1 943 odpowiedzi

Większość uczniów (56,8%/1104) zauważa, że nie jest zachęcana przez nauczycieli do aktywnego włączania się w pomoc innym. Uczniowie, którzy czują się zachęcani do pomocy podają następujące przykłady takich sytuacji:

- *[Nauczyciele] chwala za pomoc, rozmawiają, tłumaczą, wpisują pochwały.*
- *[Nauczyciele] często mówią, że warto pomagać.*
- *Godzina wychowawcza, na niej pojawiają się propozycje różnych pomocy.*

- *[Nauczyciele] informują o akcjach charytatywnych, o zbiórkach. Zachęcają żeby przynieść rzeczy na kiermasz.*
- *W naszej szkole organizowane są różne akcje np. „Paczka w pudełku po butach”, Wigilia dla Seniorów z osiedla, zbieranie zakrętek, pomoc hospicjum.*
- *Jak ktoś jest z Ukrainy to na przykład pani mówiła, żeby im pomoc jak czegoś nie rozumieją.*
- *Jak szybciej skończę zadania, nauczyciele zachęcają mnie, abym pomogła zrozumieć je innym.*
- *Jeśli nauczyciel widzi, że jakiś uczeń ma problem z opanowaniem danego materiału pomimo jego wielokrotnych tłumaczeń, proponuję, aby uczniowie, którzy nie rozumieją zgłaszali się do tych, którzy umieją dany zakres materiału.*

Wykres 14. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym?

1 943 odpowiedzi

Prawie połowa (46,5%/903) uczniów potwierdza, że uczestniczyła w tym roku szkolnym w imprezach klasowych, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć – są to andrzejki, bale walentynkowe, karnawałowe, zabawy choinkowe, mikołajki, wigilie klasowe, dyskoteki, świętowanie dnia kobiet, dnia chłopaka, wspólne wyjścia np. do kina.

Wykres 15. Czy uczestniczyte/aś w tym roku szkolnym w imprezach klasowych, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć?

1 943 odpowiedzi

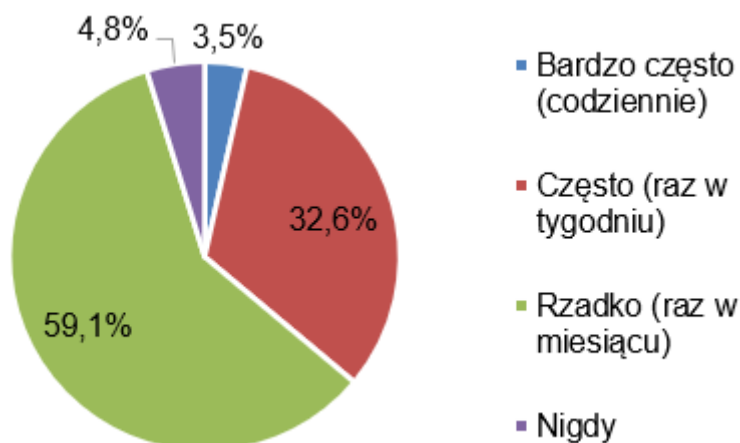
Mniej niż połowa badanych uczniów (42,9%/834) deklaruje, że uczestniczyła w tym roku szkolnym w imprezach szkolnych, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć. Są to, podobnie jak w przypadku imprez klasowych: andrzejki, walentynki, zabawy choinkowe, apele, dyskoteki i bale, kiermasze, wycieczki.

Wykres 16. Czy uczestniczyteś w tym roku w imprezach szkoły, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć?

1 943 odpowiedzi

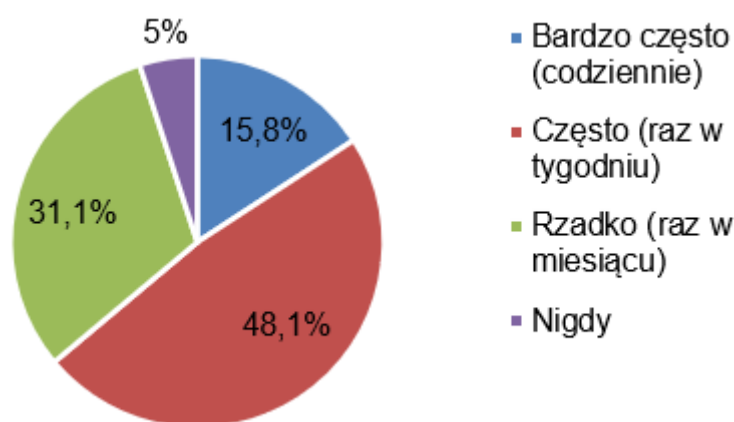
Uczniów zapytano, jak często pracują na lekcjach w grupie. Ponad połowa uczniów (59,1%/1149) ocenia, że praca w grupach odbywa się rzadko (raz w miesiącu), a niemal jedna trzecia (32,6%/633), że pracują w grupach na lekcji często (raz w tygodniu). 4,8%/93 nigdy nie pracuje w grupie, a 3,5%/68 bardzo często (codziennie).

Wykres 17. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie?

1 943 odpowiedzi

Blisko połowa (48,1%/935) uczniów podaje, że praca w parach na lekcjach odbywa się często (raz w tygodniu), a niemal jedna trzecia (31,1%/605) uczniów identyfikuje rzadko (raz w miesiącu) pracę w parach podczas lekcji. Tylko 15,8%/307 uczniów wskazuje, że praca w grupach podczas lekcji odbywa się bardzo często (codziennie). 4,9%/96 nigdy nie pracuje w parach.

Wykres 18. Jak często na lekcjach pracujesz w parach?

1 943 odpowiedzi

Uczniów zapytano również, czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji. Takie zmiany zauważa 16,9%/328 badanych uczniów.

Uczniowie, którzy zauważyli zmiany podają następujące przykłady uzasadniające ich spostrzeżenia:

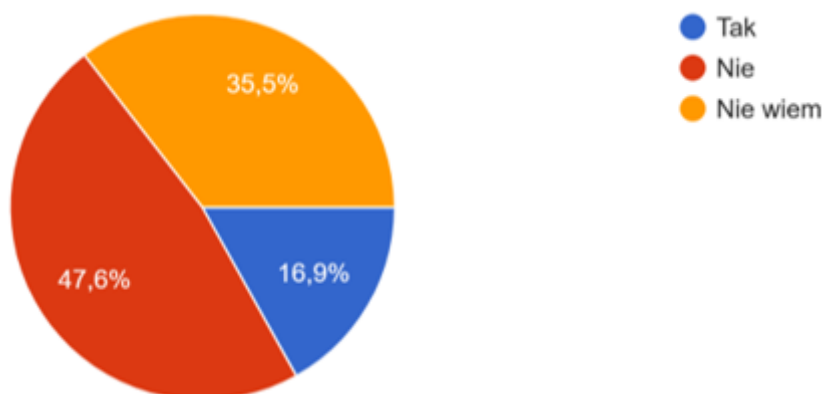
Pozytywne zmiany:

- *[Nauczyciele] bardziej motywują uczniów, częściej chwalą.*
- *Bezpośrednia pomoc nauczyciela.*

- Lekcje bez dzwonek.
- Czytamy teksty z różnych książek, więcej słuchamy i oglądamy, niektórzy [nauczyciele] mają inne karty pracy.
- Dostosowane są treści do naszych możliwości.
- Dużo gier stolikowych. Praca z robotami, programowanie.
- Indywidualizacja, korzystanie z wyposażenia sali.
- Inny sposób oceniania.
- Losowanie miejsca, żeby klasa się integrowała.
- Lekcja stała się o wiele bardziej aktywna i zabawna.
- Mamy doświadczenia, pracujemy nad projektami, możemy korzystać ze sprzętu, komputera, zajęcia w Pracowni Smaków i Warsztatowni.
- Mamy więcej powtórek. Nauczyciele dopytują, czy rozumiemy.
- Mniej krzyczenia na uczniów lepiej, prowadzone lekcje.
- Nauczyciele starają się lepiej tłumaczyć i prowadzić lekcję w bardziej przyjazny sposób dla uczniów oraz wprowadzono więcej prac grupowych oraz plakatów.
- Na polskim zamiast pisać lekcja-temat to piszemy cel.
- Niektórzy nauczyciele dodali do lekcji grę o nazwie kahoot, która bardzo urozmaica naukę.
- Więcej lekcji multimedialnych, udział w lekcjach poza szkołą.

Negatywne zmiany:

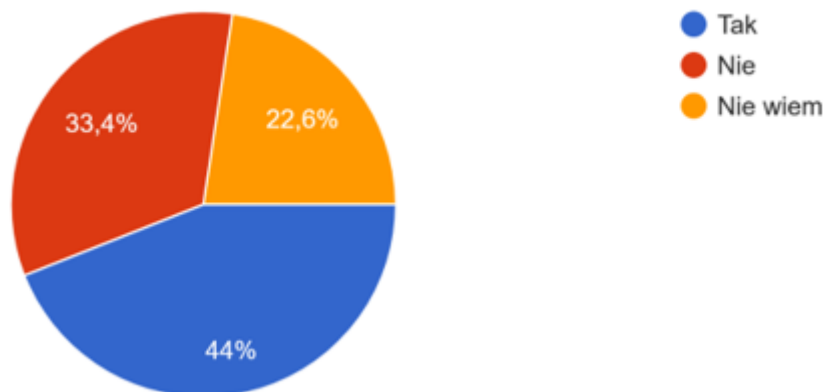
- Trzeba stać na lekcji angielskiego.
- Jeśli się odzywamy i gadamy, wstawiają 1 z uwagą.
- Niektórzy nauczyciele zabronili wchodzenia do toalety.

Wykres 19. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji?

1 943 odpowiedzi

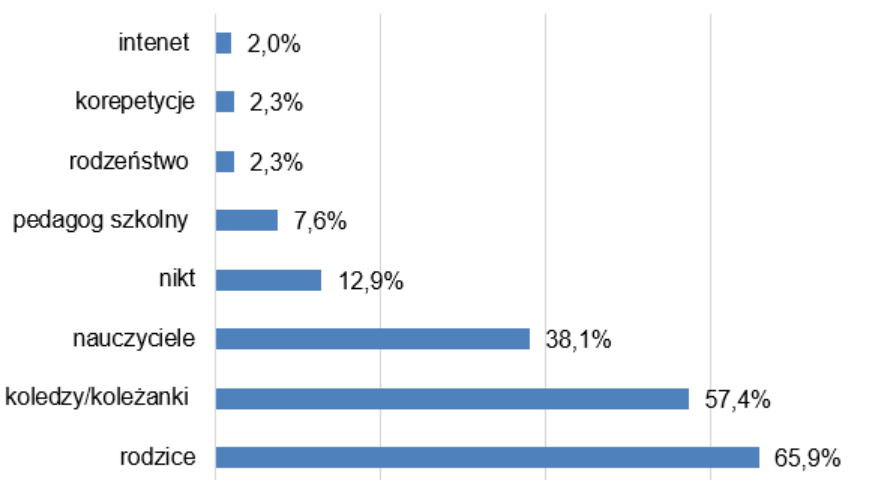
Uczniowie ocenili, czy sposób prowadzenia lekcji przez nauczyciela pomaga mu w uczeniu się. Pozytywnie na to pytanie odpowiedziało 44%/855 uczniów, ale aż jedna trzecia (33,4%/649) uważa, że tak się nie dzieje.

Wykres 20. Czy sposób prowadzenia lekcji przez nauczycieli pomaga Ci w uczeniu się?

1 943 odpowiedzi

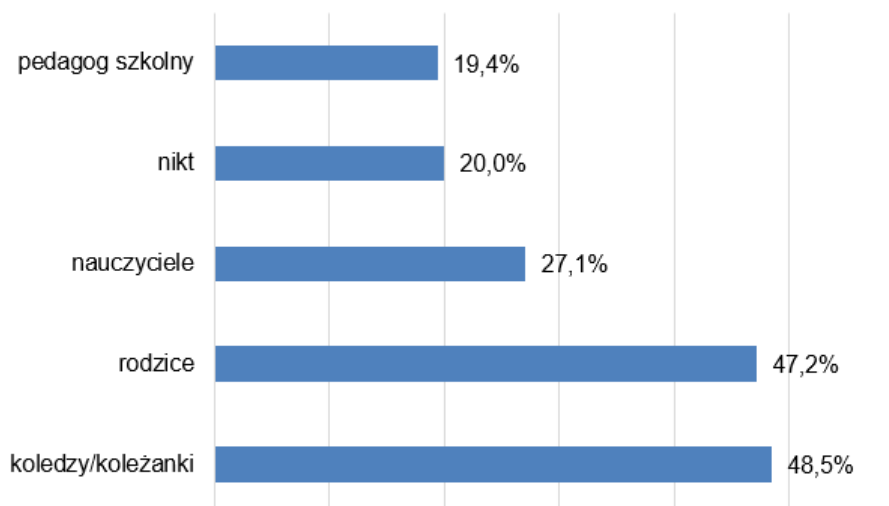
Zapytano uczniów, co dzieje się w sytuacji, gdy pojawiają się u nich jakieś trudności w nauce i na czyją pomoc mogą liczyć. Najwięcej uczniów (65,9%/1281) może liczyć w takich sytuacjach na rodziców, oraz swoich kolegów/koleżanki (57,4%/1115). Nieco ponad co trzeci uczeń (38,1%/740) widzi możliwość skorzystania z pomocy nauczyciela, a tylko 7,6%/148 identyfikuje pedagoga szkolnego jako źródło pomocy.

Wykres 21. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce, to na czyją pomoc możesz liczyć?

1 943 odpowiedzi

Na pytanie, co dzieje się w sytuacji, jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi osobami w szkole, to na czyją pomoc może liczyć. W takich sytuacjach najczęściej pomocni okazują się koledzy/koleżanki – 48,5%/943, oraz rodzice – 47,2%/918. Tylko co czwarty uczeń (27,1%/527) szukałby w takim przypadku pomocy u nauczyciela, a co piąty (19,4%/377) u pedagoga szkolnego.

Wykres 22. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole, to na czyją pomoc możesz liczyć?

1 943 odpowiedzi

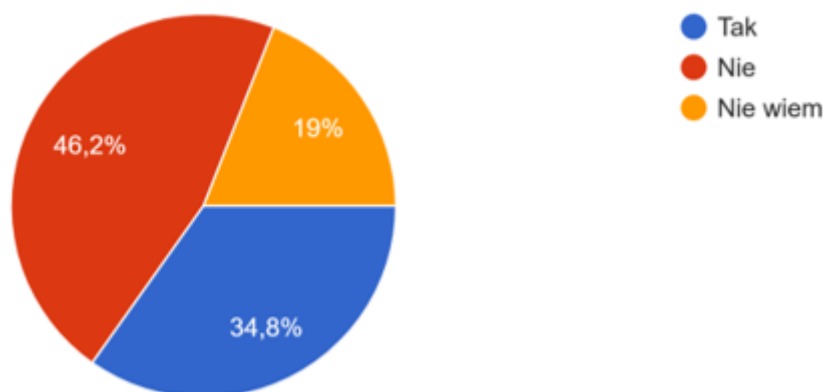
Co trzeci uczeń (34,8%/676) brał w tym roku szkolnym udział w spotkaniach / warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły. Uczniowie podają następujące przykłady takich spotkań:

Wizyty w:

- w kinie/ projekcja filmu (15 wskazań);
- w teatrze (10 wskazań);
- w bibliotece (14 wskazań);
- w muzeum (5 wskazań).

Spotkania:

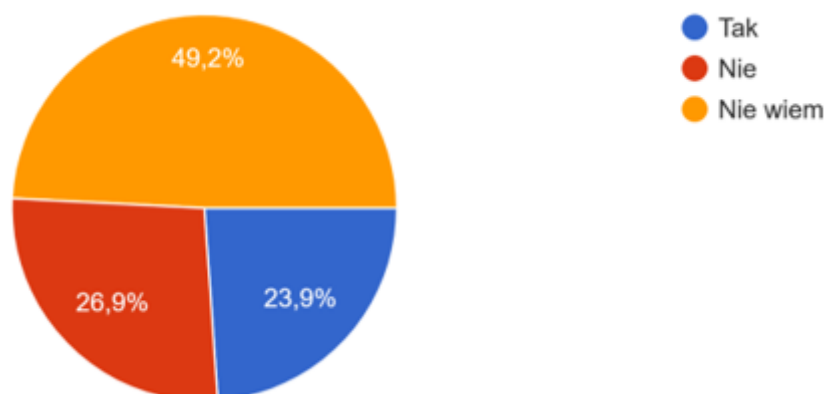
- z psychologiem/terapeutą (27 wskazań);
- na temat uzależnień (23 wskazań);
- na temat narkotyków, dopalaczy, alkoholu (16 wskazań);
- z policjantami (9 wskazań);
- dotyczące praw dziecka (7 wskazań);
- dotyczące bezpieczeństwa (6 wskazań);
- na temat stresu (4 wskazania);
- z osobami niewidomymi (3 wskazania);
- dotyczące osób z niepełnosprawnościami (2 wskazania);
- na temat empatii (2 wskazania);
- na temat dyskryminacji (2 wskazania).

Wykres 23. Czy w tym roku szkolnym brate/aś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

1 943 odpowiedzi

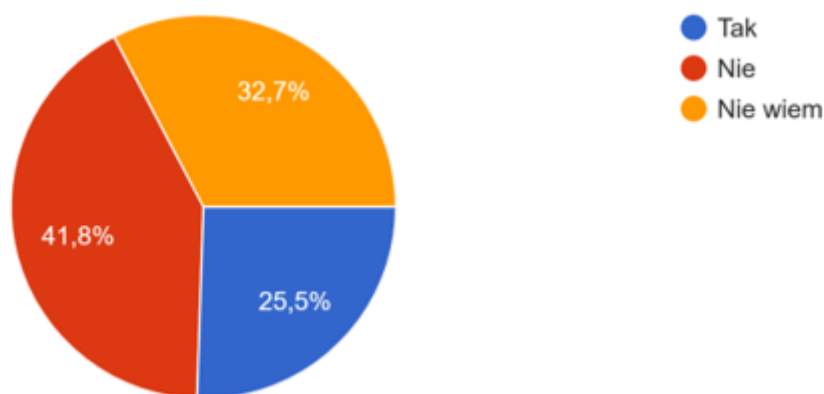
Uczniów zapytano, czy w szkole w ostatnich dwóch latach szkolnych organizowane były Dni Życzliwości. Prawie co czwarty uczeń (23,9%/464) potwierdza, że takie wydarzenie miało miejsce w ich szkole.

Wykres 24. Czy w szkole w ostatnich dwóch latach szkolnych organizowane były Dni Życzliwości?

1 943 odpowiedzi

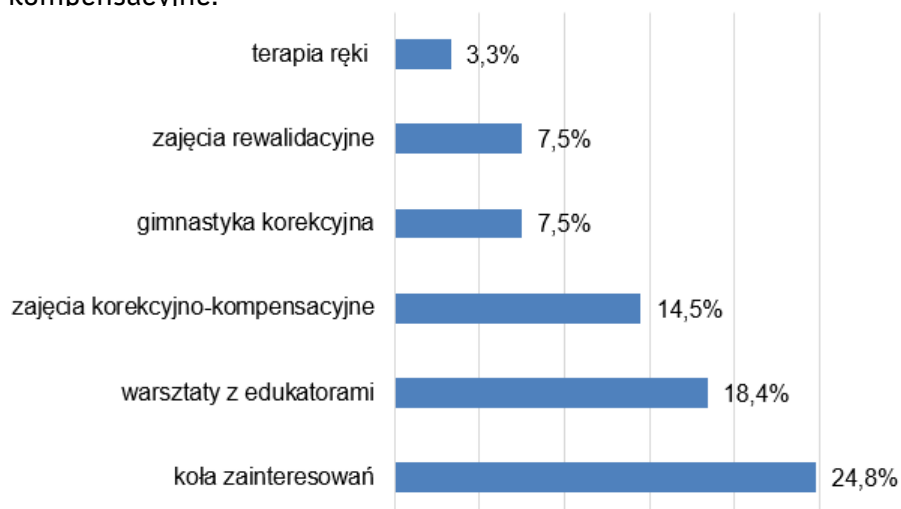
Uczniów zapytano także, czy uczestniczyli w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat poszanowania czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych (tolerancji). Co czwarty uczeń (25,5%/496) potwierdza, że uczestniczył w tego typu wydarzeniu.

Wykres 25. Czy uczestniczyłeś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych (tolerancji)?

1 943 odpowiedzi

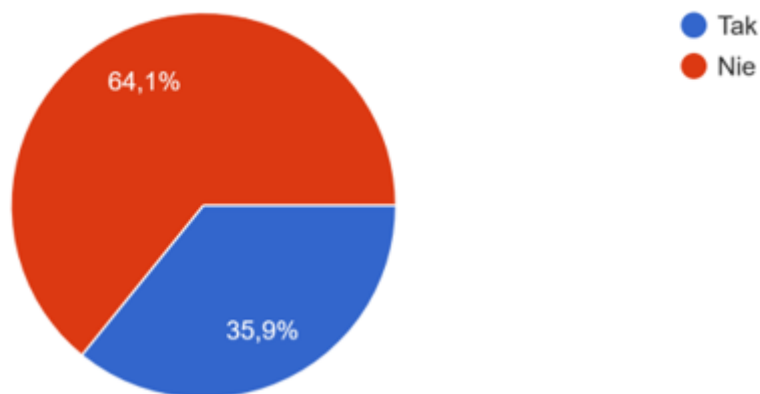
Prawie co czwarty uczeń (24,8%/481) uczestniczy w zajęciach kół zainteresowań. Wielu (18,4%/357) bierze udział w warsztatach z edukatorami. 14,5%/282 chodzi na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

Wykres 26. Zaznacz z których zajęć skorzystałeś/aś w ostatnich dwóch latach szkolnych:

1 943 odpowiedzi

Na zakończenie ankiety zapytano uczniów, czy lubią chodzić do szkoły. Większość uczniów szkół podstawowych (64,1%/1246) deklaruje, że nie lubi chodzić do szkoły.

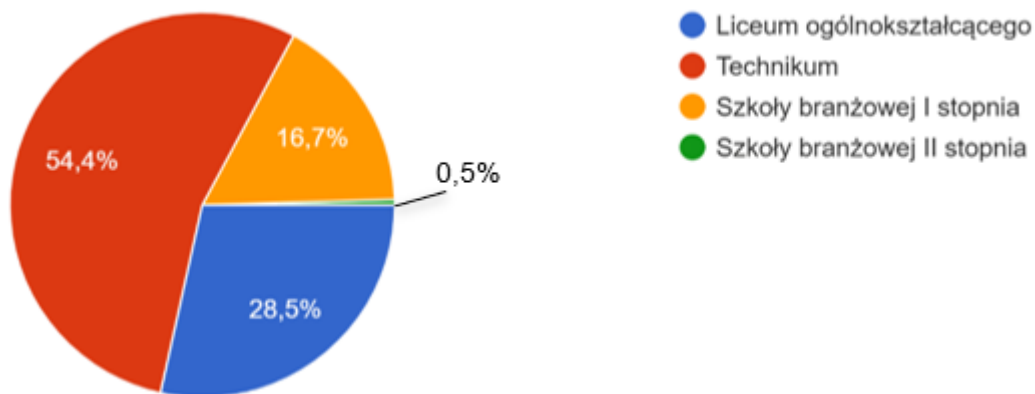

Wykres 27. Czy lubisz chodzić do szkoły?

1 943 odpowiedzi

2.5.b. Wyniki ankiety dla uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Ankieta dla uczniów szkół ponadpodstawowych wypełniło 1969 uczniów z czego ponad połowę (54,4%/1071) stanowią uczniowie techników, ponad jedna czwarta (28,5%/561) to uczniowie liceów ogólnokształcących, a 16,7%/328 to uczniowie szkół branżowych I stopnia. Tylko 9 respondentów (0,5%/98) było uczniami szkoły branżowej II stopnia.

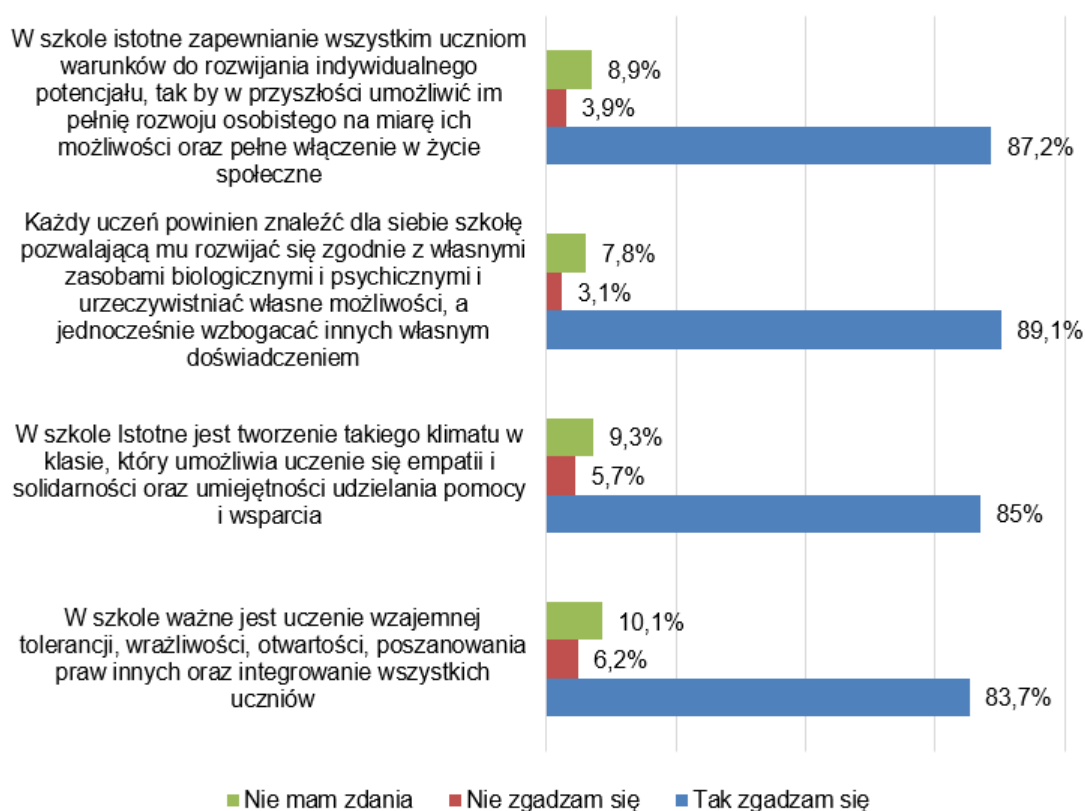
Wykres 1. Jestem uczniem
1 969 odpowiedzi

Uczniów zapytano czy zgadzają się ze stwierdzeniami dotyczącymi edukacji włączającej, takimi jak:

- w szkole ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów;
- w szkole istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia;

- każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi i psychicznymi i urzeczywistniać własne możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem;
- w szkole istotne zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne.

Niemal wszyscy badani uczniowie potwierdzają, że zgadzają się z tymi stwierdzeniami.

Wykres 2. Czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami?

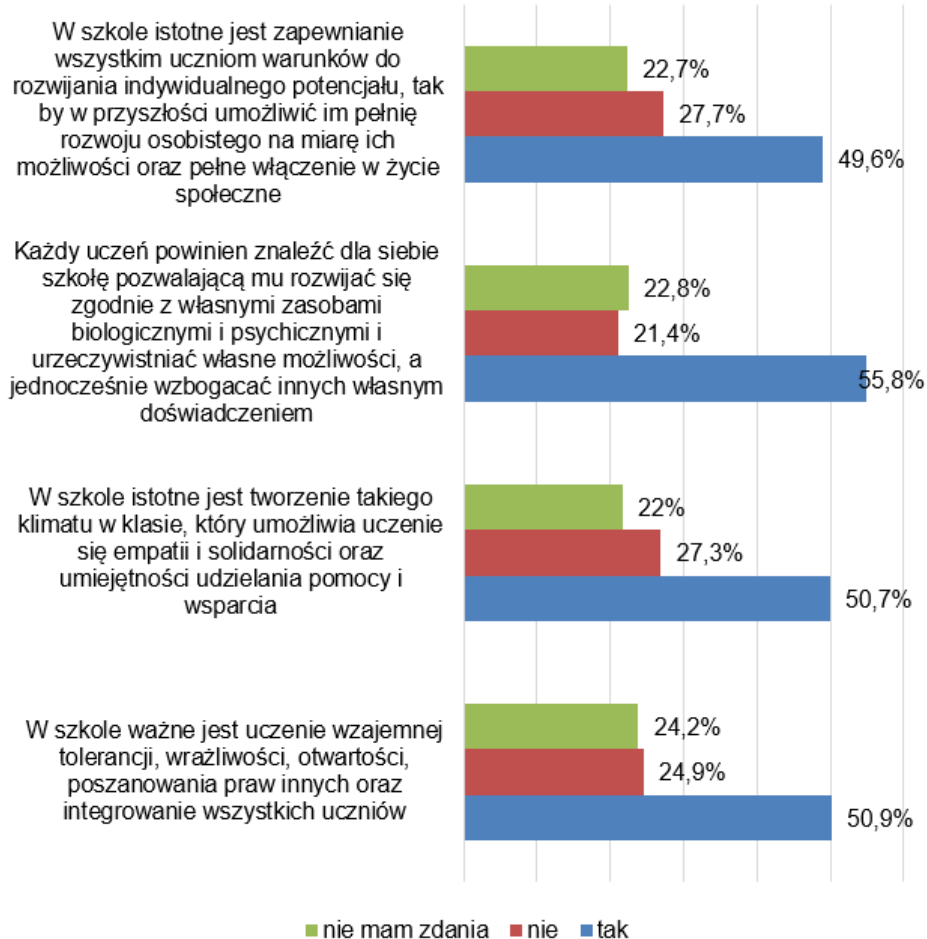
1 969 odpowiedzi

Uczniowie oceniali, na ile stwierdzenia opisujące edukację włączającą mają zastosowanie w ich szkole. Tylko około połowa badanych uczniów uważa, że w ich szkole:

- ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów (1002 na 1969 uczniów);
- istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia (998 na 1969 uczniów);
- każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi i psychicznymi i urzeczywistniać własne

możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem (1099 na 1969 uczniów);

- istotne jest zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego, na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne (978 na 1969 uczniów).

Wykres 3. Które z powyższych stwierdzeń ma zastosowanie w Twojej szkole?

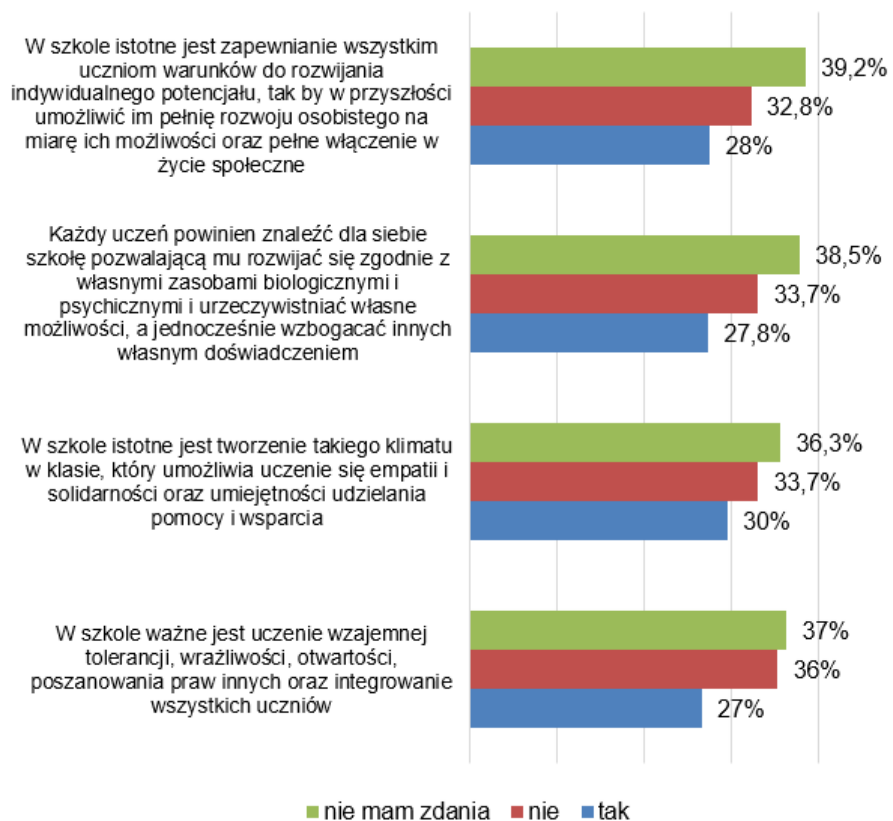
1 969 odpowiedzi

Okolo jedna czwarta uczniów zauważa w swoich szkołach zmiany w podejściu do zagadnień związanych z inkluzywnością:

- w szkole ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów (533 na 1969 uczniów);
- w szkole istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia (592 na 1969 uczniów);
- każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi i psychicznymi i urzeczywistniać własne

możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem (548 na 1969 uczniów);

- w szkole istotne zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne (552 na 1969 uczniów).

Wykres 4. Czy zauważyłeś w ostatnich dwóch latach zmiany w podejściu do wymienionych powyżej zagadnień w swojej szkole?

1 969 odpowiedzi

Uczniów, którzy zauważyli zmiany, poproszono o sprecyzowanie czego te zmiany dotyczyły:

- kształtowanie postawy tolerancji, otwartości na różnice (50 wskazań);
- większe zaangażowanie i zainteresowanie nauczycieli uczniami, zmiana podejścia nauczycieli (20 wskazań);
- rozmowy na różne tematy (12 wskazań);
- spotkania ze specjalistami, terapeutami (9 wskazań);
- integracja (8 wskazań);
- bardziej zindywidualizowane podejście do ucznia (6 wskazań);
- poruszanie tematyki niepełnosprawności (4 wskazania);
- dbałość o dobrą atmosferę (4 wskazania);
- akceptacja osób z Ukrainy (2 wskazania).

Oto najciekawsze cytaty z wypowiedzi uczniów ilustrujące zauważone zmiany:

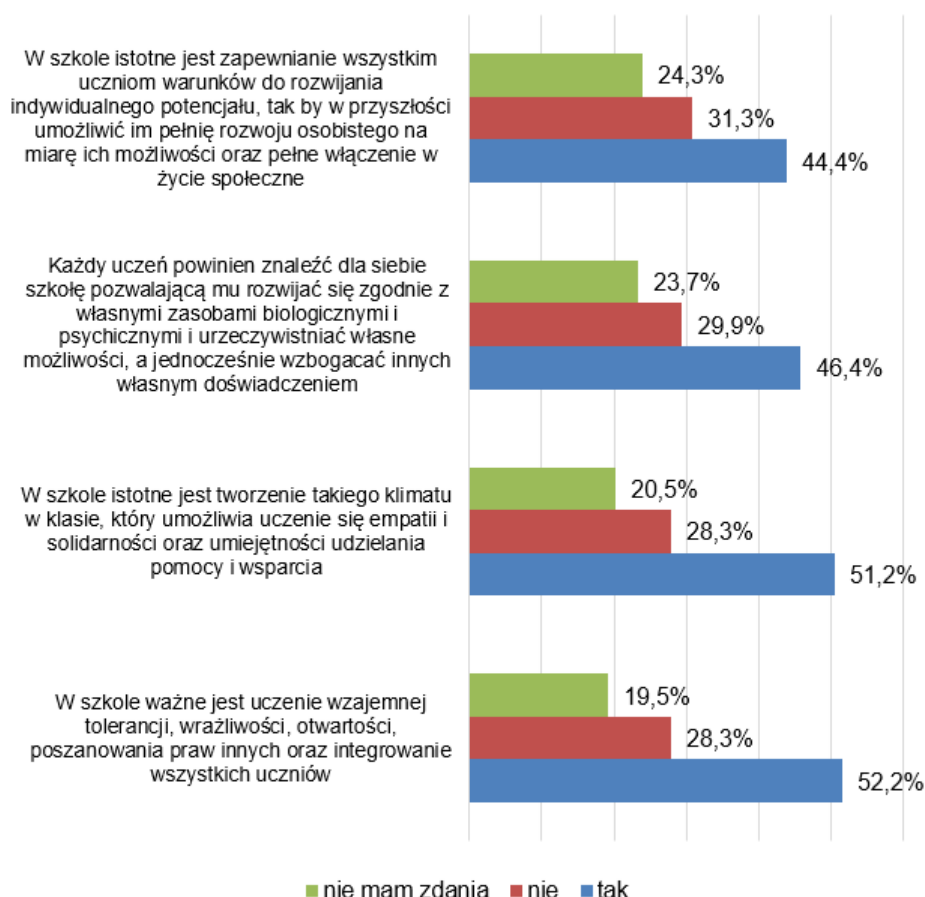
- *Niektórzy nauczyciele zaczęli zwracać uwagę na potrzeby ucznia i problemy jakie mamy.*
- *[Nastąpił] ogólny wzrost wyrozumienia nauczycieli oraz chęć przemiany szkolnictwa na takie z bardziej indywidualnym podejściem.*
- *[Kształtowana] jest otwartość na osoby innej orientacji inaczej ubrane i zachowujące się.*
- *Nauczyliśmy się wzajemnej tolerancji, poszanowania praw i otwartości na drugiego człowieka.*
- *Więcej różnych akcji na temat osób niepełnosprawnych, warsztaty ze specjalistami, spotkania z psychologami, spotkania dotyczące profilaktyki przemocy i uzależnień, zasad społecznych.*
- *Większe zaangażowanie względem relacji między uczniami pomoc od nauczycieli.*
- *Większe zainteresowanie nauczycieli w stosunku do uczniów.*

Inicjatorem tych zmian byli, zdaniem uczniów:

- nauczyciele (83 wskazania);
- dyrektor/ka (65 wskazań);
- wychowawca (52 wskazania);
- uczniowie (48 wskazań);
- pedagog szkolny (21 wskazania);
- rodzice (1 wskazanie).

Uczniów zapytano, czy na lekcjach mają okazję rozmawiać na tematy związane z poniższymi stwierdzeniami:

- w szkole ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów (1029 na 1969 potwierdza poruszanie tego tematu);
- w szkole istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia (1008 na 1969 potwierdza poruszanie tego tematu);
- każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi i psychicznymi oraz urzeczywistniać własne możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem (915 na 1969 potwierdza poruszanie tego tematu);
- w szkole istotne zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne (875 na 1969 potwierdza poruszanie tego tematu).

Wykres 5. Czy na lekcjach masz okazję rozmawiać na tematy związane z poniższymi stwierdzeniami?
1 969 odpowiedzi

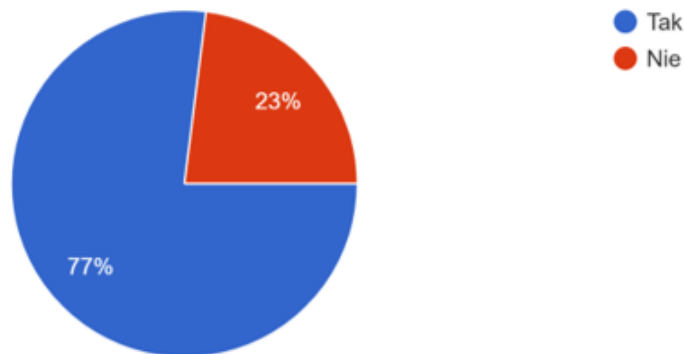
Niemal co czwarty uczeń (23%/453) deklaruje, że nie czuje się w szkole bezpiecznie. Uczniowie podają następujące przykłady sytuacji, które wywołują w nich poczucie dyskomfortu w szkole:

- ogólne poczucie strachu, zagrożenia (44 wskazania);
- bicie, bójki (13 wskazań);
- stres (13 wskazań);
- dużo agresji (9 wskazań);
- dokuczanie, którego doświadcza respondent (4 wskazania).

Oto ważne cytaty z wypowiedzi uczniów ilustrujące sytuację w ich szkole:

- *[Czuję zagrożenie] bo jestem osobą o odmiennej orientacji.*
- *[Czuję zagrożenie] bo jestem satanistka i nauczyciela mówią, że mam wierzyć w Boga.*
- *[Czuję zagrożenie] bo są ludzie którzy mnie gnębili i dalej mogą to robić.*
- *Brak jakiegokolwiek organizacji w szkole, wszystko skupia się na dobru nauczycieli niż uczniów. Każda akcja jest blokowana przez dyrekcję, która ma starodawne przyzwyczajenia.*

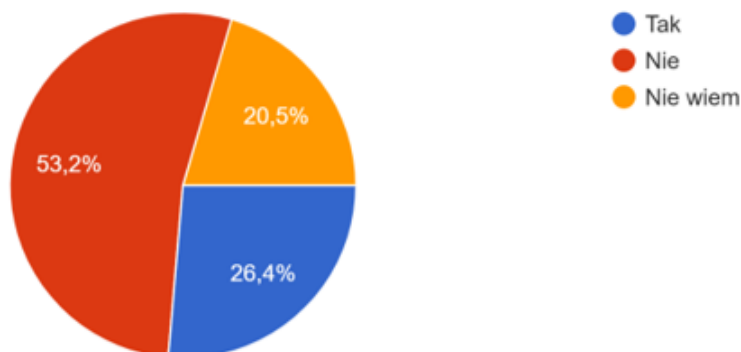
- *Brak możliwości pójścia do toalety na przerwie jak i na lekcji, u mnie w klasie albo jest się tym który dokucza, albo jest się ofiarą dokuczania.*
- *Co miałyby wytwarzać poczucie bezpieczeństwa? Indywidualności nie są akceptowane, uczniowie z oświadczeniami potrzebujący indywidualnego podejścia, owego nie dostają, chyba że jest to coś bez czego kompletnie nie byłiby w stanie funkcjonować, brak tolerancji, wymęczenia i niewyżyci nauczyciele.*
- *Brak tolerancji LGBT.*
- *Według mnie nauczyciele nie mają podejścia do uczniów i nie radzą sobie z nimi. Nauczyciele nadużywają swoich praw i często działają na szkodę ucznia. Większość, jak nie wszyscy, nauczyciele nie mają empatii. Często jest się słusznie ocenianym, ale też często te oceny są według własnego uznania nauczyciela, a nie wymagań. Stresuje się chodzeniem do szkoły przez co ją opuszczam i ponoszę za to niesprawiedliwe konsekwencje.*

Wykres 6. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

1 969 odpowiedzi

Okolo jedna czwarta uczniów (26,4%/519) uczestniczyła w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat tolerancji (poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych).

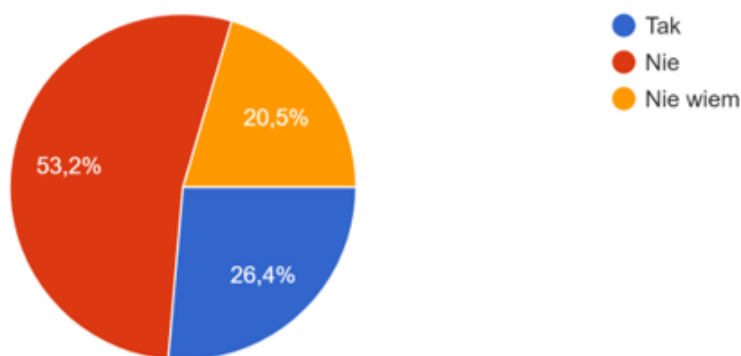

Wykres 7. Czy uczestniczyłeś/aś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat tolerancji (poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych)?

1 969 odpowiedzi

W ostatnich dwóch latach 18,5%/365 uczniów, którzy odpowiedzieli na ankietę, brało udział w pracach samorządu uczniowskiego działającego w szkole. Uczniowie, którzy brali udział w pracach samorządu uczniowskiego podają następujące przykłady swojego zaangażowania:

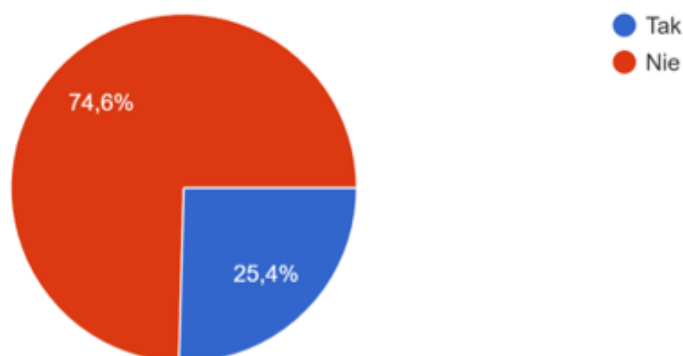
- działania organizacyjne (36 wskazań);
- akcje pomocowe, zbiórki (32 wskazania);
- imprezy typu dzień otwarty, dzień tematyczny (22 wskazania);
- konkursy (11 wskazań);
- kiermasze (8 wskazań);
- imprezy świąteczne (7 wskazań).

Wykres 8. Czy w ostatnich dwóch latach brate/aś udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły?
1 969 odpowiedzi

W ostatnich dwóch latach co czwarty spośród uczniów (25,4%/501), którzy wypełnili ankietę, brał udział w pracach samorządu klasowego. Uczniowie, którzy brali udział w pracach samorządu klasowego podają następujące przykłady swojego zaangażowania:

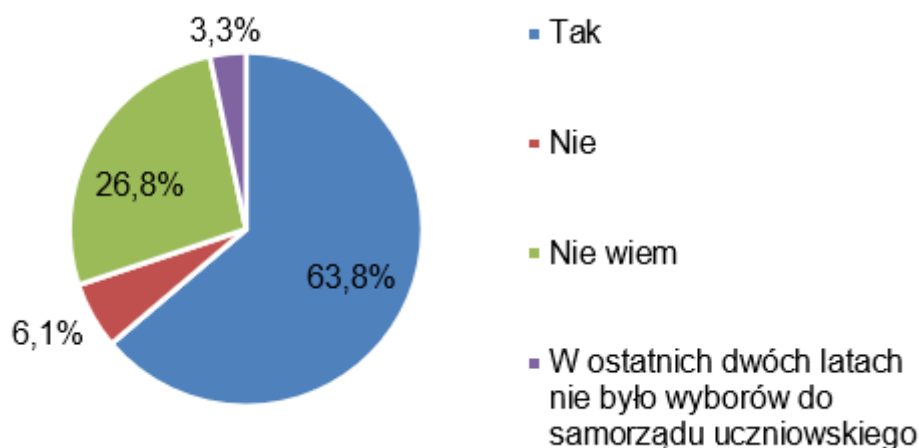
- organizacja zbiórek i składek (25 wskazań);
- organizacja wigilii klasowej (25 wskazań);
- organizacja wycieczek (22 wskazania);
- organizacja imprez klasowych (17 wskazań);
- realizacja prac na rzecz klasy (14 wskazań).

Wykres 9. Czy w ostatnich dwóch latach brateś/taś udział w pracach samorządu klasowego?
1 969 odpowiedzi

Zdaniem większości uczniów (63,8%/1256) w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie. Uczniowie, którzy wskazali, że z udziału w wyborach do samorządu uczniowskiego nie mogą brać udział wszyscy uczniowie, podają, że z tej możliwości wyłączeni są: mający obniżoną ocenę z zachowania (9 wskazań), uczniowie klas maturalnych/ostatnich klas (7 wskazań). Uczniowie podają również przykłady indywidualnych wykluczeń lub sytuacji nierównego dostępu do wyborów:

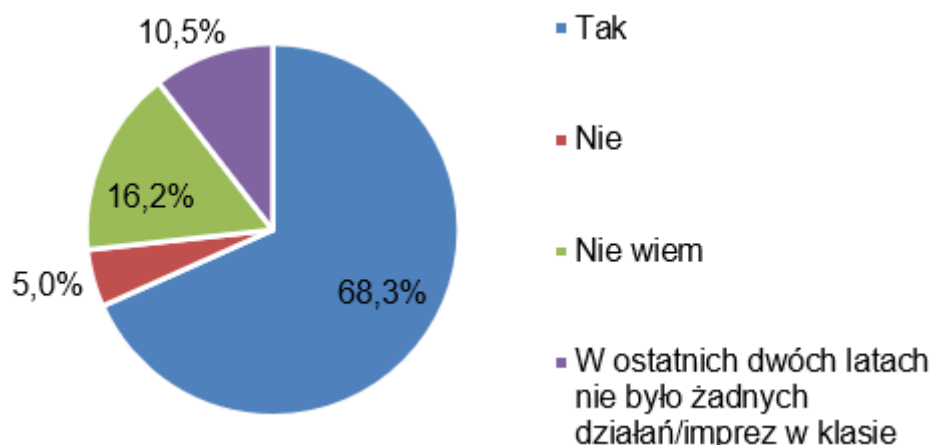
- *Mamy jednego chłopaka chyba z zespołem Aspergera - nie brał udziału w głosowaniach.*
- *Uczniowie ze słabszymi ocenami.*
- *Co roku są wyznaczani tylko poszczególni uczniowie, nie ma szans na to aby ktoś inny w jakikolwiek sposób dostał się do samorządu.*
- *Mogli dotrzeć tylko wybrani przez nauczyciela.*
- *Osoby z niską frekwencją, ocenami i osoby uznawane przez nauczycieli za nieodpowiedzialne i niezdolne do wykonywania obowiązków w samorządzie.*

Wykres 10. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie?

1 969 odpowiedzi

Uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy w planowanych działaniach/imprezach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie. Większość respondentów (68,3%/1288) potwierdziło, że tak jest. 5,1%/100 jest przeciwnego zdania. Uczniowie, którzy odpowiedzieli, że nie wszyscy uczniowie mogą uczestniczyć w działaniach/imprezach w klasie, wskazują, że czynnikiem wykluczającym jest brak integracji z klasą lub niemożność sfinansowania swojego uczestnictwa, jak podaje jeden z uczniów: „*Niektórzy zostali wykluczeni, ponieważ działanie klasowe było finansowane z budżetu klasowego, kto nie dał ten nie uczestniczył*”.

Wykres 11. Czy w planowanych działaniach /imprezach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie?

1 969 odpowiedzi

Uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy w planowanych działaniach/imprezach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie. Większość badanych uczniów (65,4%/1288) potwierdziła, że tak jest. 6,2%/124 jest przeciwnego zdania. Uczniowie, którzy odpowiedzieli, że nie wszyscy uczniowie mogą uczestniczyć w działaniach/imprezach w szkole, wskazują, że czynnikiem wykluczającym jest ograniczona liczba miejsc (do niektórych działań wybierane są delegacje) lub decyzja nauczyciela lub samorządu do kogo dana impreza jest adresowana, jak podają sami uczniowie:

- Często niektórzy uczniowie są pozbawieni możliwości pójścia na film edukacyjny, czy pojechania na warsztaty na uczelni, ponieważ według zarządu tego typu wydarzenia nie pasują np. do klasy matematyczno-fizycznej, albo humanistycznej.
- Najczęściej wybierane są zawsze te same osoby, nie dając możliwości dla innych.
- Niektóre klasy są wykluczane z wyjść kulturowych np. do kina.

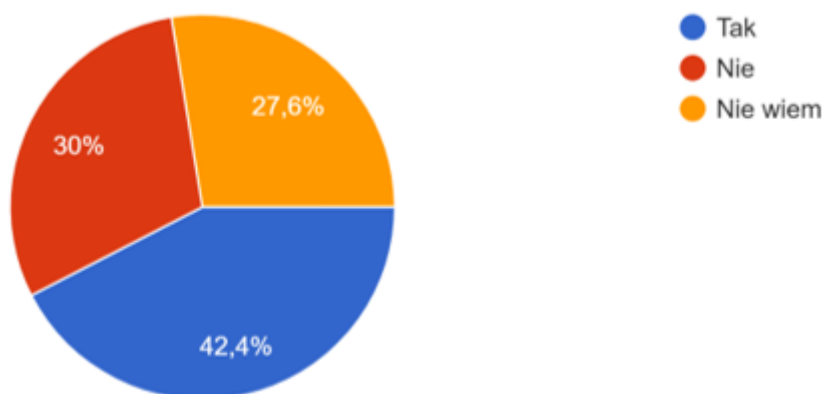

Wykres 12. Czy w planowanych działaniach /imprezach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie?

1 969 odpowiedzi

Zdaniem 42,4%/835 uczniów wszyscy uczniowie w szkole są równi, ale prawie co trzeci uczeń (30%/591) tak nie uważa. Na faworyzację wybranych uczniów przez nauczycieli wskazuje aż 3%/59 uczniów, 0,7%/14 uczniów zauważa brak tolerancji. Oto ważne cytaty z wypowiedzi uczniów:

- *Poniżanie innych uczniów ze względu na wygląd, ubiór, markę telefonu. Czy to ze względu na brak pieniędzy bądź gdy kogoś stać na rzeczy droższych firm. Ze względu na pochodzenie, poglądy, religie, bądź z orientacja seksualna.*
- *Osoby ze słabszymi wynikami mają gorzej u nauczycieli. Niektórzy nauczyciele robią problemy o strój do szkoły.*
- *Nauczyciele posiadają swoich „pupilków”, którzy są nietykalni na danej lekcji.*
- *Niektórzy mają więcej szans na branie udziału w wycieczkach, mogą je organizować i brać swoich ludzi.*
- *Niektórzy są faworyzowani ze względu na to że są lepiej się uczą, tym co idzie gorzej są jeszcze bardziej pomijani i nauczyciele nie poświęcają im uwagi, wręcz zniechęcają ich do poprawy się w nauce (piszę to z perspektywy osoby, która raczej dobrze się uczy).*

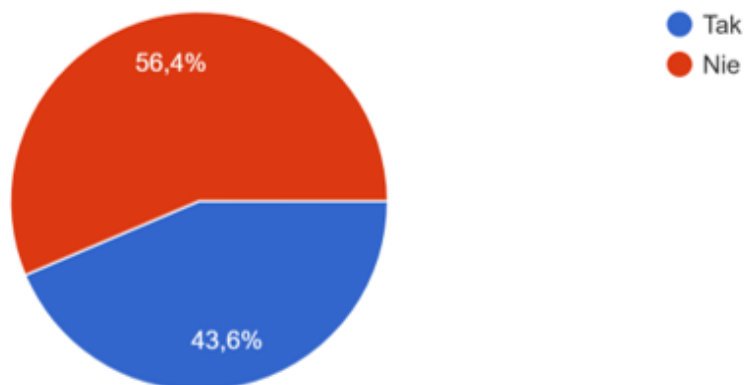

Wykres 13. Czy w szkole wszyscy uczniowie są równi?

1 969 odpowiedzi

Mniej niż połowa uczniów (43,6%/859) uważa, że może obecnie rozwijać w szkole swoje zainteresowania, poprzez:

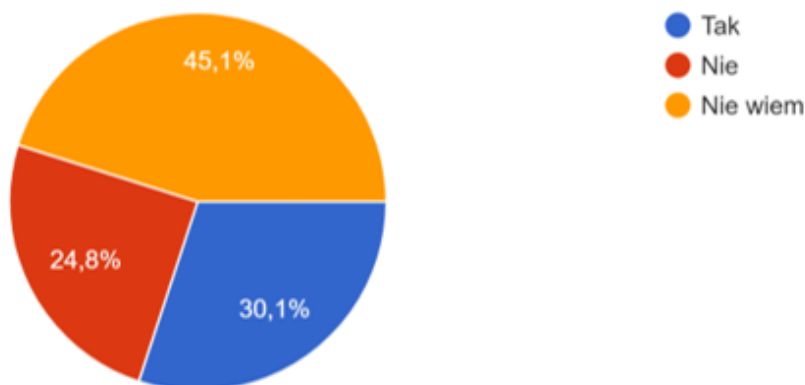
- koła zainteresowań (85 wskazań);
- zajęcia sportowe (34 wskazania);
- zajęcia muzyczne, chór (19 wskazania);
- zajęcia teatralne (15 wskazań).

Wykres 14. Czy w szkole możesz rozwijać swoje zainteresowania?

1 969 odpowiedzi

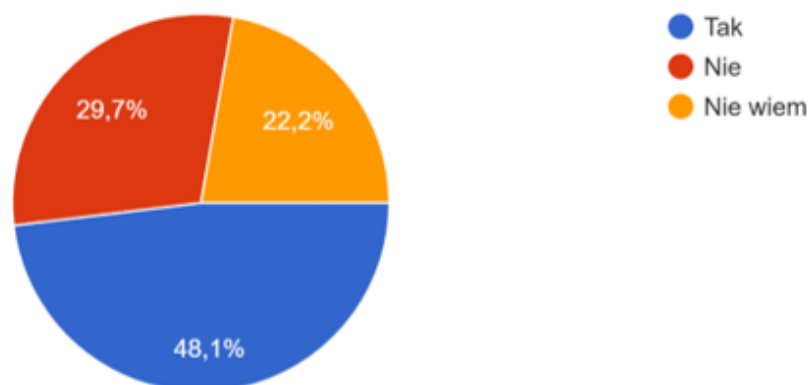
Prawie jedna trzecia uczniów (30,1%/592) zauważa, że w dwóch latach szkoła rozszerzyła ofertę zajęć dla wszystkich uczniów.

Wykres 15. Czy w ostatnich dwóch latach szkoła rozszerzyła ofertę zajęć dla wszystkich uczniów?

1 969 odpowiedzi

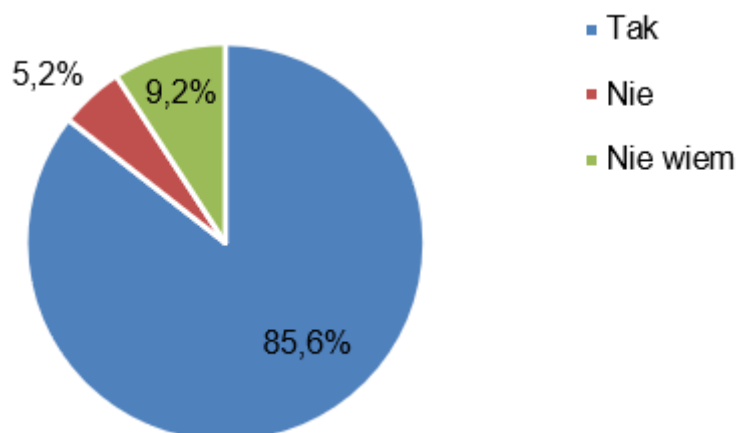
Prawie połowa uczniów biorących udział w badaniu (48,1%/947) potwierdza, że w klasie organizowana jest pomoc koleżeńska w nauce.

Wykres 16. Czy w klasie organizowana jest pomoc koleżeńska w nauce?

1 969 odpowiedzi

Zdecydowana większość (85,6%/1685) uczniów jest zdania, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności. 5,2%/103 jest przeciwnego zdania.

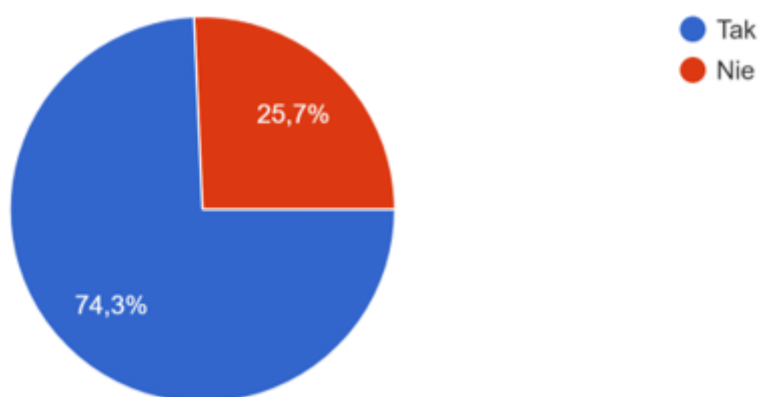

Wykres 17. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności?

1 969 odpowiedzi

Prawie trzech na czterech uczniów (74,3%/1463) potwierdza, że udzieliło w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze. Pomoc ta dotyczy przede wszystkim nauki - wytłumaczenia materiału głównie z matematyki czy języka obcego (*Pomogłam koleżance w nauce z przedmiotu, który mi przychodzi łatwo, a jej sprawia trudności*), informacji o zadany materiał w sytuacji nieobecności, „ściągnięciu” podczas sprawdzianu, pożyczeniu rzeczy, podzieleniu się jedzeniem. Pojawiają się też przykłady obrony w trudnych sytuacjach:

- *Obroniałam koleżankę, kiedy były złośliwe komentarze w jej kierunku.*
- *Pomoc psychologiczna dla każdego ucznia, a szczególnie dla pewnej dziewczyny, której groziła inna jej „przyjaciółka”.*

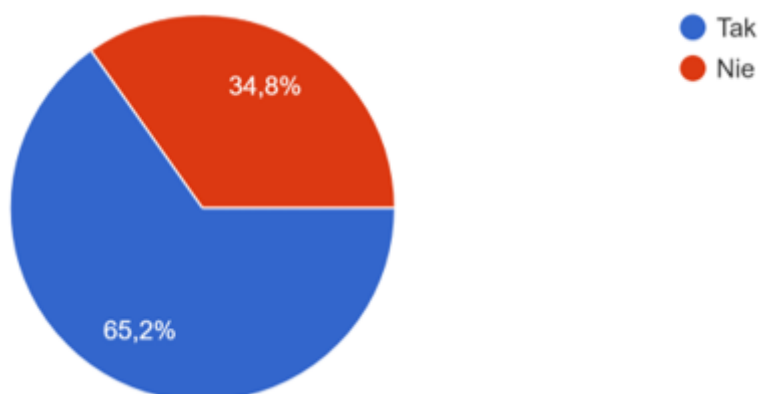

Wykres 18. Czy udzieliłeś/łaś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze?

1 969 odpowiedzi

Większość uczniów (65,2%/1283) zauważa, że sama otrzymała w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi. Pomoc ta polegała na otrzymaniu informacji o lekcjach,

notatek, pomocy w zrozumieniu materiału, nauce, przygotowaniu pracy domowej: *notatki z lekcji na których mnie nie było, tłumaczenie rzeczy których nie rozumiałem, wspólne uczenie się.*

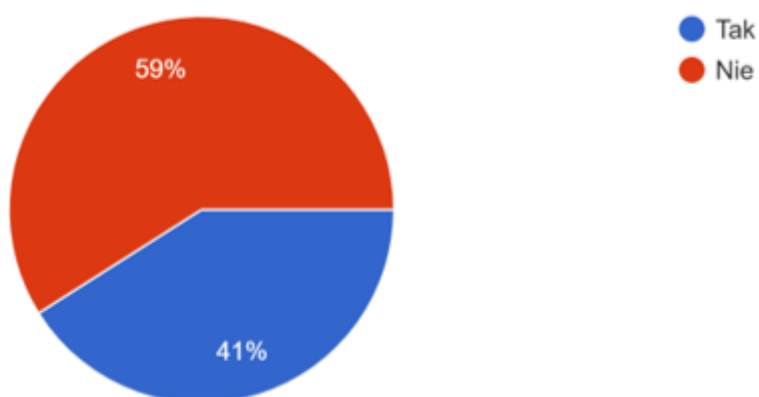

Wykres 19. Czy otrzymateś/łaś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi?

1 969 odpowiedzi

Większość uczniów (59%/1161) zauważa, że nie jest zachęcana przez nauczycieli do aktywnego włączania się w pomoc innym. Uczniowie, którzy czują się zachęcani do pomocy kolegom/koleżankom w nauce i włączaniu się w akcje pomocowe, podają następujące przykłady takich zachęt:

- Często prowadzimy rozmowę o pomaganiu innym.
- [dostajemy] dodatkowe punkty do zachowania.
- [nauczyciele] mówią aby pomagać kolegom z ławki, którzy mają problem z jakimś zagadnieniem.
- Nauczyciele zachęcają uczniów do wykonywania zwyczajnych miłych uczynków takich jak przekazanie materiałów z lekcji nieobecny na niej osobom.
- Zachęcanie do brania udziału w różnych zbiórkach, kiermaszach.

Wykres 20. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym?

1 969 odpowiedzi

Ponad jedna trzecia uczniów (36,5%/719) potwierdza, że uczestniczyła w tym roku szkolnym w imprezach klasowych o charakterze integracyjnym, są to wspólne wyjścia np. na pizzę, wycieczki, imprezy szkolne i klasowe (walentynki, studniówka, dyskoteka, wigilia).

Wykres 21. Czy uczestniczyte/aś w tym roku szkolnym w imprezach integrujących zespół klasowy?

1 969 odpowiedzi

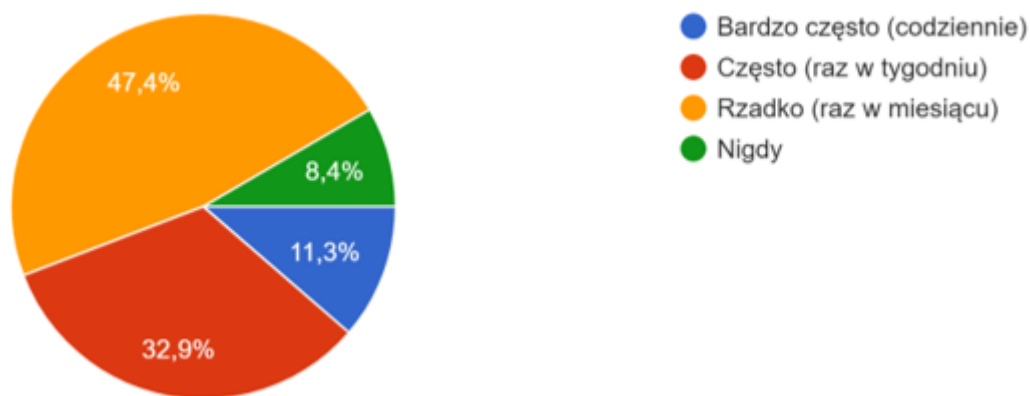
Okolo jedna czwarta badanych uczniów (24,7%/487) deklaruje, że uczestniczyła w tym roku szkolnym w imprezach szkolnych, o charakterze integracyjnym - są to, podobnie jak w przypadku imprez klasowych (andrzejki, walentynki, zabawy choinkowe, apele, dyskoteki i bale (w tym połowinki, studniówka), kiermasze, wycieczki, wyjścia do kina).

Wykres 22. Czy uczestniczyte/aś w tym roku w imprezach integrujących wszystkich uczniów szkoły?

1 969 odpowiedzi

Uczniów zapytano, jak często pracują na lekcjach w grupie. Prawie połowa uczniów (47,4%/934) ocenia, że praca w grupach odbywa się rzadko (raz w miesiącu), a niemal jedna trzecia (32,9%/647), że pracują w grupach na lekcji często (raz w tygodniu). Tylko co dziesiąty uczeń (11,3%/223) podaje, że praca w grupach odbywa się bardzo często (codziennie).

Wykres 23. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie?

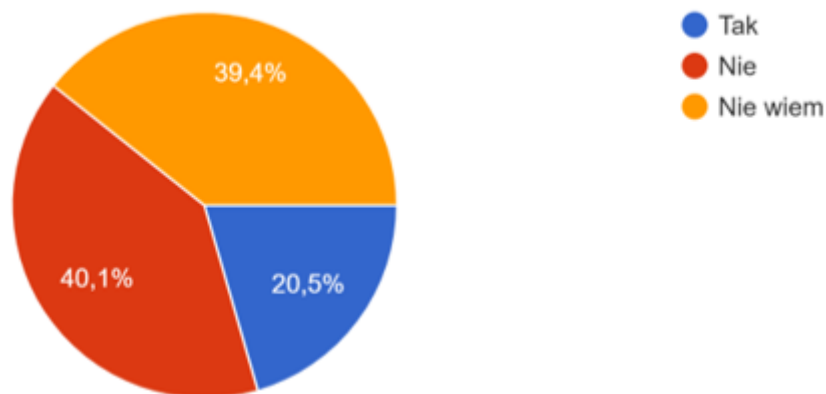
1 969 odpowiedzi

Uczniów zapytano również, czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili na lekcjach nowe metody pracy. Takie zmiany zauważyło co piąty uczeń (20,5%/404). Uczniowie, którzy zauważyli zmiany podają następujące przykłady uzasadniające ich spostrzeżenia:

- zmiana sposobu oceniania (22 wskazania);
- praca w grupach (22 wskazania);
- tablica interaktywna (14 wskazań);
- aplikacje np. kahoot, multimedia (6 wskazań);
- ustawienia ławek (4 wskazania);
- prezentacje uczniowskie (4 wskazania);
- metoda projektu (2 wskazania);
- zwiększenie samodzielności uczniów (2 wskazania);
- filmy (1 wskazanie).

Oto ciekawe cytaty z wypowiedzi uczniów:

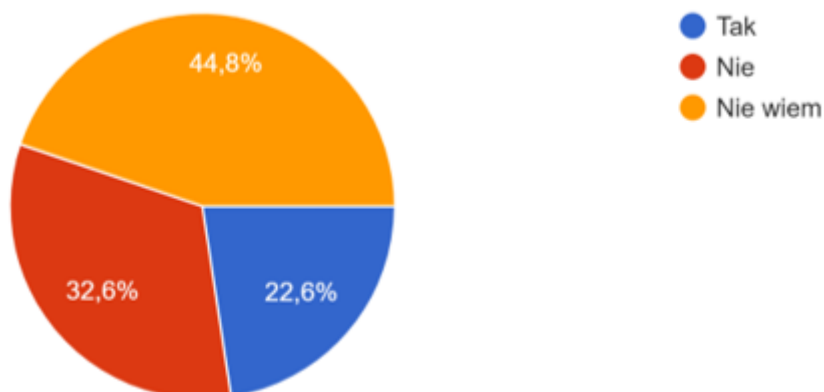
- *Ocenianie punktami z zaangażowania, więcej prac w grupie, ustawienie ławek grupami.*
- *Zwiększyło się zaangażowanie uczniów, często wyręczali nauczyciela w prowadzeniu lekcji albo samodzielnie rozwiązywali zagadnienia w ramach pracy na lekcji.*

Wykres 24. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili na lekcjach nowe metody pracy?
1 969 odpowiedzi

Co piąty uczeń (22,6%/445) zauważył, że w tym roku szkolnym nauczyciele wykorzystali nowe pomoce naukowe. Jest to:

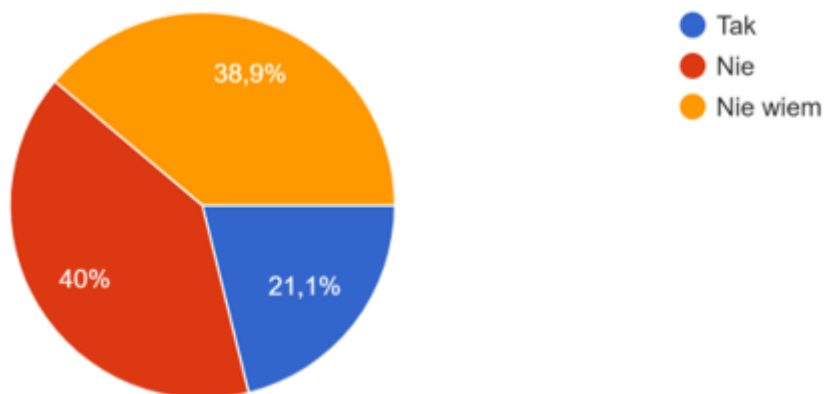
- korzystanie z tablicy interaktywnej (57 wskazań);
- korzystanie z Internetu (10 wskazań);
- nowe pomoce dydaktyczne (5 wskazań).

Wykres 25. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wykorzystali nowe pomoce naukowe?
1 969 odpowiedzi

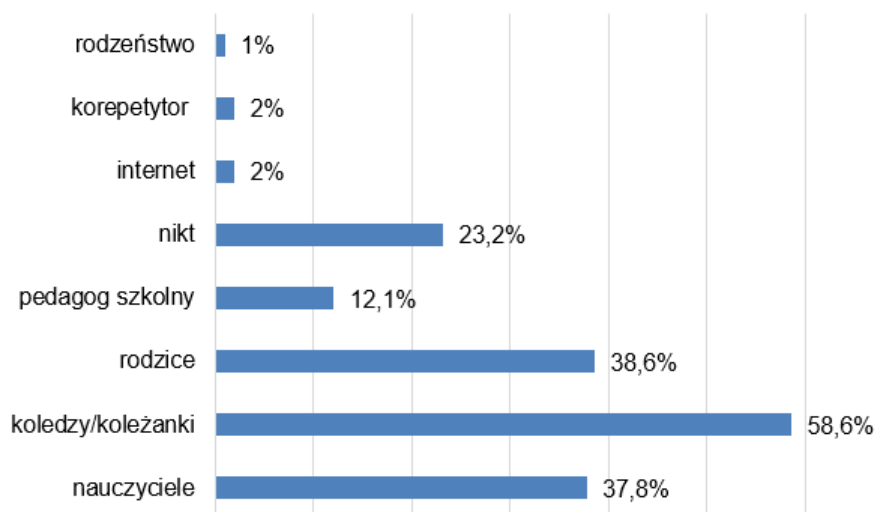
Co piąty uczeń (21,1%/416) ocenia, że zaproponowane przez nauczycieli metody pracy pomagają mu w uczeniu się. Jako najbardziej pomocne w uczeniu się uczniowie wskazują:

- tablica interaktywna (12 wskazań);
- praca w grupach (7 wskazań);
- prezentacje (6 wskazań);
- aplikacje np. kahoot (5 wskazań);
- filmy (2 wskazania).

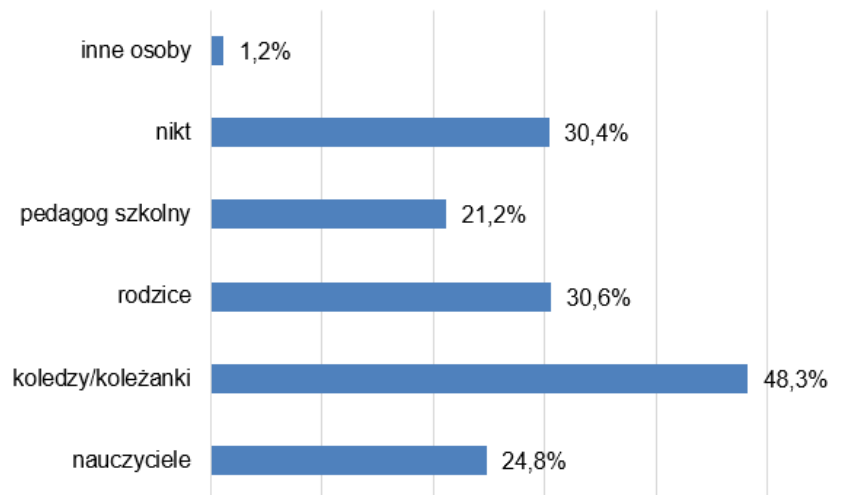
Wykres 26. Czy zaproponowane przez nauczycieli metody pracy pomagają Ci w uczeniu się?
1 969 odpowiedzi

Uczniów zapytano, na czyją pomoc mogą liczyć, gdy pojawią się u nich jakieś trudności w nauce. Źródłem pomocy są najczęściej koledzy/koleżanki (58,6%/1154), około jedna trzecia uczniów (38,6%/761) może liczyć na rodziców i nauczycieli (37,8%/744). Około jedna czwarta (23,2%/457) nie widzi nikogo, kto mógłby im pomóc. Nieznaczące odsetki wskazań dotyczą Internetu, rodzeństwa i korepetytorów.

Wykres 27. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce, to na czyją pomoc możesz liczyć?
1 969 odpowiedzi

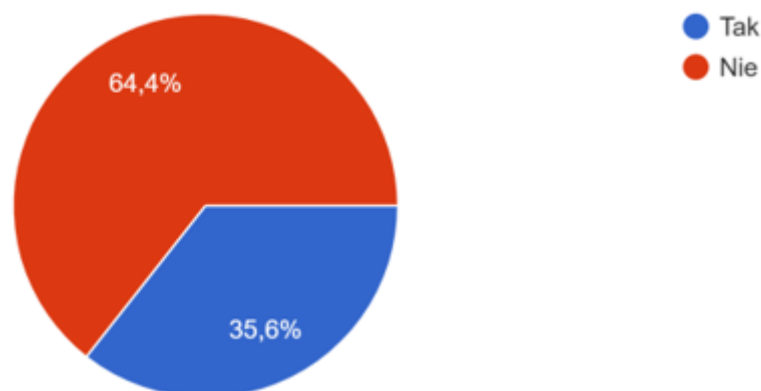
Uczniów zapytano, na czyją pomoc mogą liczyć, gdy pojawią się u nich jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole. Źródłem pomocy są najczęściej koledzy/koleżanki (48,3%/951), około jedna trzecia uczniów może liczyć na rodziców (30,6%/602), co piąty uczeń zwróciłby się do nauczyciela (24,8%/488) lub pedagoga szkolnego - 21,2%/417. Około jedna trzecia (30,4%/598) nie widzi nikogo, kto mógłby im pomóc. Nieznaczące odsetki wskazań dotyczą innych osób (np. dziadków, rodzeństwa).

Wykres 28. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole, to na czyją pomoc możesz liczyć?
1 969 odpowiedzi

Co trzeci uczeń (35,6%/701) brał w tym roku szkolnym udział w spotkaniach/warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły (specjalistów, przedstawicieli różnych zawodów, psychologów, edukatorów). Uczniowie podają następujące przykłady takich spotkań:

- warsztaty tematyczne (42 wskazania);
- spotkania z psychologiem (24 wskazania);
- dotyczące stresu (12 wskazań);
- aktywizacja zawodowa/zawodoznawstwo (10 wskazań);
- dotyczące narkotyków, alkoholu, dopalaczy (8 wskazań);
- rekolekcje (6 wskazań);
- dotyczące depresji (5 wskazań);
- dotyczące tolerancji (4 wskazania);
- dotyczące zdrowia (4 wskazania);
- dotyczące przemocy (3 wskazania).

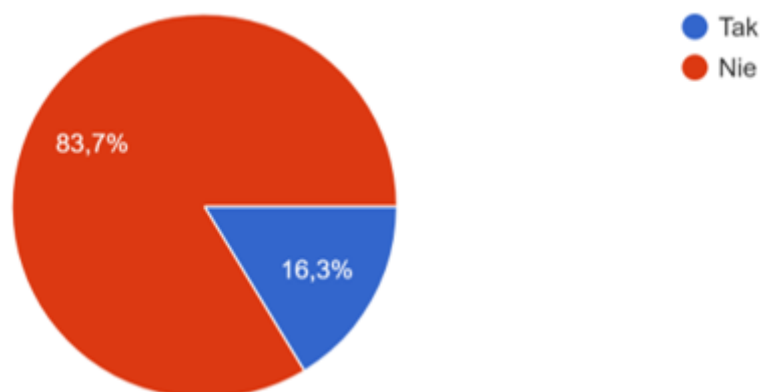
Wykres 29. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

1 969 odpowiedzi

Nieliczni uczniowie (16,3%/321) brali udział w indywidualnych spotkaniach/konsultacjach prowadzonych przez osoby spoza szkoły. Były to spotkania z:

- psychologiem/psychoterapeutą/pedagogiem szkolnym (25 wskazań) - dotyczące sytuacji osobistej, problemów, radzenia sobie w szkole;
- korepetytorem (8 wskazań).

Spotkania te oceniane są przez uczniów, jako przydatne.

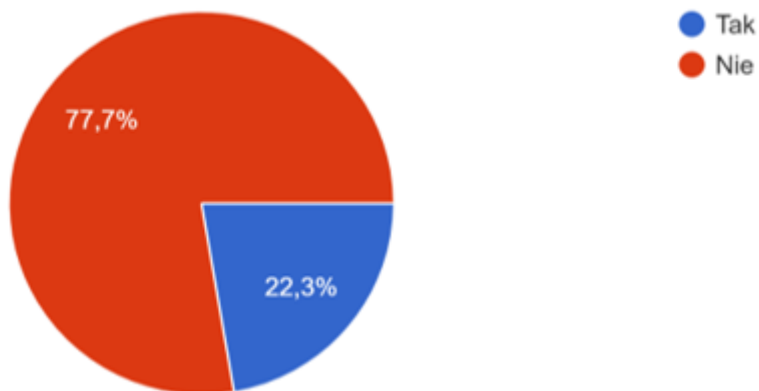

Wykres 30. Czy w tym roku szkolnym brałeś udział w indywidualnych spotkaniach /konsultacjach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

1 969 odpowiedzi

Uczniów zapytano, czy wiedzą, że ich szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej. Co piąty uczeń (22,3%/439) potwierdza, że wie o tej inicjatywie. Źródłem informacji byli:

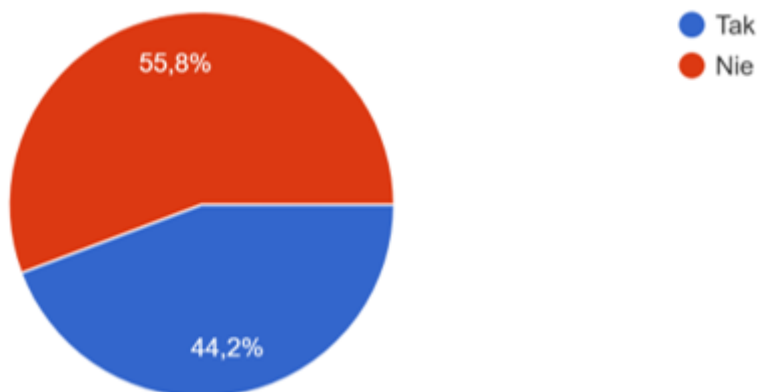
- wychowawca (54 wskazania);
- nauczyciele (41 wskazań);
- psycholog/pedagog szkolny (37 wskazań);
- dyrektor (11 wskazań);
- plakaty w szkole (7 wskazań);
- strona internetowa szkoły, media społecznościowe (6 wskazań).

Wykres 31. Czy wiesz, że Twoja szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej?

1 969 odpowiedzi

Na zakończenie ankiety zapytano uczniów czy lubią chodzić do szkoły. Większość uczniów szkół ponadpodstawowych (55,8%/1099) deklaruje, że nie lubi chodzić do szkoły.

Wykres 32. Czy lubisz chodzić do szkoły?

1 969 odpowiedzi

3. Podsumowanie odpowiedzi na pytania badawcze

1. Trafność modelu funkcjonowania SCWEW

Dla zaplanowania modyfikacji modelu kluczowe jest wzięcie pod uwagę motywacji przedszkoli/szkół dotyczącej przystąpienia do projektu w zakresie edukacji włączającej i podjęcia współpracy ze SCWEW. Motywacje dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, koncentrują się wokół następujących czynników: rozwój przedszkola/szkoly ogólnodostępnej (41 wskazań na 141 badanych dyrektorów); wzrost liczby uczniów ze specjalnymi potrzebami i orzeczeniami, odpowiedź na potrzeby uczniów (33 wskazań); poszerzenie wiedzy nauczycieli, rozwój zawodowy nauczycieli (27 wskazań); chęć wprowadzenia zasad edukacji włączającej w swojej placówce (16 wskazań); diagnoza i decyzja organu prowadzącego (16 wskazań); lepsze wsparcie dla rodziców (9 wskazań).

Zdecydowana większość (89%/126) badanych dyrektorów jest zdania, że zaproponowany w pilotażu model SCWEW wsparcia przedszkoli/szkół powinien być kontynuowany w dalszych latach. Niektórzy dyrektorzy (10,6%/15) sugerują jednak zmiany w modelu lub wprowadzenie zmian systemowych sprzyjających realizacji założeń edukacji włączającej takich jak: opracowanie oferty wsparcia dla szkół ponadpodstawowych, specyficzne wsparcie dla placówek (nie dla wszystkich jednakowa oferta), mniejsze obciążenie szkoleniami, więcej etatów specjalistów, uwzględnienie realiów pracy szkoły (niezwalnianie nauczycieli z zajęć na szkolenia i spotkania), zbyt krótki czas wypożyczania sprzętu.

Konieczne są również rozwiązania prawne i proceduralne np. dotyczące wydawania opinii i orzeczeń przez poradnie, co powoduje, że pomimo pracy SCWEW niewiele zmienia się dla dziecka i rodzica, gdyż opinia SCWEW nie ma mocy prawnej. Potrzeba również zmian systemowych, np. mniejsza liczebność grup, wsparcie nauczycieli współorganizujących, zwiększenie dostępności do terapeutów dla uczniów i rodziców.

WNIOSEK: Model SCWEW powinien koncentrować się na dostarczaniu konkretnej pomocy prorozwojowego dla przedszkoli/szkół i kompetencji nauczycieli w odpowiedzi na realne potrzeby przedszkoli/szkół wynikające ze wzrostu liczby uczniów wymagających dodatkowego wsparcia.

Większość dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych (88,7%/125), którzy wypełnili ankietę ewaluacyjną deklaruje, że decyzja o przystąpieniu do pilotażowego projektu była przyjęta przez całą społeczność szkolną. W pojedynczych przypadkach z procesu decyzyjnego byli wyłączeni rodzice, uczniowie i nauczyciele. Większość (70%/101)

badanych dyrektorów zauważa, że działania prowadzone przy współpracy ze SCWEW na rzecz wsparcia przedszkoli/szkół ogólnodostępnych odbierane są przez społeczność szkolną pozytywnie.

Zdecydowana większość rodziców biorących udział w badaniu (70%/2221) popiera chodzenie swojego dziecka do przedszkola/szkoły, w której funkcjonują zróżnicowane grupy/klasy. Podobna grupa rodziców stwierdziła, że ich dziecko jest motywowane do aktywności na forum klasy.

WNIOSEK: Społeczność szkolna pozytywnie odbiera realizację projektu we współpracy ze SCWEW oraz istnienie w przedszkolu/szkole zróżnicowanych grup/klas.

Zdaniem niemal wszystkich (98,8%/240) biorących udział w badaniu pracowników niepedagogicznych, dzieci/uczniowie traktowani są równo. Uważają, że w przedszkolu/szkole jest *jednakowe podejście do każdego dziecka bez względu na wiek, religię, niepełnosprawność, chorobę przewlekłą*. Podkreślają dobrą atmosferę w placówce oraz duży wysiłek nauczycieli w tworzeniu takiej atmosfery. Zdecydowana większość pracowników niepedagogicznych (76,1%/185) uważa, że wprowadzenie w ostatnich latach w przedszkolu/szkole zmiany zwiększają integrację całej społeczności szkolnej. Najczęściej wymienianymi działaniami były spotkania integracyjne (dni otwarte, festyny rodzinne, teatr, kino), ale także podkreślono fakt zatrudnienia specjalistów, w tym pedagoga specjalnego. Zwrócono uwagę na aspekty organizacji przestrzennej (tworzenie pokoju wyciszeń) oraz warsztaty i konsultacje dla rodziców.

WNIOSEK: Wśród pracowników niepedagogicznych dominuje przekonanie o równym traktowaniu wszystkich uczniów oraz o zwiększającej się integracji całej społeczności szkolnej.

2. Skuteczność realizacji zadań SCWEW

Zdaniem połowy (51,9%/70) badanych dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych potrzebne są zmiany w przepisach prawa, by skutecznie wprowadzać edukację włączającą do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych. Dyrektorzy widzą potrzebę następujących zmian w przepisach prawa, by skutecznie wprowadzać edukację włączającą do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych: zatrudnienie większej liczby specjalistów/dostępność specjalistów bez dotychczasowych ograniczeń (18 wskazań na 141 badanych); zmniejszenie liczby uczniów w oddziałach (16 wskazań); zwiększenie środków finansowych na zakup sprzętu,

modernizację (10 wskazań); zmiana programu nauczania/podstawy programowej (4 wskazania); brak konieczności wyrażania zgody przez rodziców uczniów pełnosprawnych na klasy integracyjne (1 wskazanie); możliwość odwołania się od orzeczenia lekarskiego zezwalającego na kształcenie się w zawodzie (1 wskazanie).

WNIOSEK: Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych postulują o wprowadzenie przepisów prawa, które bardziej sprzyjałyby realizacji edukacji włączającej.

3. Efektywność współpracy SCWEW z przedszkolami/szkołami ogólnodostępnymi

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych bardzo wysoko oceniają sposób komunikacji pomiędzy przedszkolami/szkołami a SCWEW - zdecydowana większość (82,2% skumulowanych ocen 1 i 2) jest pozytywna, z tym, że ponad połowa respondentów (64,5% daje tu ocenę najwyższą).

WNIOSEK: Z perspektywy dyrektorów przedszkoli/szkół jakość komunikacji ze SCWEW była wysoka.

Nieco więcej niż połowa rodziców (58%/1262) była poinformowana o przystąpieniu przedszkola/szkoły do projektu, jednak co czwarty rodzic (23%/497) nie wiedział czy ją otrzymał. 28%/601 odpowiadających rodziców nie zostało zapoznanych z założeniami projektu. 45%/954 rodziców nie miało wiedzy na temat możliwych form wsparcia dla jego dziecka. Nawet wśród rodziców, których dzieci objęte były wsparciem, 43%/985 stwierdza brak wiedzy na temat działań przedszkola/szkoły, zapewniających możliwość pełnego rozwoju oraz większość rodziców. 67,2%/1057 stwierdziło, że nie jest włączana do tych działań.

Uczniów szkół ponadpodstawowych zapytano, czy wiedzą, że ich szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej. Co piąty uczeń (22,3%) potwierdza, że wie o tej inicjatywie.

WNIOSEK: W przypadku rodziców i uczniów sposób dotarcia z informacją o projekcie nie był optymalny.

Niemal wszyscy (96%/135) badani dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych widzą wzrost jakości pracy szkoły w efekcie współpracy ze SCWEW. Z relacji dyrektorów

przedszkoli/szkół ogólnodostępnych wynika, że w prawie połowie szkół (48,9%/69 opinii dyrektorów) wprowadzono w ostatnich dwóch latach zmiany w organizacji przestrzeni w przedszkolu/szkole - co można wiązać z lepszym zrozumieniem potrzeb dzieci/uczniów w tym zakresie. W ponad dwóch piątych szkół (42,6%/60) w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji procesu nauczania. Zmiany w organizacji procesu nauczania obejmują: nowe metody pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami (16 wskazań na 141 badanych dyrektorów); dostosowanie materiału i wymagań do możliwości uczniów (15 wskazań); większa indywidualizacja nauczania (11 wskazań); ściślejsza współpraca ze specjalistami (5 wskazań); wykorzystanie specjalistycznego sprzętu (4 wskazania); zmiana zasad oceniania/sprawdzania wiedzy (3 wskazania); wprowadzenie innowacji (2 wskazania). W niespełną jedną trzecią szkół (31,2%/44) w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w kulturze pracy.

WNIOSEK: Z perspektywy dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych współpraca ze SCWEW przynosi pozytywne efekty dla rozwoju ich placówek.

Wśród mniej niż połowy badanych rodziców (43%/954) istnieje przekonanie, że przedszkole/szkola podejmuje działania zapewniające wszystkim dzieciom/uczniom możliwości pełnego rozwoju, uwzględniające ich potrzeby i możliwości, a 12,7%/282 jest przeciwnego zdania. Prawie połowa rodziców (44,3%/985) nie ma wiedzy na ten temat.

WNIOSEK: Rodzice nie wyrażają zdecydowanego stanowiska w sprawie podnoszenia jakości pracy szkoły pod wpływem działań SCWEW.

4. Adekwatność zakresu wsparcia doradczo-szkoleniowego do potrzeb grupy docelowej

Zasadniczym elementem dobrze przeprowadzonych interwencji jest wcześniejsza diagnoza. Potrzeby większości nauczycieli szkół i przedszkoli ogólnodostępnych (52%/865) w zakresie wsparcia w pracy z grupą zróżnicowaną były diagnozowane w ramach współpracy z SCWEW. Warto zauważyć, że 48%/803 wskazuje, że ich potrzeby nie były diagnozowane. Nauczyciele wskazują, że diagnoza prowadzona była zróżnicowanymi metodami zarówno ilościowymi, jak i jakościowymi, choć dominowały metody ilościowe (kwestionariusze ankiet). Widać również przykładem triangulacji badawczej (łączenia metod i źródeł).

WNIOSEK: Realizacja wsparcia w ramach Modelu SCWEW poprzedzona była diagnozą w szkołach i przedszkolach.

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych wysoko ocenili wszystkie działania oferowane w ramach wsparcia SCWEW. Do najbardziej skutecznych działań dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych zaliczyli: konsultacje indywidualne (telefoniczna/mailowa/online) dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, koordynatorów ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW oraz konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniami w zidentyfikowanych obszarach wsparcia - mające charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół. Jako najmniej skuteczne działania dyrektorzy wskazali: publikację zawierającą opis rozwiązań wypracowanych w trakcie funkcjonowania SCWEW (prezentująca formy i metody pracy nauczycieli w grupach/klasach zróżnicowanych) oraz kampanię promocyjną/spoteczna w środowisku lokalnym.

WNIOSEK: Z perspektywy dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych działania SCWEW są wartościowe i adekwatne do potrzeb odbiorców.

Zdecydowana większość rodziców (70%/1584) wskazuje na nauczycieli jako główne źródło wsparcia. Zdaniem prawie połowy (45%/999), wymagania stawiane ich dzieciom są dostosowane do ich możliwości, a dla 27%/599 system oceniania jest dostosowany do potrzeb i możliwości ich dzieci. Duża grupa rodziców (33,9%/753) wskazuje na uczniów jako grupę, na której wsparcie mogą liczyć ich dzieci. 9,8%/218 rodziców podkreśla rolę wspierającą wypożyczonego sprzętu z wypożyczalni SCWEW.

WNIOSEK: Większość rodziców (67,8%/1506) pytana o uwzględnienie potrzeb ich dzieci przez przedszkole/szkolę odpowiada pozytywnie, choć co czwarty odpowiadający (21,8%/484) nie wie, czy to ma miejsce.

Dotychczasowe działania wspierające SCWEW z perspektywy nauczycieli specjalistów są odbierane przez społeczność szkolną przede wszystkim pozytywnie - uważa tak 62,6%/247. 27,7%/100 wskazuje na neutralny odbiór. Zdaniem 3,6%/14 badanych, odbiór jest negatywny.

WNIOSEK: Większość nauczycieli specjalistów (ponad 60%) wskazuje że społeczność szkolna pozytywnie odbiera działania SCWEW

5. Skuteczność wsparcia udzielanego przez SCWEW przedszkolom/ szkołom ogólnodostępnym

Zdecydowana większość rodziców (89%/1527) ocenia najwyżej możliwość rozmowy z nauczycielami dotyczące ich dziecka. Podkreślano również rolę imprez integracyjnych i możliwość korzystania ze sprzętu oferowanego przez wypożyczalnię.

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych wysoko ocenili efekty ich udziału ich placówki w projekcie pilotażowym SCWEW. Jednym z pozytywnie ocenianych efektów jest wypracowywanie całościowego modelu funkcjonowania przedszkola/szkoły ogólnodostępnej jako organizacji włączającej i uczącej się, zapewniającej wysoką jakość kształcenia oraz zintegrowanego wsparcia - blisko co trzeci respondent (32,2%/44) dał temu efektowi ocenę najwyższą, a niespełna 43%/60 - wysoką. Jedynie 4 dyrektorów przyznało wypracowaniu modelu ocenę najniższą. Dyrektorów zapytano również, jak oceniają realizację zadania włączania społecznego wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej, w tym rodziców oraz instytucji wspierających - więcej niż co czwarty respondent (28,3%/38) dał ocenę najwyższą, a ponad jedna trzecia (36,2%/48) - ocenę wysoką. Jedynie 4 dyrektorów przyznało realizacji tego zadania ocenę najniższą. Dyrektorzy ocenili realizację zadania w zakresie poszukiwania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, umożliwiających tworzenie środowiska włączającego, m.in. poprzez likwidowanie barier w nauczaniu/uczeniu się i rozwoju wszystkich dzieci/uczniów - zdecydowana większość (kumulatywnie oceny 1 i 2 - 71,6%/101) ocenia realizację tego zadania pozytywnie. Realizacja zadania w zakresie działania na rzecz poprawy dostępności przedszkola/szkoły również uzyskała wysokie noty - blisko trzy czwarte respondentów (73%/103 skumulowane oceny 1 i 2) ocenia to działanie pozytywnie. Dyrektorów zapytano również jak oceniają realizację zadań w zakresie podnoszenia kompetencji kadry przedszkola/szkoły - zdecydowana większość (78,7%/111 skumulowanych ocen 1 i 2) jest pozytywna, z tym, że niemal połowa respondentów (47,5%/67 daje tu ocenę najwyższą). Ponadto niemal wszyscy (97%/137) badani dyrektorzy są zdania, że wszystkie wyżej wymienione obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej są wystarczające. Tylko 4 dyrektorów wskazuje, że obszary te są niewystarczające, wskazując na potrzebę większej dostępności do specjalistów oraz zwiększenia świadomości społeczności szkolnej w zakresie inkluzji, sukcesywnego zwiększania doskonalenia w tym zakresie, wymiany doświadczeń z innymi placówkami w zakresie rozwiązań dotyczących edukacji włączającej, zakupu własnego sprzętu w zakresie prowadzenia zadań z edukacji włączającej, pomocy naukowych.

Jeżeli chodzi o efektywność wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem tego, które formy przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby, to opinie nauczycieli szkół/przedszkoli ogólnodostępnych są następujące.

Najwięcej badanych nauczycieli (65,8%/1098) wskazuje na wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom, 45,4% /758 badanych wskazuje na wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom. Dla 27,3%/599 najwięcej korzyści uczniom przynoszą lekcje otwarte. 25,5%/555 badanych wskazuje imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy.

WNIOSEK: Dyrektorzy pozytywnie oceniają efekty współpracy ze SCWEW, jednak potrzeby w tym zakresie są nadal duże.

Jeżeli chodzi o efektywność wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem tego, które formy przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby to opinie nauczycieli szkół/przedszkoli ogólnodostępnych są następujące. Najwięcej badanych nauczycieli (65,8%/1098) wskazuje na wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom, 45,4%/758 badanych wskazuje na wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom. Dla 27,3%/453 najwięcej korzyści uczniom przynoszą lekcje otwarte. 25,5%/415 badanych wskazuje imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy.

WNIOSEK: Nauczyciele widzą efektywność udzielanego wsparcia. Formy wsparcia które przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby to zdaniem nauczycieli na pierwszym miejscu jest wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom przez kadrę SCWEW.

Z perspektywy nauczycieli specjalistów jeżeli chodzi o efektywność wsparcia udzielonego dotychczas przez SCWEW, pod kątem tego, które formy przynoszą największe korzyści rodzicom uczniów najbardziej odpowiadają na ich potrzeby to zdaniem największej grupy badanych (73,7% /266) wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom, 60,1% /217 badanych wskazuje na wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom w zakresie współpracy z rodzicami. Dla 21,6%/78 najwięcej korzyści rodzicom przynoszą imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy. Dla 19%/71 najefektywniejsze okazują się lekcje otwarte.

WNIOSEK: Nauczyciele specjaliści widzą efektywność udzielanego wsparcia rodzicom. Zdaniem nauczycieli formą, która przynosi największe korzyści jest to wsparcie wychowawcze udzielane rodzicom.

Uczniów szkół ponadpodstawowych zapytano, czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili na lekcjach nowe metody pracy. Takie zmiany zauważa co piąty uczeń (20,5%).

Uczniowie, którzy zauważyli zmiany podają następujące przykłady uzasadniające ich spostrzeżenia: zmiana sposobu oceniania (22 wskazania); praca w grupach (22 wskazania); tablica interaktywna (14 wskazań); aplikacje np. kahoot, multimedia (6 wskazań); ustawienia ławek (4 wskazania); prezentacje uczniowskie (4 wskazania); metoda projektu (2 wskazania); zwiększenie samodzielności uczniów (2 wskazania); filmy (1 wskazanie). Co piąty uczeń (22,6%) zauważył, że w tym roku szkolnym nauczyciele wykorzystali nowe pomoce naukowe, jest to: korzystanie z tablicy interaktywnej (57 wskazań); korzystanie z Internetu (10 wskazań); nowe pomoce dydaktyczne (5 wskazań).

Uczniów szkół podstawowych również zapytano, czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji. Takie zmiany zauważa 16,9%/328 badanych uczniów np. większe motywowanie uczniów, wykorzystanie multimedii, inny sposób oceniania.

WNIOSEK: Z perspektywy uczniów skala zmian w metodach pracy nauczyciela jest niewielka.

34%/762 rodziców nie umiało ocenić efektów działań SCWEW. 19,4%/432 stwierdziło, że sytuacja poprawiła się. Poprawa określana jest jako lepsze radzenie sobie w szkole (w nauce, radzeniu sobie z emocjami, w kontaktach z rówieśnikami).

WNIOSEK: Rodzice na tym etapie mają trudność w ocenie działań SCWEW.

Z perspektywy uczniów, zmiany w ich szkole nie są bardzo zauważalne. Z relacji uczniów wynika, że obecnie zdarzają się wykluczenia np. z uczestnictwa w imprezach szkolnych, klasowych czy dostępności do uczestnictwa w pracach w samorządzie szkolnym lub klasowym, powodowane np. niespełnieniem kryteriów dobrej oceny z zachowania, ale również barierą dostępności może być wiek ucznia.

Niemal co trzeci uczeń szkoły podstawowej (30,1%/584) i co czwarty uczeń ponadpodstawowej (23%/453) deklaruje, że nie czuje się w szkole bezpiecznie. Większość uczniów szkół podstawowych (64,1%/1246) i uczniów szkół ponadpodstawowych (55,8%/1098) deklaruje, że nie lubi chodzić do szkoły. Uczniów szkół podstawowych zapytano, czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji - takie zmiany zauważa 16,9%/328 badanych uczniów. Uczniów szkół podstawowych zapytano także, czy uczestniczyli w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych (tolerancji). Co czwarty uczeń (25,5%/496) potwierdza, że uczestniczył w tego typu wydarzeniu.

Z kolei uczniowie szkół ponadpodstawowych oceniali swoją szkołę według kryteriów edukacji włączającej - około połowa badanych uczniów nie widzi, aby te zasady były

respektowane. Zdaniem 42,4% /834 uczniów, wszyscy uczniowie w szkole są równi, ale prawie co trzeci uczeń (30%/590) tak nie uważa. Jednocześnie około połowa uczniów potwierdza, że tematy związane z inkluzywnością są poruszane w ich szkole. Około jedna czwarta uczniów (26,4%/519) uczestniczyła w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat tolerancji (poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych).

Jednocześnie jedynie około jedna czwarta (/492) uczniów szkół ponadpodstawowych zauważa w swoich szkołach zmiany w podejściu do zagadnień związanych z inkluzywnością. Uczniów, którzy zauważyli zmiany, poproszono o sprecyzowanie, czego te zmiany dotyczą. Są to ich zdaniem: kształtowanie postawy tolerancji, otwartości na różnice (50 wskazań na 1969 respondentów); większe zaangażowanie i zainteresowanie nauczycieli uczniami, zmiana podejścia nauczycieli (20 wskazań); rozmowy na różne tematy (12 wskazań); spotkania ze specjalistami, terapeutami (9 wskazań); integracja (8 wskazań); bardziej zindywidualizowane podejście do ucznia (6 wskazań); poruszanie tematyki niepełnosprawności (4 wskazania); dbałość o dobrą atmosferę (4 wskazania); akceptacja osób z Ukrainy (2 wskazania).

WNIOSEK: Dla uczniów zmiany w ich szkole dotyczące inkluzywności i realizacji zasad edukacji włączającej nie są bardzo zauważalne.

Ponad połowa (60%/84) badanych dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych zauważa, że istnieją bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w ich przedszkolu/szkole. Tylko co trzeci dyrektor (33%/47) nie zauważa takich barier.

Dyrektorów zapytano, jak można usunąć bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w ich przedszkolu/szkole, zdaniem respondentów należałoby zniwelować: bariery architektoniczne (16 wskazań na 141 badanych); bariery finansowe (8 wskazań); słabą dostępność specjalistów (7 wskazań); zbyt dużą liczebność uczniów w klasie (5 wskazań); bariery mentalne wśród nauczycieli (3 wskazania).

Pracownicy niepedagogiczni zapytani o bariery w prowadzeniu edukacji włączającej w większości (65,4%/159) ich nie identyfikują. Jednak co trzeci (34,6%/81) z nich uważa, że takie bariery są. Wśród najczęściej wymienianych znajdują się bariery: architektoniczne, brak akceptacji ze strony rówieśników oraz brak funduszy dla zatrudnienia specjalistów.

Wśród wymienionych przez pracowników niepedagogicznych inicjatorów rozmów na temat barier utrudniających wprowadzenie edukacji włączającej na pierwszych miejscach, znaleźli się dyrektorzy/dyrektorki, członkowie zespołu SCWEW oraz koordynatorzy d.s. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW. Głównym efektem tych rozmów były wprowadzone udogodnienia architektoniczne oraz działania angażujące uczniów z ZPE do współdziałania z rówieśnikami. Pojawiały się pojedyncze wypowiedzi o braku środków na likwidację barier.

WNIOSEK: Bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej ulokowane są w ograniczonych możliwościach finansowych i inwestycyjnych szkół.

6. Skuteczność działań SCWEW w zakresie konsolidacji środowiska lokalnego na rzecz edukacji włączającej

Z deklaracji dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych wynika, że ponad dwie trzecie szkół (65,2%/92) bierze udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej. Dyrektorów zapytano, jeżeli uczestniczą w koalicji na rzecz edukacji włączającej - jakie są efekty jej działania. Dyrektorzy widzą następujące efekty: lepsza współpraca w i między placówkami/instytucjami otwartość na współpracę (29 wskazań na 141 badanych); większa świadomość/kompetencje nauczycieli w zakresie edukacji włączającej (25 wskazań); większa świadomość rodziców i lepsza współpraca z nimi (15 wskazań); wymiana doświadczeń (14 wskazań); integracja środowiska szkolnego i lokalnego (11 wskazań); zwiększenie wiedzy nauczycieli na temat metod i form pracy z uczniem o zróżnicowanych potrzebach (9 wskazań); lepsza wymiana informacji (3 wskazania).

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych wskazali szereg instytucji działających w ich najbliższym środowisku edukacyjnym wspierających rozwój kultury włączania w przedszkolu/szkole. Są to: poradnia psychologiczno-pedagogiczna (83 wskazania na 141 badanych); ośrodek doskonalenia nauczycieli (24 wskazania); organ prowadzący (20 wskazań); starostwo powiatowe/gmina (15 wskazań); biblioteka (8 wskazań); dom kultury (6 wskazań); kuratorium oświaty (6 wskazań); ośrodek pomocy rodzinie (3 wskazania); uniwersytet/uczelnia (4 wskazania); parafia (2 wskazania).

WNIOSEK: Wokół zagadnienia edukacji włączającej koncentruje się uwaga wielu różnych instytucji, najczęściej jednak, są to instytucje do tej pory współpracujące ze przedszkolami/szkołami ogólnodostępnymi i mieszczące się w horyzoncie już zbudowanych, typowych relacji.

Połowa ankietowanych pracowników niepedagogicznych (54,3%/132) potwierdziła udział w działaniach we współpracy ze SCWEW i najczęściej był to udział w szkoleniach i warsztatach organizowanych dla całej rady pedagogicznej. Wymieniane tematy warsztatów to: praca z grupą o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych; spotkanie z rehabilitantem, tyflopedagogiem, neurologopedą i terapeutą behawioralnym, zajęcia modelowe: z „bum bum” rurkami, metoda Weroniki Sherborne. Uczestniczący w tych działaniach określili jako pozytywny wpływ udziału w tych działaniach na ich stosunek

do włączania wszystkich dzieci/uczniów w system przedszkolny/szkolny. Co trzeci odpowiadający (30,9%/88) nie potwierdza udziału w żadnych działaniach SCWEW.

Zdecydowana większość dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych (94,3%/) zauważa, że w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW.

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, którzy nie biorą udziału w budowaniu koalicji, uzasadniają to następującymi argumentami: bariery architektoniczne w placówce; bierność rodziców; brak zaangażowania ze strony organu prowadzącego; obawa środowiska przed zmianami; brak zainteresowania; obciążenie pracą kadry pedagogicznej.

Pytani o największe bariery w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w swoim przedszkolu/szkole nauczyciele specjaliści wskazywali na następujące czynniki/uwarunkowania:

- problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki - 71,5%/258;
- brak świadomości nauczycieli o potrzebie prowadzenia edukacji włączającej - 28,5%/103;
- brak umiejętności ze strony nauczycieli - 18,3%/66;
- brak wiedzy ze strony nauczyciela - 12,7%/46.

WNIOSEK: Badani jako zasadnicze bariery na pierwszym miejscu wskazują kwestie organizacyjno- finansowe, dalej kwestie świadomości i wreszcie umiejętności oraz wiedzy.

Dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych zapytano, które grupy/instytucje powinny być włączone w budowanie klimatu włączania w przedszkolu/szkole. Niemal wszyscy dyrektorzy są zdania, że kluczowymi grupami są nauczyciele (99,3%/140) oraz rodzice (97,9%/138), Większość widzi tu również rolę uczniów (88,7%/125) oraz pracowników niepedagogicznych (78%/110). Około połowa dyrektorów wskazuje także instytucje współpracujące ze szkołą np. poradnie psychologiczno-pedagogiczne (60,3%/85), organ prowadzący (63,1%/89) i organ nadzorujący (53,2%/75).

7. Funkcjonalność wypożyczalni

Wśród biorących udział w badaniu rodziców niewielka ich liczba korzysta ze sprzętu oferowanego przez wypożyczalnię. Wypożyczający podkreślają wspierającą rolę sprzętu oferowanego przez wypożyczalnię.

Ponad połowa (56,2%/939) badanych nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych nie korzystała z wypożyczalni SCWEW. Wysoko i bardzo wysoko ocenia korzystanie

z wypożyczalni ponad 26%/438 badanych. 9,2% /154 ocenia przeciętnie. Nisko i bardzo nisko ocenia ponad 8%/137 badanych.

Również ponad połowa badanych nauczycieli (53%/886) nie korzystała z instruktażu dotyczącego wykorzystania sprzętu specjalistycznego. 26,2%/437 badanych bardzo wysoko i wysoko ocenia ten instruktaż. 10,1% /170 ocenia przeciętnie (wybiera na skali od 1 do 5-3). 5,4%/80 ocenia nisko, a 5,1%/75 ocenia bardzo nisko instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego.

Nauczyciele specjaliści wysoko oceniają działanie wypożyczalni. 52,3%/200 badanych bardzo wysoko i wysoko ocenia korzystanie z wypożyczalni. 29%/29 ocenia przeciętnie (wybiera na skali od 1 do 5-3). 4,6 %/17 ocenia nisko i bardzo nisko korzystanie z wypożyczalni. Jednocześnie 31,8%/115 badanych nauczycieli specjalistów, nie korzystała z wypożyczalni SCWEW.

Nauczyciele specjaliści bardzo wysoko i wysoko oceniają instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego - 63,1%/192. 6%/29 ocenia przeciętnie (wybiera na skali od 1 do 5-3). 5%/22 ocenia nisko i bardzo nisko ocenia ten instruktaż.

WNIOSEK: Nauczyciele specjaliści wysoko oceniają działanie wypożyczalni. Ponad 63% z nich ocenia bardzo wysoko i wysoko instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego. Nauczyciele szkół/przedszkoli ogólnodostępnych w mniejszym stopniu korzystają z wypożyczalni niż nauczyciele specjaliści.

Dyrektorzy przedszkoli/szkół ogólnodostępnych mają dobrą opinię (90,8%/128) o organizacji wypożyczalni sprzętu specjalistycznego zgodnie z potrzebami uczniów/ dzieci. Zwracają jednak uwagę, że sprzęt powinien być wypożyczany na cały czas trwania edukacji dziecka, a nie jedynie na wyznaczony okres, ich zdaniem - zbyt krótki. Ponadto sprzęt powinien być dostosowany do uczniów starszych i najlepiej byłoby, gdyby był na wyposażeniu szkoły.

Załączniki

Kwestionariusze ankiet

I. Kwestionariusz ankiety dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Szanowni Państwo,

Prosimy o wypełnienie ankiety. Celem badania jest zebranie informacji na temat wsparcia jakie otrzymuje Pana/i placówka w ramach współpracy z SCWEW.

Badanie jest prowadzone w ramach monitoringu i ewaluacji pracy SCWEW i służy sprawdzeniu oraz ewentualnej weryfikacji Modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW). Bardzo prosimy o podzielenie się swoim doświadczeniami i opiniami z ostatnich dwóch lat współpracy z SCWEW. Ankieta jest anonimowa tzn. Państwa odpowiedzi są zapisywane w osobnej bazie, bez powiązania z Państwa danymi kontaktowymi. Prosimy o szczerą i pełną odpowiedź. W razie pytań prosimy o kontakt z zespołem badawczym (*adres mailowy*).

Informacje o Respondencie

Poniższe pytania dotyczą Pani/Pana osoby, wykształcenia i stażu pracy nauczycielskiej. Odpowiadając na pytania, prosimy zaznaczyć właściwą odpowiedź lub podać odpowiednie dane.

Poniższe pytania dotyczą Pan/i osoby i stażu pracy nauczycielskiej. Postępuj do ogólnego opisu uczestników wsparcia udzielanego przez SCWEW.

1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?

Do 3 lat

4-10 lat

Powyżej 10 lat

2. Jaki jest Pana/i stopień awansu zawodowego?

Nauczyciel początkujący

Nauczyciel kontraktowy

Nauczyciel mianowany

Nauczyciel dyplomowany

Inny

3. Jakiego przedmiotu Pan/i uczy? (wybór z listy rozwijanej)

Przedmiot/y ogólnokształcący/e

Przedmiot/y zawodowy/e

Nie uczę żadnego przedmiotu

4. Jaką funkcję pełni Pan/i w szkole? (możliwość wielokrotnego wyboru)

Dyrektor/wicedyrektor

Nauczyciel przedmiotu

Pedagog

Pedagog specjalny

Psycholog

Logopeda

Nauczyciel współorganizujący kształcenie uczniów niepełnosprawnych

5. Typ szkoły, w której Pan/i uczy i korzysta ze wsparcia SCWEW:

Przedszkole

Szkoła podstawowa

Liceum ogólnokształcące

Technikum

Szkoła branżowa I stopnia

Szkoła branżowa II stopnia

Inne (jakie?)

6. Proszę wybrać z listy SCWEW, z którym współpracuje Pan/i przedszkole/szkoła (*lista rozwijana SCWEW*)

Kwestionariusz ankiety

7. Proszę określić, na ile zgadza się Pan/i lub nie zgadza z poniższymi stwierdzeniami:

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zgadzam się	Zdecydowanie zgadzam się	Nie mam zdania
W efekcie działań SCWEW zdobyłem nowe doświadczenia, umiejętności/kompetencje dotyczące pracy zgodnie z założeniami edukacji włączającej [uwaga: jeśli badany wybierze zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam to pole do samodzielnego wypełnienia - wymień jakie to umiejętności/kompetencje]					
W efekcie działań SCWEW (wsparcia doradczo-szkoleniowego) jakość mojej pracy jest wyższa [uwaga: jeśli badany wybierze zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam to pole do samodzielnego wypełnienia – wymień w jakim wymiarze podniósł/a jakość swojej pracy]					
W efekcie działań SCWEW wszyscy uczniowie, których uczę, odnieśli korzyści [uwaga: jeśli badany wybierze zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam to pole do samodzielnego wypełnienia - wymień jakie to korzyści]					
Zróżnicowanie potrzeb uczniów, których uczę/ wspieram, prowadzi do odniesienia przez nich korzyści w efekcie realizowanego wsparcia przez SCWEW [uwaga: jeśli badany wybierze zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam, to pole do samodzielnego wypełnienia - wymień jakie to korzyści]					

7.1. Jeśli wybrana jest (w pyt. 7) opcja zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam, proszę wymienić, jakie nowe umiejętności/kompetencje zdobył/a Pan/i dotyczące pracy zgodnie z założeniami edukacji włączającej? (pole do samodzielnego wypełnienia)

7.2. Jeśli wybrana jest (w pyt. 7) opcja zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam, proszę wymienić, w jakim wymiarze podniósł/a Pan/i jakość swojej pracy? (pole do samodzielnego wypełnienia)

7.3. Jeśli wybrana jest (w pyt. 7) opcja zgadzam się lub zdecydowanie się zgadzam, proszę wymienić, jakie odnieśli korzyści uczniowie? (pole do samodzielnego wypełnienia)

8. Czy Pana/i potrzeby w zakresie wsparcia w pracy z grupą zróżnicowaną byłyby diagnozowane w ramach współpracy z SCWEW?

Tak (jeżeli tak – czy planowane działania braty pod uwagę wyniki diagnozy? – tak/nie)

Nie

Jeśli Tak, to kto prowadził diagnozę i w jaki sposób (pytanie otwarte)

9. Jakie są obecnie najważniejsze Pana/i potrzeby dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej?

Wiedza na temat prowadzenia edukacji włączającej

Ocenę potrzeb grupy zróżnicowanej

Metodyka pracy z grupą zróżnicowaną

Wiedza/praktyka postępowania w sytuacjach trudnych, interwencyjnych

Stosowanie metod i narzędzi wspomagających pracę z grupą zróżnicowaną

Inne (jakie?)

10. W jakim stopniu wskazane przez Pana/ią potrzeby dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej są zaspokajane dzięki dotychczasowemu wsparciu udzielonemu przez SCWEW?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

11. Proszę ocenić przydatność pomocy udzielonej Pani/Panu przez SCWEW w ostatnich dwóch latach.

Korzystanie z wypożyczalni	Nie korzystam	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Skorzystanie z instruktażu dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego	Nie korzystam	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w konsultacjach eksperckich w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia - mających charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych	Nie korzystam	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5

Skorzystanie z działań doradczo-szkoleniowych w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych związanych z działaniami interwencyjnymi	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami, indywidualnych programów nauczania, indywidualnego toku nauki, indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Spotkania konsultacyjne związane z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Konsultacje w zakresie pracy z rodzicami	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w konferencji prezentującej działania SCWEW - dostarczanie wiedzy na temat teorii i praktyki edukacji włączającej	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Zajęcia otwarte/lekcje otwarte	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Zindywidualizowana oferta szkoleniowa dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych i kadry SCWEW dotycząca zidentyfikowanych potrzeb kadry biorącej udział w projekcie	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Rady szkoleniowe	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nie objętych wsparciem SCWEW	Nie korzystaniem/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Obserwacje wspierające/superwizje edukacyjne	Nie korzystaniem/am	Jeśli tak oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Inne – jakie? (pole do samodzielnego wypełnienia)		

11.1. Jeśli korzysta Pan/i ze specjalistycznego sprzętu, to z jakiego rodzaju sprzętu? Czy z pomocy dydaktycznej korzysta Pan/i najczęściej w pracy z grupą zróżnicowaną? Jakie widzi Pan/i efekty korzystania z tego sprzętu na pracy z grupą lub klasą zróżnicowaną? Jakiego sprzętu/pomocy dydaktycznych brakuje?

11.2. Jeśli korzysta Pan/i z zindywidualizowanej oferty szkoleniowej, to jaka była tematyka tych szkoleń?

11.3. Jakie inne (nie wymienione powyżej) formy wsparcia i można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty?

12. Czy prowadzi Pan/i ocenę potrzeb swoich uczniów w obszarze edukacji włączającej?

Tak, często, regularnie

Tak, sporadycznie, nieregularnie

Nie, ale mam w planie zrobić taką ocenę

Nie i nie mam w planie robić takiej oceny

12.1. Jeżeli prowadzona jest ocena, to w jaki sposób?

12.2. Jeżeli tak, to czy bierze Pan/i pod uwagę wyniki tej oceny podczas pracy z uczniami?

Tak

Raczej tak

Raczej nie

Nie

Trudno powiedzieć

13. Jakie zauważa Pan/i obecnie najważniejsze potrzeby dotyczące edukacji włączającej Pana/i uczniów? (wymienić hasłowo - pole do samodzielnego wypełnienia)

14. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

14.1. Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

15. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

15.1. Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

16. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? *(pole do samodzielnego wyboru)*

Wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom

wsparcie wychowawcze udzielone rodzicom

Lekcje otwarte

*Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy
Inne, jakie? (pole do samodzielnego wypełnienia)*

17. Jakie inne formy wsparcia SCWEW dla Pana/i uczniów można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

18. Jak oceniają obecnie ideę edukacji włączającej rodzice Pani/a uczniów?

Wysoko

Przeciętnie

Nisko

18.1. Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

19. Jakie zauważa Pan/i obecnie najważniejsze potrzeby rodziców Pana/i uczniów dotyczące edukacji włączającej? *(wymienić hasłowo - pole do samodzielnego wypełnienia)*

20. Które formy wsparcia realizowanego przy współpracy z SCWEW udzielanego rodzicom uczniów, najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? *(pole do samodzielnego wyboru)*

Wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom w zakresie współpracy z rodzicami

Wsparcie wychowawcze udzielone rodzicom

Lekcje otwarte

Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy

Inne, jakie? (pole do samodzielnego wypełnienia)

21. Jakie inne formy wsparcia dla rodziców Pana/i uczniów można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

22. Jak ocenia Pan/i sprawność organizacji wsparcia udzielanego przez SCWEW Panu/i?

Dobrze

Raczej dobrze

Raczej źle

Źle

23. Jak ocenia Pan/i sprawność organizacji wsparcia udzielanego przez SCWEW Pana/i uczniom?

Dobrze

Raczej dobrze

Raczej źle

Źle

24. W jaki sposób można podnieść jakość organizacji wsparcia udzielanego przez SCWEW Pana/i przedszkolu/szkole?

(pole do samodzielnego wypełnienia)

25. Jaki ocenia Pan/i (na skali od 1 do 5, gdzie 5 jest najwyższą oceną) efekty współpracy ze SCWEW w swoim przedszkolu/szkole:

Przeprowadzenie diagnozy wstępnej i diagnozy pogłębionej oraz wdrożenie metod rozpoznawania potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci/uczniów	1.....2.....3.....4.....5
Zintegrowanie działań nauczycieli i specjalistów	1.....2.....3.....4.....5
Dostosowanie wymagań edukacyjnych, kryteriów i sposobów oceniania do grupy zróżnicowanej	1.....2.....3.....4.....5
Prowadzenie pomocy psychologiczno - pedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5

Korzystanie z alternatywnych sposobów i metod komunikacji	1.....2.....3.....4.....5
Wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych wspomagających proces uczenia się	1.....2.....3.....4.....5
Polepszenie dostępności środowiska przedszkolnego/szkolnego, w tym wykorzystanie zasad uniwersalnego projektowania	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróżnicowanych ze strony kadry pedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróżnicowanych ze strony kadry niepedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróżnicowanych ze strony rodziców	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróżnicowanych ze strony organu prowadzącego	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróżnicowanych ze strony podmiotów zewnętrznych, w tym NGO	1.....2.....3.....4.....5

26. Co jest największą barierą w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole?

Problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki

Brak wiedzy ze strony nauczyciela

Brak umiejętności ze strony nauczycieli

Brak świadomości nauczycieli o potrzebie prowadzenia edukacji włączającej

Inne (jakie?)

26.1. Jeżeli wskazał/a Pan/i na brak wiedzy lub umiejętności - proszę wskazać jakiej wiedzy/umiejętności brakuje (pole do samodzielnego wypełnienia)

27. Jak dotychczasowe działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?

Pozytywnie

Neutralnie

Negatywnie

28. Uzasadnienie odpowiedzi (pole do samodzielnego wypełnienia)

29. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

Tak

Nie

29.1. *Jeżeli tak, to jakie są efekty działań tej koalicji?*

29.2. *Jeżeli nie, to co jest największą barierą w tej budowaniu?*

30. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

Tak

Nie

Nie wiem

30.1. *Jeśli, tak to na czym polegała? Jakiego rodzaju efekty? Co można zmienić w sposobie jej prowadzenia? (pole do samodzielnego wypełnienia)*

II. Kwestionariusz ankiety dla nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Szanowni Państwo,

Prosimy o wypełnienie ankiety. Celem badania jest zebranie informacji na temat wsparcia jakie otrzymuje Pana/i placówka w ramach współpracy z SCWEW. Badanie jest prowadzone w ramach monitoringu i ewaluacji pracy SCWEW i służy sprawdzeniu oraz ewentualnej weryfikacji Modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW). Bardzo prosimy o podzielenie się swoimi doświadczeniami i opiniami z ostatnich dwóch lat współpracy z SCWEW. Ankieta jest anonimowa tzn. Państwa odpowiedzi są zapisywane w osobnej bazie, bez powiązania z Państwa danymi kontaktowymi. Prosimy o szczere i pełne odpowiedzi. W razie pytań prosimy o kontakt z zespołem badawczym (adres mailowy).

Informacje o Respondencie

1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?

Do 3 lat

4-10 lat

Powyżej 10 lat

2. Jaki jest Pana/i stopień awansu zawodowego?

Nauczyciel początkujący

Nauczyciel kontraktowy

Nauczyciel mianowany
Nauczyciel dyplomowany
Inny

3. Jakiego przedmiotu Pan/i uczy? (wybór z listy rozwijanej)

Przedmiot/y ogólnokształcący/e
Przedmiot/y zawodowy/e
Nie uczę żadnego przedmiotu

4. Jaka funkcję pełni Pan/i w szkole? (możliwość wielokrotnego wyboru)

Dyrektor/wicedyrektor
Nauczyciel przedmiotu
Pedagog
Pedagog specjalny
Psycholog
Logopeda
Nauczyciel współorganizujący kształcenie uczniów niepełnosprawnych

5. Rodzaj placówki, w której Pan/i uczy (ma Pan/i najwięcej godzin pracy) i korzysta ze wsparcia SCWEW

Przedszkole
Szkoła podstawowa
Liceum ogólnokształcące
Technikum
Szkoła branżowa I stopnia
Szkoła branżowa II stopnia
Inne (jakie?)

6. Z którym SCWEW (wybrać z rozwijanej listy) współpracuje Pan/i jako nauczyciel specjalista?

Kwestionariusz ankiety

7. Czy zgadza się Pan/Pani ze zdaniem, że: *Funkcjonowanie dzieci/uczniów o różnych możliwościach i ograniczeniach we wspólnej przestrzeni społecznej i edukacyjnej pozwala*

na pełne wykorzystanie wszystkich zasobów (osób, wiedzy, doświadczenia, infrastruktury) w budowaniu systemu edukacji dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości poszczególnych osób.

Tak

Nie

Nie mam zdania

7. 1. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź (pole do samodzielnego wypełnienia)

8. Czy nauczyciele korzystają z oferowanego przez Panią/a wsparcia w planowaniu zajęć z dziećmi/uczniemi uwzględniającymi zróżnicowanie ich potrzeb?

Tak

Nie

8.1. Jeśli tak, to jak często? (pole do samodzielnego wypełnienia)

8.2. Jeśli nie, to dlaczego? (pole do samodzielnego wypełnienia)

9. Czy nauczyciele korzystają z oferowanego przez Panią/a wsparcia w prowadzeniu zajęć z dziećmi/uczniemi uwzględniającymi zróżnicowanie ich potrzeb?

Tak

Nie

Nie mam zdania

9.1. Jeśli tak, to jak często? (pole do samodzielnego wypełnienia)

9.2. Jeśli nie, to dlaczego? (pole do samodzielnego wypełnienia)

10. Proszę ocenić przydatność pomocy udzielonej Pani/Panu przez SCWEW w ostatnich dwóch latach (1 oznacza bardzo małą przydatność, a 5 bardzo dużą przydatność).

Korzystanie z wypożyczalni	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Skorzystanie z instruktażu dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w konsultacjach eksperckich w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia - mających charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5

Skorzystanie z działań doradczo-szkoleniowych w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych związanych z działaniami interwencyjnymi	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami, indywidualnych programów nauczania, indywidualnego toku nauki, indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Spotkania konsultacyjne związane z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Konsultacje w zakresie pracy z rodzicami	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w konferencji prezentującej działania SCWEW - dostarczanie wiedzy na temat teorii i praktyki edukacji włączającej	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Zajęcia otwarte/lekcje otwarte	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Zindywidualizowana oferta szkoleniowa dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych i kadry SCWEW dotycząca zidentyfikowanych potrzeb kadry biorącej udział w projekcie	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Rady szkoleniowe	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Udział w Sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nieobjętych wsparciem SCWEW	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Obserwacje wspierające/superwizje edukacyjne	Nie korzystam/am	Jeśli TAK oceń/zaznacz na skali od 1 (najniżej) do 5 (najwyżej) przydatność tej pomocy 1...2...3...4...5
Inne – jakie? <i>(pole do samodzielnego wypełnienia)</i>		

10.1. Jeśli korzysta Pan/i ze specjalistycznego sprzętu, to z jakiego rodzaju sprzętu czy pomocy dydaktycznej korzysta Pan/i najczęściej w pracy z grupą zróżnicowaną? Jakimi widzisz Pan/i efekty korzystania z tego sprzętu na pracy z grupą lub klasą zróżnicowaną? Jakiego sprzętu, czy pomocy dydaktycznych brakuje? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

10.2. Jeśli korzysta Pan/i z zindywidualizowanej oferty szkoleniowej, to jaka była tematyka tych szkoleń? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

10.3. Jakie inne (nie wymienione powyżej) formy wsparcia i można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

11. Jakie są obecnie najważniejsze potrzeby nauczycieli dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej? *(możliwość wielokrotnego wyboru)*

Wiedza na temat prowadzenia edukacji włączającej

Ocena potrzeb uczniów o zróżnicowanych potrzebach

Metodyka pracy z uczniami o zróżnicowanych potrzebach

Wiedza/praktyka postępowania w sytuacjach trudnych, interwencyjnych

Stosowanie metod i narzędzi wspomagających uczniów o zróżnicowanych potrzebach

Inne (jakie?)

12. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

12.1. Proszę uzasadnić swoją ocenę *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

13. Jakie inne (nie wymienione powyżej) formy wsparcia można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

14. Jakie zauważa Pan/i najważniejsze potrzeby dotyczące edukacji włączającej uczniów? *(wymienić hasłowo - pole do samodzielnego wypełnienia)*

14. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

14.1. Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

15. Które formy wsparcia udzielanego przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

Wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom

Wsparcie wychowawcze udzielone rodzicom

Lekcje otwarte

Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy

Inne, jakie?...

16. Jakie inne formy wsparcia SCWEW dla Pana/i uczniów można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

17. Jakie zauważa Pan/i najważniejsze potrzeby rodziców uczniów/dzieci dotyczące edukacji włączającej? *(wymienić hasłowo - pole do samodzielnego wypełnienia)*

18. W jakim stopniu wskazane przez Pana/ią potrzeby rodziców uczniów/dzieci dotyczące edukacji włączającej są zaspokajane dzięki wsparciu udzielonemu przez SCWEW?

Bardzo wysokim

Wysokim

Przeciętnym

Niskim

Bardzo niskim

18.1. Proszę uzasadnić ocenę (pole do samodzielnego wypełnienia)

19. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas rodzicom uczniów, najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? *(pole do samodzielnego wyboru)*

Wsparcie merytoryczne udzielane nauczycielom w zakresie współpracy z rodzicami

Wsparcie wychowawcze udzielone rodzicom

Lekcje otwarte

Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy

Inne (jakie)?

20. Jakie inne formy wsparcia dla rodziców Pana/i uczniów można by zastosować, aby osiągać lepsze efekty? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

21. W jaki sposób można podnieść jakość organizacji wsparcia udzielanego przez SCWEW Pana/i przedszkolu/szkole? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

22. Jaki ocenia Pan/i (na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo źle, a 5 bardzo dobrze) efekty współpracy ze SCWEW w swoim przedszkolu/szkole:

Przeprowadzenie diagnozy wstępnej i diagnozy pogłębionej oraz wdrożenie metod rozpoznawania potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci/uczniów	1.....2.....3.....4.....5
Zintegrowanie działań nauczycieli i specjalistów	1.....2.....3.....4.....5
Dostosowanie wymagań edukacyjnych, kryteriów i sposobów ocenia- nia do grupy zróżnicowanej	1.....2.....3.....4.....5
Prowadzenie pomocy psychologiczno - pedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5
Korzystanie z alternatywnych sposobów i metod komunikacji	1.....2.....3.....4.....5
Wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych wspo- magających proces uczenia się	1.....2.....3.....4.....5
Polepszenie dostępności środowiska przedszkolnego/szkolnego, w tym wykorzystanie zasad uniwersalnego projektowania	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróż- nicowanych ze strony kadry pedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróż- nicowanych ze strony kadry niepedagogicznej	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróż- nicowanych ze strony rodziców	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróż- nicowanych ze strony organu prowadzącego	1.....2.....3.....4.....5
Zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz grup zróż- nicowanych ze strony podmiotów zewnętrznych, w tym NGO	1.....2.....3.....4.....5

23. Co jest największą barierą w prowadzeniu edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole?

Problemy finansowe, niedoinwestowanie placówki

Brak wiedzy ze strony nauczyciela

Brak umiejętności ze strony nauczycieli

Brak świadomości nauczycieli o potrzebie prowadzenia edukacji włączającej

Inne (jakie?)

23.1. Jeżeli wskazał/a Pan/i na brak wiedzy lub umiejętności - proszę wskazać jakiej wiedzy/umiejętności brakuje *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

24. Jak działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?

Pozytywnie

Neutralnie

Negatywnie

24.1. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź. *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

25. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

Tak

Nie

25.1. *Jeżeli tak, to jakie są efekty działań tej koalicji? (pole do samodzielnego wypełnienia)*

25.2. *Jeżeli nie, to co jest największą barierą w tej budowaniu? (pole do samodzielnego wypełnienia)*

26. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

Tak

Nie

Nie wiem

26.1. *Jeśli tak to na czym polegała? Jakie dała efekty? Co można zmienić w sposobie jej prowadzenia? (pole do samodzielnego wypełnienia)*

27. *Jeżeli chce Pan/i jeszcze coś dodać, proszę wykorzystać miejsce w tym polu (pole do samodzielnego wypełnienia)*

III. Kwestionariusz ankiety dla rodziców

Szanowni Państwo,

Prosimy o wypełnienie ankiety. Celem badania jest zebranie informacji na temat wsparcia jakie otrzymują dzieci/uczniowie w grupie/klasie Pani/a dziecka lub Pan/i w ramach współpracy z Specjalistycznym Centrum Wspierania Edukacji Włączającej (SCWEW). Badanie jest prowadzone w ramach monitoringu i ewaluacji pracy SCWEW i służy sprawdzeniu oraz weryfikacji Modelu funkcjonowania SCWEW, w celu realizacji efektywnego wsparcia przedszkoli i szkół ogólnodostępnych w zakresie edukacji włączającej. Bardzo prosimy o podzielenie się swoim doświadczeniami i opiniami. Ankieta jest anonimowa, tzn. Państwa odpowiedzi są zapisywane w osobnej bazie, bez powiązania z Państwa danymi kontaktowymi. Prosimy o szczerą i pełną odpowiedź. W razie pytań prosimy o kontakt z zespołem badawczym (adres mailowy).

Informacje o Respondencie

1. Moje dziecko uczęszcza do:

Przedszkola

Szkoły podstawowej, klasy 1-3

Szkoły podstawowej, klasy 4-8

Liceum ogólnokształcącego

Technikum

Szkoły branżowej I stopnia

Szkoły branżowej II stopnia

2. Moje dziecko ma orzeczenie o potrzebie (*pytanie wielokrotnego wyboru*)

- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego

- kształcenia specjalnego
- indywidualnego nauczania
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych
- nie posiada żadnego orzeczenia

3. Moje dziecko na opinię dotyczącą (*pytanie wielokrotnego wyboru*)

- potrzeby wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

- możliwości rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej
- odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego
- spełniania obowiązku przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem i obowiązku szkolnego i nauki poza szkołą
- zwolnienia ucznia z wadą słuchu, głęboką dysleksją rozwojową, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami lub z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, z nauki drugiego języka obcego
- objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej
- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia
- specyficznych trudności w uczeniu się
- udzielania zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki
- przyjęcia ucznia szkoły podstawowej do oddziału przysposabiającego do pracy

- pierwszeństwa w przyjęciu do szkoły ponadpodstawowej ucznia z problemami zdrowotnymi ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia
- udzielenia zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu
- braku przeciwwskazań do wykonywania przez dziecko pracy lub innych zajęć zarobkowych;
- objęcia dziecka, ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia
- inne opinie związane z kształceniem i wychowaniem dziecka
- nie było diagnozowane
- nie posiada żadnej opinii

4. Czy opinia/orzeczenie została/y dostarczone przez Pana/Panią do przedszkola/szkoły?

TAK

NIE

5. Moje przedszkole/szkoła ogólnodostępna współpracuje ze SCWEW (*proszę wybrać z rozwijanej listy*)

Kwestionariusz ankiety

6. Czy został/a Pan/i poinformowany/a, że przedszkole/szkoła przystąpiła do projektu pilotażowego dotyczącego wsparcia przez Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) całej społeczności szkolnej w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych?

Tak

Nie

Nie wiem

7. Czy został/a Pan/i zapoznany/a z założeniami projektu pilotażowego dotyczącego wsparcia przez Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) całej społeczności szkolnej w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych?

Tak

Nie

Nie wiem

8. Czy Pana/i zdaniem przedszkole/szkola podejmuje działania zapewniające wszystkim dzieciom/uczniom możliwości pełnego rozwoju, uwzględniające ich potrzeby i możliwości?

Tak

Nie

Nie wiem

8.1. Jeśli tak, to jakie to są działania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

8.2. Jeśli tak: Czy jest Pan/i włączana w te działania?

Tak

Nie

9. Czy przedszkole/szkola uwzględnia potrzeby Pana/i dziecka?

Tak

Nie

Nie wiem

10. W jaki sposób przedszkole/szkola uwzględnia potrzeby Pana/i dziecka?

Wymagania stawiane mojemu dziecku są dostosowane do jego możliwości

System oceniania jest dostosowany do potrzeb dziecka

Moje dziecko korzysta ze sprzętu wypożyczonego z wypożyczalni SCWEW

Moje dziecko może liczyć na wsparcie nauczyciela

Moje dziecko może liczyć na pomoc ze strony innych uczniów

Inne (jakie?)

11. Czy uważa Pan/i, że Pana/i dziecko jest motywowane do aktywności na forum klasy/szkoty?

Tak

Raczej tak

Raczej nie

Nie

Trudno powiedzieć

12. Czy brał Pan/i udział w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą?

Tak

Nie

Nie wiem

13. W jakich formach wsparcia dla rodziców prowadzonych przedszkolu/szkole, Pan/i uczestniczył/a: (pytanie wielokrotnego wyboru)

Rozmowy nauczycielem dotyczące mojego dziecka

Imprezy integracyjne organizowane w szkole dla uczniów i rodziców np. pikniki, konkursy

Korzystanie ze sprzętu oferowanego przez wypożyczalnię

Inne, jakie?...

14. Które z zaznaczonych form wsparcia (pyt. 13) ocenia Pan/i najwyżej a, które najniżej. Proszę uzasadnić ocenę. (pole do samodzielnego wypełnienia)

15. Jeżeli nie uczestniczył/a Pan/i w żadnych formach wsparcia dla rodziców - to dlaczego?

Nie miałem/am takiej potrzeby

Nie interesuje mnie to

Nie miałem/am czasu

Nie wiedziałem/am, że takie wsparcie oferuje przedszkole/szkoła

Inne powody

Moje dziecko nie wymaga wsparcia

16. Jeżeli Pan/i uczestniczył/a w formach wsparcia przedszkolu/szkole, to czy w efekcie tych działań:

Wzrosła moja wiedza na temat potrzeb mojego dziecka

Wiem jak wspierać moje dziecko w rozwoju

Wiem jak lepiej postępować z moim dzieckiem w sytuacjach trudnych

Chętniej angażuję się w działania przedszkola/szkoły

Inne (jakie?)

17. Czy potrzeby Pana/i dziecka zostały w przedszkolu/szkole zdiagnozowane?

Tak

Nie

Nie wiem

18. Czy w efekcie działań SCWEW sytuacja Pana/i dziecka w szkole uległa zmianie?

Poprawiła się

Pogorszyła się

Nie uległa zmianie

Trudno powiedzieć

Moje dziecko nie uczestniczyło w działaniach SCWEW

18.1. Na czym ta zmiana polegała?

19. Czy to dobrze, że Pana/i dziecko chodzi do przedszkola/szkoły, w której funkcjonują grupy zróżnicowane?

Zdecydowanie tak

Raczej tak

Raczej nie

Zdecydowanie nie

Trudno powiedzieć

IV. Kwestionariusz ankiety dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Szanowni Państwo,

Prosimy o wypełnienie ankiety. Celem badania jest zebranie informacji na temat wsparcia, jakie otrzymuje Pan/i przedszkole/szkoła ogólnodostępna w ramach współpracy z SCWEW.

Badanie jest prowadzone w ramach monitoringu i ewaluacji pracy SCWEW i służy sprawdzeniu oraz ewentualnej weryfikacji Modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW). Bardzo prosimy o podzielenie się swoim doświadczeniami i opiniami z ostatnich dwóch lat współpracy z SCWEW. Ankieta jest anonimowa, tzn. Państwa odpowiedzi są zapisywane w osobnej bazie, bez powiązania z Państwa danymi kontaktowymi. Prosimy o szczerą i pełną odpowiedź. W razie pytań prosimy o kontakt z zespołem badawczym (*adres mailowy*).

Dane respondenta

1. Jakiego typu placówki jest Pan/i dyrektorem/dyrektorką

Przedszkole

Szkoła podstawowa

Liceum ogólnokształcące

Technikum

Szkoła branżowa I stopnia

Szkoła branżowa II stopnia

Szkoła policealna

Szkoła dla dorosłych

2. Pan/i przedszkole/szkoła ogólnodostępna mieści się w przedziale:

Do 100 uczniów,

101-300,

301-500,

Powyżej 500 uczniów.

3. Jacy specjaliści i na jaki wymiar godzinowy zatrudnieni są w Pana/i przedszkolu/szkole? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

4. Jaki ma Pan/i staż pracy na stanowisku dyrektora przedszkola/szkoły

Do 3 lat

4-10 lat

Powyżej 10 lat

5. Proszę wybrać z rozwijanej listy SCWEW, z którym współpracuje Pana/i przedszkole/szkoła.

Kwestionariusz ankiety

6. Jakie czynniki miały wpływ na decyzję Pana/Panią o włączeniu przedszkola/szkoły ogólnodostępnej w pilotażowy projekt dotyczący edukacji włączającej? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

7. Czy decyzja o przystąpieniu do pilotażowego projektu była przyjęta przez całą społeczność szkolną?

Tak

Nie

7.1. Jeśli nie to, kto nie brał udziału w podejmowaniu decyzji? Dlaczego nie brał udział?
(pole do samodzielnego wypełnienia)

8. Jakie instytucje działające w Pana/Pani najbliższym środowisku edukacyjnym wspierają/wsparty rozwój kultury włączania w przedszkolu/szkole? Które instytucje wsparty w najwyższym stopniu? W jaki sposób? (pole do samodzielnego wypełnienia)

Jak ocenia Pan/i (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo wysoką, a 5 ocenę bardzo niską) realizację w przedszkolu/szkole ogólnodostępnej przez SCWEW zadań zawartych w modelu SCWEW w zakresie:

9. wypracowywania całościowego modelu funkcjonowania przedszkola/szkoły ogólnodostępnej jako organizacji włączającej i uczącej się, zapewniającej wysoką jakość kształcenia oraz zintegrowanego wsparcia,

10. włączania społecznego wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej, w tym rodziców oraz instytucji wspierających,

11. poszukiwania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, umożliwiających tworzenie środowiska włączającego, m.in. poprzez likwidowanie barier w nauczaniu/uczeniu się i rozwoju wszystkich dzieci/uczniów;

12. działania na rzecz poprawy dostępności przedszkola/szkoły;

13. podnoszenia kompetencji kadry przedszkola/szkoły.

14. Czy tak określone jak powyżej (pytania 9-13) obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej, Pana/i zdaniem są wystarczające?

Tak

Nie

14a. Jeśli określone jak powyżej (pytania 9-13) obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej, Pana/i zdaniem są niewystarczające, co można by dodać? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

15. Czy Pana/Pani zdaniem zaproponowany w pilotażu model SCWEW wsparcia przedszkoli/szkół, powinien być kontynuowany w dalszych latach?

Tak

Nie

15a. Jeśli nie, to dlaczego? Co w tym modelu można zmienić? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

16. Jak działania prowadzone przy współpracy ze SCWEW na rzecz wsparcia przedszkoli/szkół ogólnodostępnych odbiera społeczność szkolna?

Pozytywnie

Neutralnie

Negatywnie

Nie wiem

17. Czy istnieją bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w Pana/Pani przedszkolu/szkole?

Tak

Nie

18. Jeśli tak, to jak je usunąć? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

19. Czy widzi Pan/i wzrost jakości pracy szkoły w efekcie współpracy ze SCWEW?

Tak

Nie

20. Jak ocenia Pan/i sposób komunikacji pomiędzy przedszkolami/szkołami a SCWEW? *(Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 5 jest oceną najwyższą)*

21. Jak ocenia Pan/i skuteczność działań SCWEW w niżej wymienionych działaniach? *(ocena 1 oznacza nieskuteczne, a 5 bardzo skuteczne)*

Działanie	nie wiem/działanie w mojej szkole/przedszkolu nie miało miejsca	ocena 5 - bardzo skuteczne 1 - nieskuteczne
Pogłębiona diagnoza zasobów i potrzeb przedszkoli/szkół objętych wsparciem		
Konsultacje indywidualne (telefoniczna/mailowa/online) dla dyrektorów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, koordynatorów ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW		
Uruchomienie wypożyczalni		
Instruktaż dotyczący wykorzystania sprzętu specjalistycznego		
Konsultacje eksperckie w zakresie specyfiki pracy z dziećmi/uczniemi w zidentyfikowanych obszarach wsparcia - mające charakter bezpośredniego wsparcia w trudnościach zgłaszanych przez pracowników przedszkoli/szkół		
Działania doradczo-szkoleniowe w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych związanych z działaniami interwencyjnymi		
Spotkania/konsultacje w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci/uczniów/słuchaczy z niepełnosprawnościami, indywidualnych programów nauczania, indywidualnego toku nauki, indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju		
Spotkania konsultacyjne związane z opracowywaniem i dostosowywaniem programów oraz nauczania z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy		
Konsultacje dla rodziców i dzieci/uczniów w zakresie wsparcia specjalistycznego		
Konsultacje w zakresie pracy z rodzicami		
Dostarczanie wiedzy na temat teorii i praktyki edukacji włączającej – zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji prezentującej działania SCWEW		
Zajęcia otwarte/lekcje otwarte		
Zindywidualizowana oferta szkoleniowa dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych i kadry SCWEW dotycząca zidentyfikowanych potrzeb kadry biorącej udział w projekcie		
Rady szkoleniowe		
Powstanie Sieci współpracy i samokształcenia dla kadry SCWEW i szkół ogólnodostępnych, w tym szkół nie objętych wsparciem SCWEW		
Publikacja zawierająca opis rozwiązań wypracowanych w trakcie funkcjonowania SCWEW (prezentująca formy i metody pracy nauczycieli w grupach/klasach zróżnicowanych)		
Obserwacje wspierające/superwizje edukacyjne		
Kampania promocyjna/spoteczna w środowisku lokalnym		
Inne – jakie? (pole do samodzielnego wypełnienia)		

22. Czy sposób organizacji wypożyczalni sprzętu specjalistycznego odpowiada potrzebom uczniów/dzieci?

Tak

Nie

23. Jeśli nie, to jaką proponuje Pan/i modyfikację (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

24. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji przestrzeni?

Tak

Nie

25. Jeśli tak to jakie to były zmiany? Dlaczego je wprowadzono? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

26. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji procesu nauczania?

Tak

Nie

27. Jeśli tak to jakie to były zmiany? Dlaczego je wprowadzono? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

28. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w kulturze pracy?

Tak

Nie

29. Jeśli tak to jakie to były zmiany? Dlaczego je wprowadzono? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

30. Które z wymienionych poniżej grup/instytucji powinny mieć wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących uczenia się i rozwoju uczniów/dzieci? Proszę wskazać wybrane grupy/instytucje.

Nauczyciele

Rodzice

Uczniowie

Pracownicy niepedagogiczni

Organ prowadzący

Organ nadzorujący

Instytucje współpracujące ze szkołą (jakie?)

31. Które z wymienionych poniżej grup/instytucji powinny być włączone w budowanie klimatu włączania w przedszkolu/szkole? Proszę wskazać wybrane grupy/instytucje.

Nauczyciele

Rodzice

Uczniowie

Pracownicy niepedagogiczni

Organ prowadzący

Organ nadzorujący

Instytucje współpracujące ze szkołą (jakie?)

32. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?

Tak

Nie

33. Jeżeli tak, to jakie są efekty działań tej koalicji? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

34. Jeżeli nie, to co jest największą barierą w tej budowaniu? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

35. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?

Tak

Nie

Nie wiem

36. Jeśli tak to na czym polegała? Jakie dała efekty? Co można zmienić w sposobie jej prowadzenia? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

37. Czy Pana/i zdaniem potrzebne są zmiany w przepisach prawa, by skutecznie wprowadzać edukację włączającą do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych?

Tak

Nie

38. Jeśli tak, to jakie? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

V. Kwestionariusz ankiety dla pracowników niepedagogicznych przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Szanowni Państwo,

Prosimy o wypełnienie ankiety. Celem badania jest zebranie informacji na temat wsparcia jakie otrzymuje Pan/i przedszkole/szkola ogólnodostępna w ramach współpracy z Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą (SCWEW). Bardzo prosimy o podzielenie się swoim doświadczeniami i opiniami z ostatnich dwóch lat współpracy z SCWEW. Ankieta jest anonimowa, tzn. Państwa odpowiedzi są zapisywane w osobnej bazie, bez powiązania z Państwa danymi kontaktowymi. Prosimy o szczere i pełne odpowiedzi. W razie pytań prosimy o kontakt z zespołem badawczym (*adres mailowy*).

Informacja o respondencie

1. Jaką funkcję pełni Pan/i w przedszkolu/szkole ogólnodostępnej?

Pomoc nauczyciela

Pracownik administracji

Pracownik obsługi

Inne jakie?

2. Ile posiada Pan/i lat pracy zawodowej w przedszkolu/szkole ogólnodostępnej?

Do 3 lat

4-10 lat

Powyżej 10 lat

3. Proszę wybrać z rozwijanej listy, SCWEW z którym współpracuje Pana/i przedszkole/szkola.

Kwestionariusz ankiety

4. Czy brał Pan/i udział w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą?

Tak

Nie

Nie wiem

5. Jeśli brał Pan/i udział w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą, to jakie to były działania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

6. Czy udział w tych działaniach wpłynął pozytywnie na Pana/Pani stosunek do włączania wszystkich dzieci/uczniów (niezależnie od ich potrzeb, w tym wynikających z niepełnosprawności) do uczenia się w przedszkolach/szkołach ogólnodostępnych?

Tak

Nie

7. Czy w Pana/i przedszkolu/szkole uczniowie/dzieci traktowani są równo (proszę wziąć pod uwagę ostatnie 2 lata szkolne)?

Tak

Nie

8. Jeśli tak, to co o tym świadczy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

9. Jeśli nie, to co o tym świadczy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

10. Czy w ostatnich 2 latach szkolnych wprowadzono zmiany w szkole, które Pani/Pana zdaniem zwiększają integrację całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych)?

11. Jeśli w ostatnich 2 latach szkolnych wprowadzono zmiany w szkole, które Pani/Pana zdaniem zwiększają integrację całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych), to jakie to były zmiany? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

12. Czy Pana/Pani zdaniem w przedszkolu/szkole wszyscy uczniowie czują się obecnie bezpiecznie?

Tak

Nie

13. Jeśli Pana/ zdaniem w przedszkolu/szkole nie wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie, to, którzy uczniowie mogą czuć się zagrożeni i z jakiego powodu? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

14. Czy zauważa obecnie Pan/Pani w przedszkolu/szkole bariery utrudniające włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej?

Tak

Nie

15. Jeśli zauważa obecnie Pan/Pani w przedszkolu/szkole bariery utrudniające włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami), to jakie to są bariery? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

16. Czy brat/a Pan/Pani udział w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w rozmowach na temat likwidacji barier utrudniających włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej?

Tak

Nie

17. Jeśli brat/a Pan/Pani udział w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w rozmowach na temat likwidacji barier utrudniających włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej, to kto był inicjatorem tych rozmów? Jakie konkretne tematy podejmowano? Jakie były rezultaty tych rozmów? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

18. Czy uczestniczył Pan/i w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w spotkaniach/szkoleniach organizowanych w przedszkolu/szkole?

Tak

Nie

19. Jeśli uczestniczył Pan/i w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w spotkaniach/ szkoleniach organizowanych w przedszkolu/szkole, to jak często, na jaki temat? Czy mógłby/mogłaby Pan/i przedstawić swoje stanowisko w omawianych sprawach podczas spotkań/szkoleń? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

VI. Kwestionariusz ankiety dla uczniów szkół podstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Informacje o respondencie

Jestem uczniem klasy:

Czwartej

Piątej

Szóstej

Siódmej

Ósmej

Kwestionariusz ankiety

1. Czy w tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły?

Tak

Nie

1a. Jeśli w pyt. 1 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jakie to są prace? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

2. Czy tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu klasowego?

Tak

Nie

2a. Jeśli w pyt. 2 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jakie to są prace? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

3. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie?

Tak

Nie

Nie wiem

W tym roku szkolnym nie było wyborów do samorządu uczniowskiego

3a. Jeśli w pyt. 3 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy byli wyłączeni z udziału? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

4. Czy w planowanych działaniach/imprezach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)?

Tak

Nie

Nie wiem

W tym roku szkolnym nie było żadnych działań/imprez w klasie

4a. Jeśli w pyt. 4 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy uczniowie nie mogą? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

5. Czy w planowanych działaniach /imprezach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)?

Tak

Nie

Nie wiem

W tym roku szkolnym nie było żadnych działań/imprez w szkole

5a. Jeśli w pyt. 5 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy uczniowie nie mogą? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

6. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w zajęciach wyrównawczych dla uczniów?

Tak

Nie

Nie wiem

6a. Jeśli w pyt. 6 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, w jakich zajęciach wyrównawczych braće/aś udział? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

7. Czy w szkole możesz obecnie rozwijać swoje zainteresowania?

Tak

Nie

7a. Jeśli w pyt. 7 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, w jaki sposób? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

8. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

Tak

Nie

8a. Jeśli w pyt. 8 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, dlaczego? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

9. Czy w klasie organizowana jest w tym roku szkolnym pomoc koleżeńska w nauce?

Tak

Nie

Nie wiem

10. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności?

Tak

Nie

Nie wiem

11. Czy udzielитеś/łaś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze?

Tak

Nie

11a. Jeśli w pytaniu 11 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jaka to była pomoc? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

12. Czy otrzymałeś/łaś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi?

Tak

Nie

12a. Jeśli w pytaniu 12 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jaka to była pomoc? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

13. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym?

Tak

Nie

13a. Jeśli w pytaniu 13 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, w jaki sposób? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

14. Czy uczestniczyłeś w tym roku szkolnym w imprezach klasowych, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć?

Tak

Nie

Nie wiem

W tym roku szkolnym nie było żadnych takich działań/imprez

14a. Jeśli w pytaniu 14 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były imprezy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

15. Czy uczestniczyłeś w tym roku w imprezach szkoły, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć?

Tak

Nie

Nie wiem

W tym roku szkolnym nie było żadnych takich działań/imprez

15a. Jeśli w pytaniu 15 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były imprezy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

16. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie?

Bardzo często (codziennie)

Często (raz w tygodniu)

Rzadko (raz w miesiącu)

Nigdy

17. Jak często na lekcjach pracujesz w parach?

Bardzo często (codziennie)

Często (raz w tygodniu)

Rzadko (raz w miesiącu)

Nigdy

18. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji?

Tak

Nie

Nie wiem

18a. Jeśli w pytaniu 18 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były zmiany? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

19. Czy sposób prowadzenia lekcji przez nauczycieli pomaga Ci w uczeniu się?

Tak

Nie

Nie wiem

20. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce to na czyją pomoc możesz liczyć?

Nauczycieli

Kolegów/koleżanek

Rodziców

Pedagoga szkolnego

Nikogo

Innych osób/jakich?

21. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole to na czyją pomoc możesz liczyć?

Nauczycieli
Kolegów/koleżanek
Rodziców
Pedagoga szkolnego
Nikogo
Innych osób/jakich?

22. Czy w tym roku szkolnym brałeś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

Tak
Nie
Nie wiem
Kto je prowadził?

22a. Jeśli w pyt. 22 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

22b. Jeśli w pyt. 22 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, kto prowadził te spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

23. Czy w szkole w ostatnich dwóch latach szkolnych organizowane były Dni Życzliwości?

Tak
Nie
Nie wiem

24. Czy uczestniczyłeś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych (tolerancji)?

Tak
Nie
Nie wiem

25. Zaznacz, z których zajęć skorzystałeś/aś w ostatnich dwóch latach szkolnych:

Zajęcia rewalidacyjne
Warsztaty z edukatorami

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne

Terapia ręki

Gimnastyka korekcyjna

Koła zainteresowań

Inne/jakie?

26. Czy lubisz chodzić do szkoły?

Tak

Nie

VII. Kwestionariusz ankiety dla uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Informacje o respondencie

Jestem uczniem:

Liceum ogólnokształcącego,

Technikum,

Szkoły branżowej I stopnia,

Szkoły branżowej II stopnia.

Kwestionariusz ankiety

1. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami:

a. W szkole ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów.

Tak zgadzam się

Nie zgadzam się

Nie mam zdania

b. W szkole istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia.

Tak zgadzam się

Nie zgadzam się

Nie mam zdania

c. Każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi, psychicznymi i urzeczywistniać własne możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem.

Tak zgadzam się

Nie zgadzam się

Nie mam zdania

d. W szkole istotne jest zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne.

Tak zgadzam się

Nie zgadzam się

Nie mam zdania

2. Które z powyższych stwierdzeń (pytanie 1) ma zastosowanie w Twojej szkole? (*wybierz wybrane stwierdzenia*) (*Tak, Nie, Nie mam zdania*)

3. Czy zauważyłeś/aś w ostatnich dwóch latach zmiany w podejściu do wymienionych powyżej zagadnień w swojej szkole?

Tak

Nie

Nie mam zdania

4a. Jeśli zaznaczyłeś/aś w pytaniu 3 Tak, to jakie to były zmiany? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

4b. Jeśli zaznaczyłeś w pytaniu 3 Tak, to kto był inicjatorem tych zmian? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

5. Czy na lekcjach masz okazję rozmawiać na tematy związane z powyższymi stwierdzeniami? (*Tak, Nie, Nie mam zdania*)

- w szkole ważne jest uczenie wzajemnej tolerancji, wrażliwości, otwartości, poszanowania praw innych oraz integrowanie wszystkich uczniów;

- w szkole istotne jest tworzenie takiego klimatu w klasie, który umożliwia uczenie się empatii i solidarności oraz umiejętności udzielania pomocy i wsparcia;
- każdy uczeń powinien znaleźć dla siebie szkołę pozwalającą mu rozwijać się zgodnie z własnymi zasobami biologicznymi i psychicznymi i urzeczywistniać własne możliwości, a jednocześnie wzbogacać innych własnym doświadczeniem;
- w szkole istotne zapewnianie wszystkim uczniom warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne.

6. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

Tak

Nie

6a. Jeśli w pyt. 6 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, dlaczego? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

7. Czy uczestniczyłeś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat tolerancji (poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych)?

Tak

Nie

Nie wiem

8. Czy w ostatnich dwóch latach brałeś/łaś udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły?

Tak

Nie

8a. Jeśli w pytaniu 8 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jakie to były/są prace? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

9. Czy w ostatnich dwóch latach brałeś/łaś udział w pracach samorządu klasowego?

Tak

Nie

9a. Jeśli w pytaniu 9 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jakie to były/są prace? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

10. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie?

Tak

Nie

W ostatnich dwóch latach nie było wyborów do samorządu uczniowskiego

10a. Jeśli w pytaniu 10 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy byli wyłączeni z udziału?
(pole do samodzielnego wypełnienia)

11. Czy w planowanych działaniach /impresach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie?

Tak

Nie

Nie wiem

W ostatnich dwóch latach nie było żadnych działań/impres w klasie

11a. Jeśli w pytaniu 11 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy uczniowie nie mogą/mogli?
(pole do samodzielnego wypełnienia)

12. Czy w planowanych działaniach/impresach w całej szkole mogą brać wszyscy uczniowie?

Tak

Nie

Nie wiem

W ostatnich dwóch latach nie było żadnych działań/impres w szkole

12a. Jeśli w pytaniu 12 zaznaczyte/aś Nie, to napisz, którzy uczniowie nie mogą/mogli?
(pole do samodzielnego wypełnienia)

13. Czy w szkole wszyscy uczniowie są równi?

Tak

Nie

Nie wiem

13a. Jeśli w pytaniu 13 zaznaczyłeś/aś Nie, to napisz, dlaczego? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

14. Czy w szkole możesz rozwijać swoje zainteresowania?

Tak

Nie

14a. Jeśli w pytaniu 14 zaznaczyłeś/aś Nie, to napisz, w jaki sposób? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

15. Czy w ostatnich dwóch latach szkoła rozszerzyła ofertę zajęć dla wszystkich uczniów?

Tak

Nie

Nie wiem

16. Czy w klasie organizowana jest pomoc koleżeńska w nauce?

Tak

Nie

Nie wiem

17. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności?

Tak

Nie

Nie wiem

18. Czy udzieliłeś/łaś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze?

Tak

Nie

18a. Jeśli w pytaniu 18 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jaka to była pomoc? (*pole do samodzielnego wypełnienia*)

19. Czy otrzymałeś/łaś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi?

Tak

Nie

19a. Jeśli w pytaniu 19 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jaka to była pomoc? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

20. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym?

Tak

Nie

20a. Jeśli w pytaniu 20 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, w jaki sposób? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

Jeśli tak, to w jaki sposób zachęcają?

21. Czy uczestniczyłeś w tym roku szkolnym w imprezach integrujących zespół klasowy?

Tak

Nie

W tym roku szkolnym nie było żadnych takich działań/imprez

21a. Jeśli w pytaniu 21 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były imprezy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

22. Czy uczestniczyłeś w tym roku w imprezach integrujących wszystkich uczniów szkoły?

Tak

Nie

W tym roku szkolnym nie było żadnych takich działań/imprez

22a. Jeśli w pytaniu 22 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były imprezy? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

23. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie?

Bardzo często(codziennie)

Często (raz w tygodniu)

Rzadko (raz w miesiącu)

Nigdy

24. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili na lekcjach nowe metody pracy?

Tak

Nie

Nie wiem

24a. Jeśli w pytaniu 24 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były zmiany? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

25. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wykorzystali nowe pomoce naukowe?

Tak

Nie

25a. Jeśli w pytaniu 25 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były pomoce naukowe? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

26. Czy zaproponowane przez nauczycieli metody pracy pomagają Ci w uczeniu się?

Tak

Nie

26a. Jeśli w pytaniu 26 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, które najbardziej? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

27. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce, to na czyją pomoc możesz liczyć?

Nauczycieli

Kolegów/koleżanek

Rodziców

Pedagoga szkolnego

Nikogo

Innych osób/jakich?

28. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w relacjach z innymi w szkole, to na czyją pomoc możesz liczyć?

Nauczycieli

Kolegów/koleżanek

Rodziców

Pedagoga szkolnego

Psychologa szkolnego

Nikogo

Innych osób/jakich?

29. Czy w tym roku szkolnym brałeś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

Tak

Nie

29a. Jeśli w pytaniu 29 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jakie to były spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

29b. Jeśli w pytaniu 29 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, kto prowadził te spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

29c. Jeśli w pytaniu 29 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, jaki temat miały te spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

30. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w indywidualnych spotkaniach / konsultacjach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?

Tak

Nie

30a. Jeśli w pytaniu 30 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, kto prowadził te spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

30b. Jeśli w pytaniu 30 zaznaczyłeś/aś Tak, to napisz, czego dotyczyły te spotkania? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

30c. Jeśli w pytaniu 30 zaznaczyte/aś Tak, to napisz, jak oceniasz ich przydatność? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

31. Czy wiesz, że Twoja szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej?

Tak

Nie

31a. Jeśli w pytaniu 31 zaznaczyte/aś Tak, to od kogo się dowiedziałeś o tym, że Twoja szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej? *(pole do samodzielnego wypełnienia)*

32. Czy lubisz chodzić do szkoły?

Tak

Nie

Spis tabel

Tabela 1. Jak ocenia Pan/i skuteczność działań SCWEW w niżej wymienionych działaniach?

53

Spis wykresów

2.1.a. Wyniki ankiety dla nauczycieli przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Wykres 1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?	11
Wykres 2. Czy Pana/i potrzeby w zakresie wsparcia w pracy z grupą zróżnicowaną były diagnozowane w ramach współpracy z SCWEW?	13
Wykres 3. Jeśli tak, to czy planowane działania brały pod uwagę wyniki diagnozy?	14
Wykres 4. W jakim stopniu wskazane przez Pana/ią potrzeby dotyczące pracy w grupie zróżnicowanej są zaspokajane dzięki dotychczasowemu wsparciu udzielonemu przez SCWEW?	15
Wykres 5. Czy prowadzi Pan/i ocenę potrzeb swoich uczniów w obszarze edukacji włączającej?	17
Wykres 6. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?	18
Wykres 7. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?	18
Wykres 8. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)	19
Wykres 9. Co jest największą barierą w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole? (pytanie wielokrotnego wyboru)	20
Wykres 10. Jak dotychczasowe działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?	21
Wykres 11. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?	21
Wykres 12. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?	23

2.1.b. Wyniki ankiety dla nauczycieli specjalistów przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Wykres 1. Ile ma Pan/i lat doświadczenia zawodowego w oświacie?	26
Wykres 2. Jaki jest Pana/i stopień awansu zawodowego?	26
Wykres 3. Rodzaj placówki, w której Pan/i uczy (ma Pan/i najwięcej godzin pracy) i korzysta ze wsparcia SCWEW	27
Wykres 4. Czy zgadza się Pan/Pani ze zdaniem, że: „Funkcjonowanie dzieci/uczniów o różnych możliwościach i ograniczeniach we wspólnej przestrzeni społecznej i edukacyjnej, pozwala na pełne wykorzystanie wszystkich zasobów (osób, wiedzy, doświadczenia, infrastruktury) w budowaniu systemu edukacji, dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości poszczególnych osób”?	27
Wykres 5. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane dotychczas przez SCWEW wpływa na podniesienie jakości Pani/Pana pracy z grupą/klasą zróżnicowaną?	30

Wykres 6. Proszę określić, w jakim stopniu wsparcie udzielane przez SCWEW wpływa na realizację potrzeb uczniów?	31
Wykres 7. Które formy wsparcia udzielanego dotychczas przez SCWEW przynoszą największe korzyści uczniom i najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)	31
Wykres 8. Które formy wsparcia realizowanego przy współpracy z SCWEW udzielanego rodzicom uczniów, najbardziej odpowiadają na ich potrzeby? (pytanie wielokrotnego wyboru)	32
Wykres 9. Co jest największą barierą w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej w Pana/i przedszkolu/szkole? (pytanie wielokrotnego wyboru)	33
Wykres 10. Jak dotychczasowe działania wspierające SCWEW odbiera społeczność szkolna?	34
Wykres 11. Czy Pana/Pani przedszkole/szkola bierze obecnie udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?	35
Wykres 12. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?	37

2.2. Wyniki ankiety dla rodziców

Wykres 1. Czy brat/a Pan/i udział w działaniach przedszkola/szkoły prowadzonych we współpracy ze Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą?	39
Wykres 2. Czy potrzeby Pana/i dziecka zostały w przedszkolu/szkole zdiagnozowane?	40
Wykres 1. Jakiego typu placówki jest Pan/i dyrektorem/dyrektorką? (pytanie wielokrotnego wyboru)	42
Wykres 2. Pan/i przedszkole/szkola ogólnodostępna mieści się w przedziale:	42
Wykres 3. Jacy specjaliści zatrudnieni są w Pana/i przedszkolu/szkole?	43
Wykres 4. Jaki ma Pan/i staż pracy na stanowisku dyrektora przedszkola/szkoły?	43
Wykres 5. Czy decyzja o przystąpieniu do pilotażowego projektu była przyjęta przez całą społeczność szkolną?	44
Wykres 6. Jak ocenia Pan/i wypracowywanie całościowego modelu funkcjonowania przedszkola/szkoły ogólnodostępnej jako organizacji włączającej i uczącej się, zapewniającej wysoką jakość kształcenia oraz zintegrowanego wsparcia?	46
Wykres 7. Jak ocenia Pan/i realizację zadania włączania społecznego wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej, w tym rodziców oraz instytucji wspierających?	46
Wykres 8. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie poszukiwania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, umożliwiających tworzenie środowiska włączającego, m.in. poprzez likwidowanie barier w nauczaniu-uczeniu się i rozwoju wszystkich dzieci/uczniów?	47
Wykres 9. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie działania na rzecz poprawy dostępności przedszkola/szkoły?	47
Wykres 10. Jak ocenia Pan/i realizację zadania w zakresie podnoszenia kompetencji kadry przedszkola/szkoły?	47
Wykres 11. Czy tak określone jak powyżej obszary i zadania SCWEW wobec kadry kierowniczej, Pana/i zdaniem są wystarczające?	48

Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem zaproponowany w pilotażu model SCWEW wsparcia przedszkoli/szkół powinien być kontynuowany w dalszych latach?	50
Wykres 13. Jak działania prowadzone przy współpracy ze SCWEW na rzecz wsparcia przedszkoli/szkół ogólnodostępnych odbiera społeczność szkolna?	50
Wykres 14. Czy istnieją bariery we wprowadzaniu edukacji włączającej w Pana/Pani przedszkolu/szkole?	51
Wykres 15. Czy widzi Pan/i wzrost jakości pracy szkoły w efekcie współpracy ze SCWEW?	51
Wykres 16. Jak ocenia Pan/i sposób komunikacji pomiędzy przedszkolami/szkołami a SCWEW?	52
Wykres 17. Czy sposób organizacji wypożyczalni sprzętu specjalistycznego odpowiada potrzebom uczniów/dzieci?	54
Wykres 18. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji przestrzeni?	56
Wykres 19. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w organizacji procesu nauczania?	57
Wykres 20. Czy w ostatnich dwóch latach wprowadzono w przedszkolu/szkole zmiany w kulturze pracy?	58
Wykres 21. Które z wymienionych poniżej grup/institucji powinny mieć wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących uczenia się i rozwoju uczniów/dzieci?	59
Wykres 22. Które z wymienionych poniżej grup/institucji powinny być włączone w budowanie klimatu włączania w przedszkolu/szkole?	60
Wykres 23. Czy Pana/Pani przedszkole/szkoła bierze udział w lokalnej koalicji na rzecz edukacji włączającej?	60
Wykres 24. Czy w trakcie trwania programu pilotażowego była prowadzona kampania promocyjno-informacyjna przez SCWEW?	62
Wykres 25. Czy Pana/i zdaniem potrzebne są zmiany w przepisach prawa, by skutecznie wprowadzać edukację włączającą do przedszkoli/szkół ogólnodostępnych?	63

2.4. Wyniki ankiety dla pracowników niepedagogicznych przedszkoli/szkół ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Wykres 1. Ile posiada Pan/i lat pracy zawodowej w przedszkolu/szkole ogólnodostępnej?	65
Wykres 2. Czy w Pana/i przedszkolu/szkole uczniowie/dzieci traktowani są równo (proszę wziąć pod uwagę ostatnie 2 lata szkolne)?	66
Wykres 3. Czy Pana/Pani zdaniem w przedszkolu/szkole wszyscy uczniowie czują się obecnie bezpiecznie?	67
Wykres 4. Czy w ostatnich 2 latach szkolnych wprowadzono zmiany w szkole, które Pani/Pana zdaniem zwiększają integrację całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych)?	68

Wykres 5. Czy zauważa obecnie Pan/Pani w przedszkolu/szkole bariery utrudniające włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej? 69

Wykres 6. Czy brat/ta Pan/Pani udział w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych w rozmowach na temat likwidacji barier utrudniających włączanie grup zróżnicowanych (np. grupy uczniów/dzieci z niepełnosprawnościami) do życia całej społeczności szkolnej? 70

2.5.a. Wyniki ankiety dla uczniów szkół podstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Wykres 1. Jestem uczniem klasy 71

Wykres 2. Czy w tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły? 71

Wykres 3. Czy w tym roku szkolnym bierzesz udział w pracach samorządu klasowego? 72

Wykres 4. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie? 72

Wykres 5. Czy w planowanych działaniach /impresach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)? 73

Wykres 6. Czy w planowanych działaniach /impresach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie (weź pod uwagę ten rok szkolny)? 73

Wykres 7. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w zajęciach wyrównawczych dla uczniów? 74

Wykres 8. Czy w szkole możesz obecnie rozwijać swoje zainteresowania? 74

Wykres 9. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie? 75

Wykres 10. Czy w klasie organizowana jest w tym roku szkolnym pomoc koleżeńska w nauce? 76

Wykres 11. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności? 76

Wykres 12. Czy udzieliłeś/łaś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze? 77

Wykres 13. Czy otrzymałeś/łaś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi? 77

Wykres 14. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym? 78

Wykres 15. Czy uczestniczyłeś/aś w tym roku szkolnym w imprezach klasowych, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć? 79

Wykres 16. Czy uczestniczyłeś w tym roku w imprezach szkoły, które zbliżyły wszystkich uczniów do siebie i pozwalały lepiej się poznać i zrozumieć? 79

Wykres 17. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie? 80

Wykres 18. Jak często na lekcjach pracujesz w parach? 80

Wykres 19. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili zmiany w sposobie prowadzenia lekcji? 81

Wykres 20. Czy sposób prowadzenia lekcji przez nauczycieli pomaga Ci w uczeniu się? 82

Wykres 21. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce, to na czyją pomoc możesz liczyć? 82

Wykres 22. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole, to na czyją pomoc możesz liczyć? 83

Wykres 23. Czy w tym roku szkolnym brałeś/aś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły? 84

Wykres 24. Czy w szkole w ostatnich dwóch latach szkolnych organizowane były Dni Życzliwości?	84
Wykres 25. Czy uczestniczyłeś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych (tolerancji)?	85
Wykres 26. Zaznacz z których zajęć skorzystałeś/aś w ostatnich dwóch latach szkolnych:	85
Wykres 27. Czy lubisz chodzić do szkoły?	86

2.5.b. Wyniki ankiety dla uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych korzystających ze wsparcia SCWEW

Wykres 1. Jestem uczniem	86
Wykres 2. Czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami?	87
Wykres 3. Które z powyższych stwierdzeń ma zastosowanie w Twojej szkole?	88
Wykres 4. Czy zauważyłeś w ostatnich dwóch latach zmiany w podejściu do wymienionych powyżej zagadnień w swojej szkole?	89
Wykres 5. Czy na lekcjach masz okazję rozmawiać na tematy związane z poniższymi stwierdzeniami?	91
Wykres 6. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?	92
Wykres 7. Czy uczestniczyłeś/aś w ostatnich dwóch latach w warsztatach na temat tolerancji (poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych)?	92
Wykres 8. Czy w ostatnich dwóch latach brateś/aś udział w pracach samorządu uczniowskiego szkoły?	93
Wykres 9. Czy w ostatnich dwóch latach brateś/taś udział w pracach samorządu klasowego?	93
Wykres 10. Czy w wyborach do samorządu uczniowskiego mogą brać udział wszyscy uczniowie?	94
Wykres 11. Czy w planowanych działaniach /impresach w klasie mogą brać wszyscy uczniowie?	95
Wykres 12. Czy w planowanych działaniach /impresach w szkole mogą brać wszyscy uczniowie?	95
Wykres 13. Czy w szkole wszyscy uczniowie są równi?	96
Wykres 14. Czy w szkole możesz rozwijać swoje zainteresowania?	97
Wykres 15. Czy w ostatnich dwóch latach szkoła rozszerzyła ofertę zajęć dla wszystkich uczniów?	97
Wykres 16. Czy w klasie organizowana jest pomoc koleżeńska w nauce?	97
Wykres 17. Czy uważasz, że powinno się pomagać innym, jeśli mają jakieś trudności?	98
Wykres 18. Czy udzieliłeś/taś w tym roku szkolnym pomocy koleżance/koledze?	98
Wykres 19. Czy otrzymałeś/taś w tym roku szkolnym pomoc ze strony koleżanki/kolegi?	99
Wykres 20. Czy nauczyciele zachęcają Cię do aktywnego włączania się w pomoc innym?	99
Wykres 21. Czy uczestniczyłeś/aś w tym roku szkolnym w imprezach integrujących zespół klasowy?	100
Wykres 22. Czy uczestniczyłeś/aś w tym roku w imprezach integrujących wszystkich uczniów szkoły?	100
Wykres 23. Jak często na lekcjach pracujesz w grupie?	101
Wykres 24. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wprowadzili na lekcjach nowe metody pracy?	102
Wykres 25. Czy w tym roku szkolnym nauczyciele wykorzystali nowe pomoce naukowe?	102
Wykres 26. Czy zaproponowane przez nauczycieli metody pracy pomagają Ci w uczeniu się?	103
Wykres 27. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w nauce, to na czyją pomoc możesz liczyć?	103

Wykres 28. Jeśli pojawiają się jakieś trudności w kontaktach z innymi w szkole, to na czyją pomoc możesz liczyć?	104
Wykres 29. Czy w tym roku szkolnym brałeś udział w spotkaniach /warsztatach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?	104
Wykres 30. Czy w tym roku szkolnym brałeś udział w indywidualnych spotkaniach /konsultacjach prowadzonych przez osoby spoza szkoły?	105
Wykres 31. Czy wiesz, że Twoja szkoła bierze udział w pilotażowym projekcie dotyczącym edukacji włączającej?	106
Wykres 32. Czy lubisz chodzić do szkoły?	106

